

Kemin kaupunki

Talousarvio 2025

Taloussuunnitelma 2025 – 2028

Kemi Areenan sisäänkäynti. Kuva Juho Turpeinen

KESKUSVIRASTO
Talouspalvelut

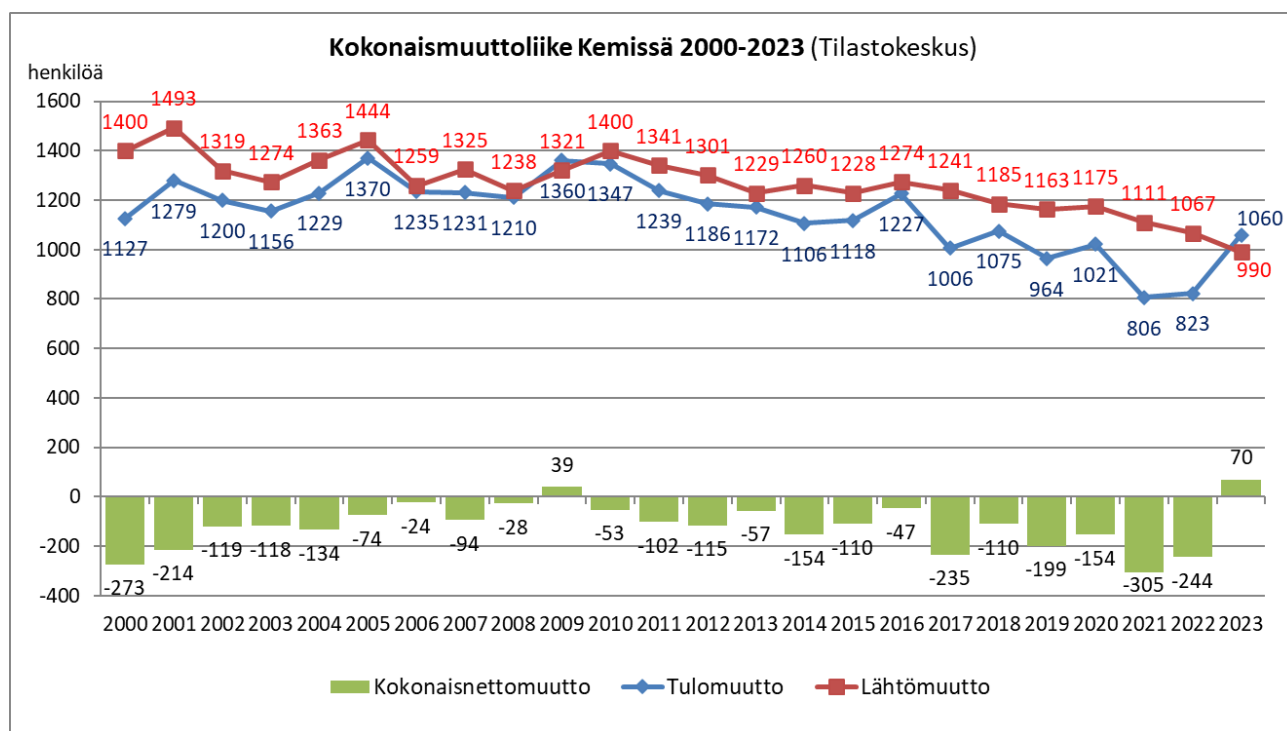
1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	1
1.1. Väestö	1
1.2. Yritykset ja työpaikat	3
1.3. Työllisyyden edistäminen	5
1.4. Elinkeinoelämän kehitys	8
1.5. Maankäyttö ja asuntojen rakentaminen	13
2. TALOUSARVION 2024 YLEISPERUSTELUT	15
2.1. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous	15
2.2. Kemin kaupungin talous	18
2.2.1. Verotulot	19
2.2.2. Valtionosuudet	20
2.2.3. Vuosikate, poistot ja investoinnit	21
2.2.4. Korko- ja rahoitustulot ja -menot	22
2.2.5. Lainat	22
2.2.6. Antolainat ja takaukset	23
2.2.7. Alijäämän kattaminen	23
3. KEMI-STRATEGIA	24
3.1. Strategiaperusta	24
3.2. Kaupunkistrategian keskeiset projektit 2025	24
3.3. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen	27
3.4. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet	37
3.5. Vihreä ja kestävä Kemi	43
3.6. Hankkeet	51
3.7. Hankinnat	59
4. TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA	60
4.1. Kokonaistulot ja -menot	60
4.2. Tuloslaskelma	60
4.3. Rahoituslaskelma	62
5. KÄYTTÖTALOUSOSA	63
5.1. Toimintatulot	63
5.2. Toimintamenot	63
6. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN LAATIMINEN	64
7. HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA	66
7.1. Henkilöstösuunnitelma 2025-2028	66
7.2. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen	66
7.3. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio kehittymisestä	66
7.4. Työsuhdemuotojen periaatteet	67
7.5. Työhyvinvoinnin ja työssä jatkamisen tukeminen	68
7.6. Osaamisen kehittäminen	68
7.7. Osaamisen kehittämisen strategiset painopisteet vuodelle 2025	69
7.8. Kemin kaupungin koulutussuunnitelma	70
7.9. Seuranta	75
8. KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIALOITTAIN	77
Numero-osa	77
Keskusvirasto	83
Elinvoimalautakunta	85
Hyvinvointilautakunta sekä Meri-Lapin musiikkitoimen yhteislautakunta	91
Ympäristölautakunta	98
9. INVESTOINNIT	106
10. RISKIENHALLINTA	107
11. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET	109
12. ALUEELLINEN JA SEUDULLINEN YHTEISTYÖ	111
13. TYTÄROSAKEYHTIÖT	113

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1. Väestö

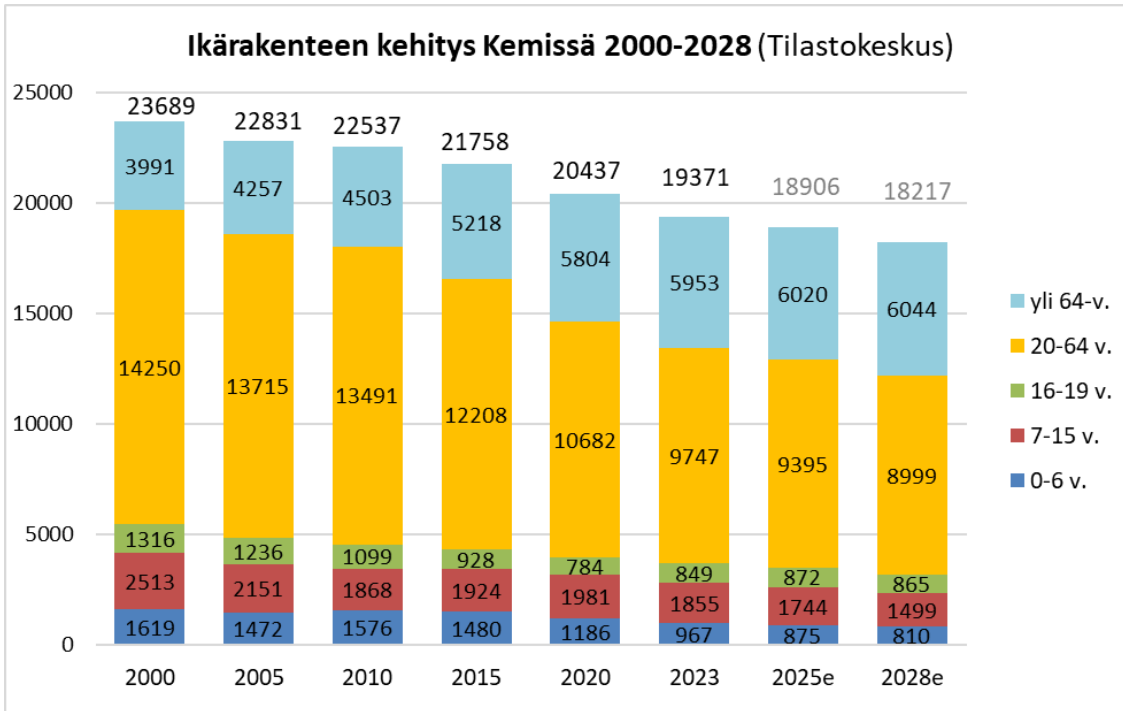
Kemissä oli vuoden 2023 lopussa 19 371 asukasta ja väestö väheni 128:lla hengellä (-0,7 %) edellisvuoteen verrattuna. Luonnollinen väestönkasvu on ollut Kemissä viime vuosina negatiivista eli ihmisiä kuolee enemmän kuin syntyy (-204 henkeä v. 2023).

Kokonaismuuttoliike on ollut Kemissä viime vuosina tappiollista, mutta kääntyi positiiviseksi vuonna 2023. Kokonaismuuttoliike sisältää kuntien välisen muuttoliikkeen ja siirtolaisuuden (maahanmuuton ja maastamuuton). Kemin kokonaistulomuutto oli 1060 henkilöä ja kokonaislähtömuutto 990 henkilöä vuonna 2023. Kokonaisnettomuutto on tulomuuton ja lähtömuuton erotus ja se oli Kemissä vuonna 2023 voitollinen 70 henkilöä. Kuntien välinen muuttoliike on ollut Kemille kokonaisuudessa tappiollista, mutta maahanmuutto on tasoittanut muuttotappioita: vuonna 2023 Kemi hävisi kuntien välisessä muuttoliikkeessä 152 asukasta ja sai 222 asukkaan verran muuttovoittoa maahanmuutosta. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Kemi on viime vuosina menettänyt asukkaita ylivoimaisesti eniten Ouluun ja saanut muuttovoittoa lähiseudun kunnista (Simo, Tervola ja Keminmaa).

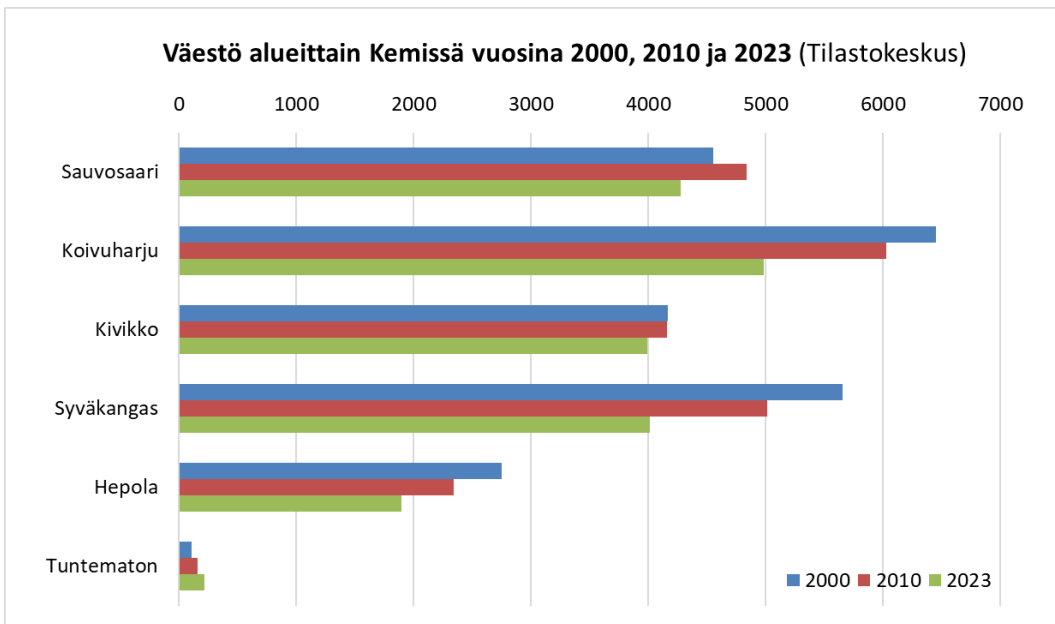

Tilastokeskuksen vuonna 2024 julkaiseman väestöennusteen mukaan Kemin väkiluku jatkaa laskuaan vuoteen 2045 saakka. Luonnollinen väestönkasvu pysyy negatiivisena, sen sijaan muuttotappion odotetaan vähenevän ja muuttuvan muuttovoitoksi vuodesta 2032 lähtien.

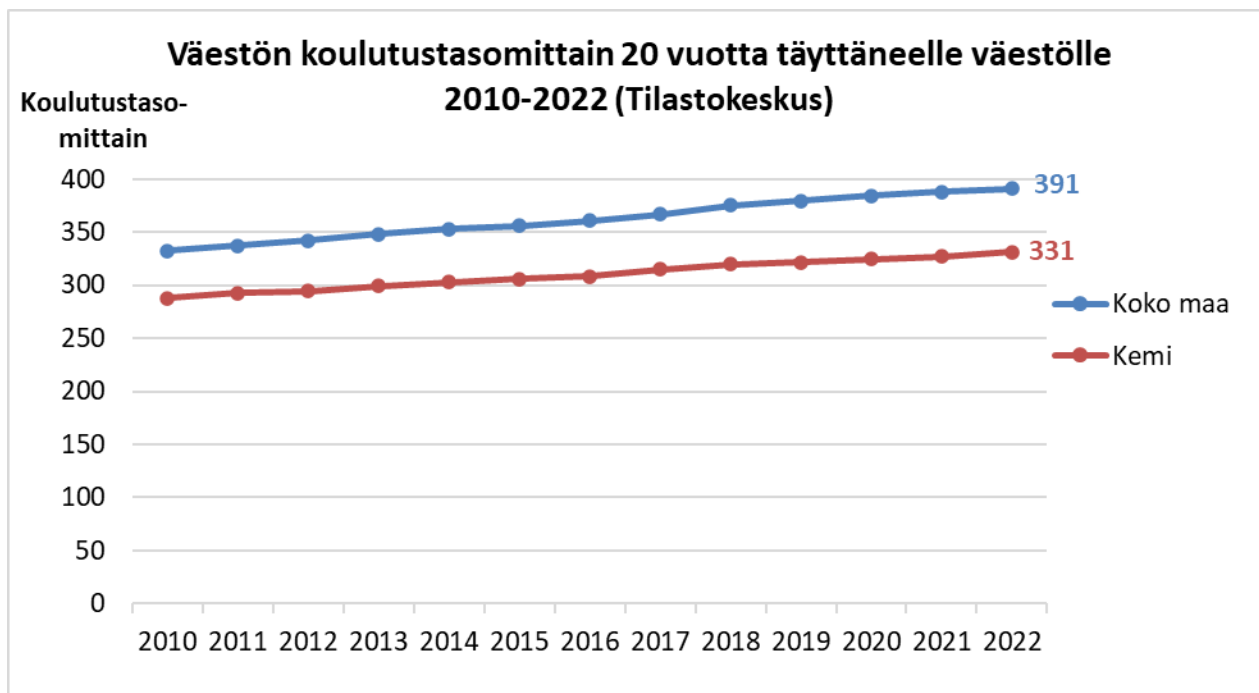
Väestöennusteen mukaan ikärakenne muuttuu. Vuonna 2000 noin 17 % Kemin väestöstä oli yli 64-vuotiaita, kun vuonna 2023 vastaava osuus oli jo 31 %. Vuonna 2028 yli 64-vuotiaita ennustetaan olevan 33 % väestöstä eli 6 044 henkilöä. Väestöennusteen mukaan suunnittelukaudella 2025–2028 yli 64-vuotiaiden määrä kasvaa 24:llä hengellä. Vuodesta 2000 vuoteen 2023 alle 16-vuotiaiden määrä on laskenut 1 310:llä hengellä. Väestöennusteen mukaan alle 16-vuotiaiden määrä laskee edelleen (-310 henkeä) suunnittelukaudella. Työikäisten (20–64 v.) määrä vähenee suunnittelukaudella 396:lla hengellä.

Väestön määrä on vähentynyt suhteellisesti vähiten (4 %) Kivikon ja Sauvosaaren (6 %) suuralueilla vuodesta 2000 vuoteen 2023. Suhteellisesti eniten väestön määrä on vähentynyt Hepolassa (31 %) ja Syväkankaalla (29 %). Koivuharjun suuralueen väkimäärä on pienentynyt vuodesta 2000 noin 23 %.

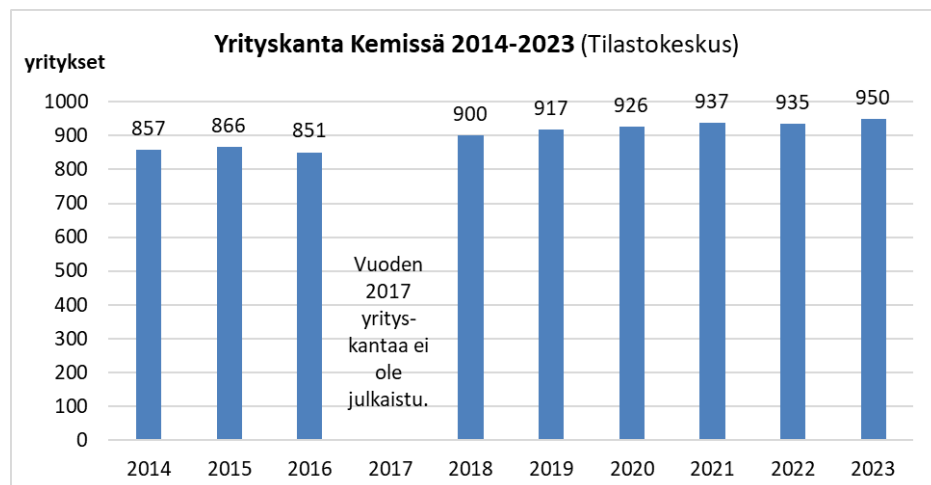

Kemiläisten koulutustaso on noussut 2000-luvulla, ja vailla perusasteen jälkeistä koulutusta olevien määrä on vähentynyt. Koulutustaso on Kemissä kuitenkin muuta maata ja Lappia alhaisempi. Vuonna 2022 koulutustasomittain oli Kemissä 331, kun oli se koko maassa 391 ja Lapissa 361. Väestön koulutustasomittain osoittaa perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräisen pituuden henkeä kohti. Esimerkiksi Kemien koulutustasoluku 331 osoittaa, että väestö oli suorittanut keskimäärin 3,31 vuotta koulutusta perusasteen jälkeen. Väestön koulutustasoa laskettaessa perusjoukkona käytetään 20 vuotta täyttäneitä väestöä, koska monen alle 20-vuotiaan koulutus on vielä kesken.

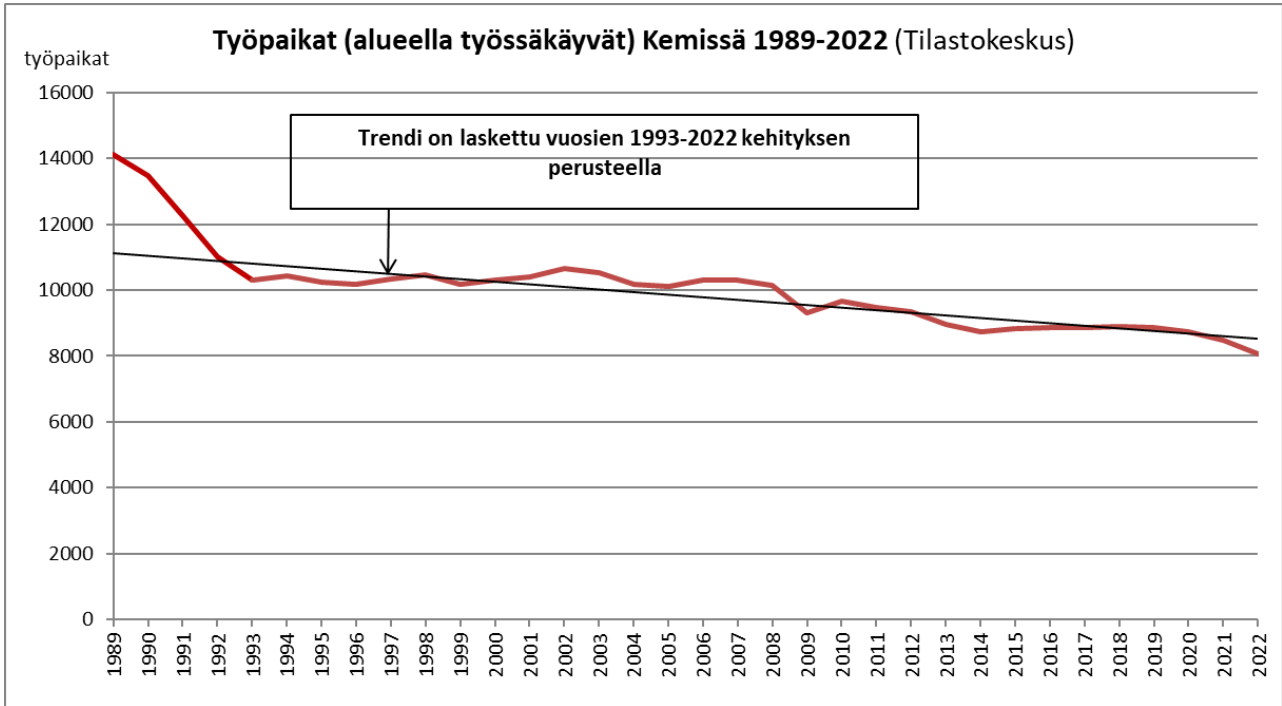

1.2. Yritykset ja työpaikat

Vuoden 2023 lopussa Kemissä toimi 950 yritystä. Yrityskanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

Kemissä oli vuonna 2022 yhteensä 8 065 työpaikkaa eli Kemissä kävi töissä 8 065 henkilöä. Työpaikkojen määrä pysyi lähes samana vuoden 1993 jälkeen, kunnes vuoden 2009 taantuma vei yhden vuoden aikana noin 800 työpaikkaa eli runsaat 8 % työpaikoista. Vuoden 2008 jälkeen työpaikat ovat vähentyneet edelleen noin 20 % eli 2 068 työpaikkaa. Vuonna 2022 työpaikkojen määrä väheni 397:llä edellisvuoteen verrattuna.

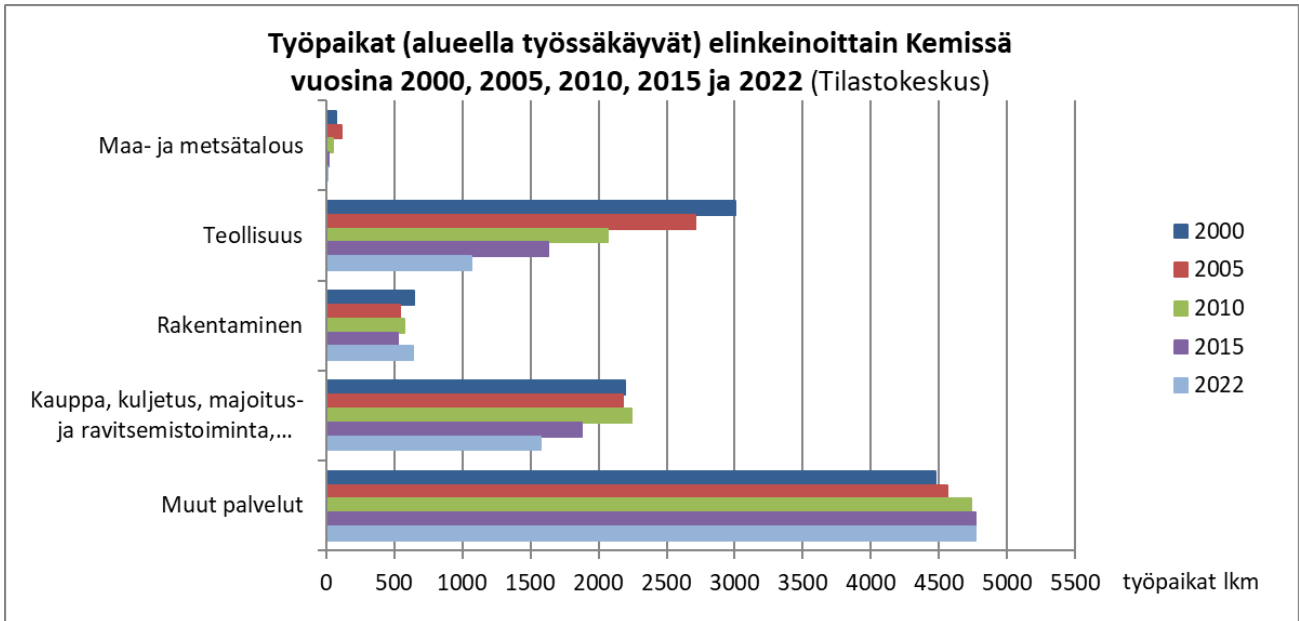

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkävien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä (Tilastokeskus, Tietoa tilastoista, Käsitteet). Vuonna 2022 Kemien työpaikkaomavaraisuus oli 119 %. Kemien työpaikkaomavaraisuus laski hieman vuoteen 2021 verrattuna.

Pendelöinnillä tarkoitetaan työssäkäyntiä oman asuinalueen ulkopuolella. Nettopendelöinnillä tarkoitetaan alueen ulkopuolella työssäkävien ja alueelle muualta töihin tulevien henkilöiden välistä erotusta. Positiivinen nettopendelöintiluku tarkoittaa, että alueelle tulevien työllisten määrä on suurempi kuin alueelta sen ulkopuolella työssäkävien määrä (Tilastokeskus, Tietoa tilastoista, Käsitteet). Vuonna 2022 Kemissä kävi muista kunnista työssä 3 252 henkilöä, ja kemiläisiä kävi muissa kunnissa työssä 1 960 henkilöä. Nettopendelöinti oli 1 292 henkilöä eli Kemissä kävi muista kunnista tämän verran enemmän ihmisiä työssä kuin Kemistä käytiin työssä muissa kunnissa.

Kemi on elinkeinorakenteeltaan palveluvaltainen kaupunki. Kaupassa, kuljetuksessa, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä informaatio- ja viestintäpalveluissa oli 1 574 työpaikkaa ja muilla

palvelualoilla 4 766 työpaikkaa vuonna 2022. Teollisuuden työpaikkamäärä on vähentynyt Kemissä voimakkaasti 2000-luvulla ja vuonna 2022 niitä oli jäljellä enää 1 069. Rakentamisen työpaikat ovat sen sijaan hieman lisääntyneet viime vuosina. Rakentamisessa oli 642 työpaikkaa vuonna 2022.

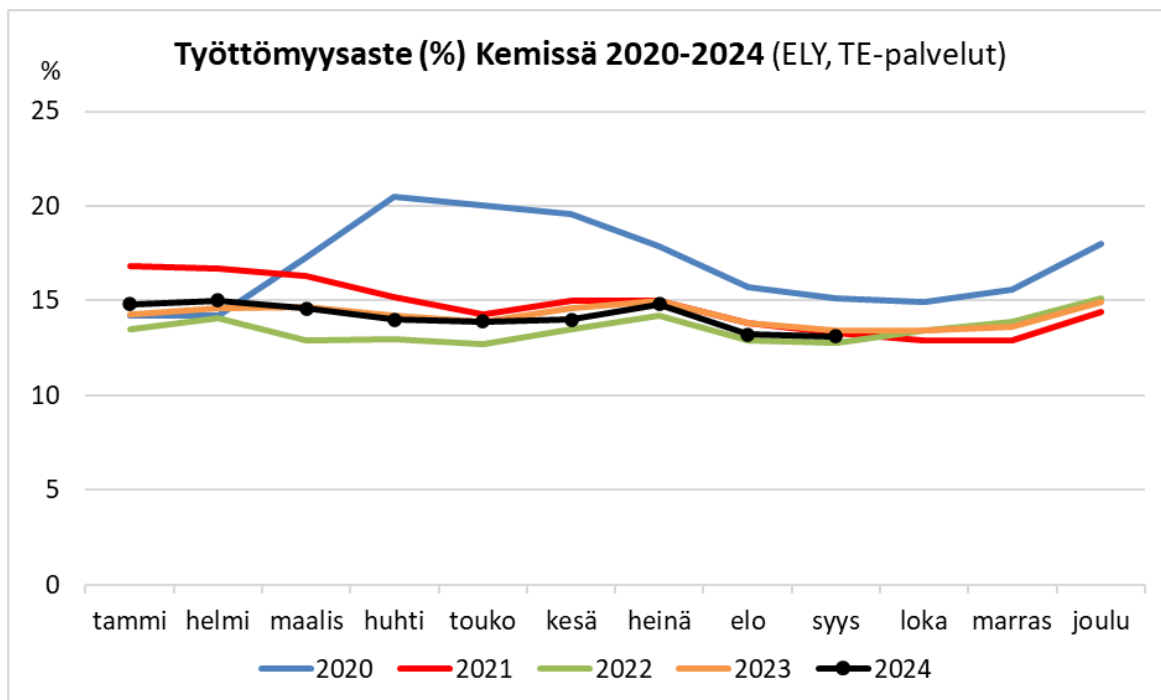

1.3. Työllisyyden edistäminen

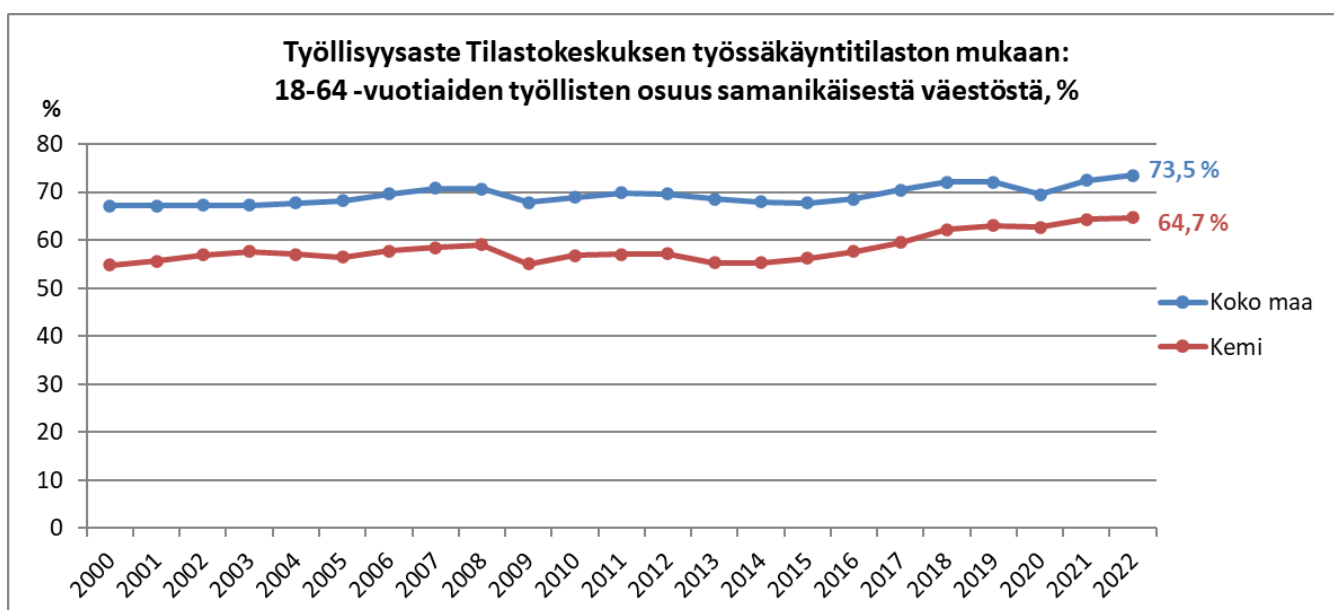
Syyskuun 2024 lopussa Kemin työttömyysaste oli 13,1 % ja työttömien työnhakijoiden määrä 1 058. Työttömien määrä oli vähentynyt 39:llä henkilöllä vuoden takaiseen verrattuna. Kemissä yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut vuoden 2023 syyskuuhun verrattuna. Alle 25-vuotiaita työttömiä on hieman enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien määrä ja työttömyysaste ovat pysyneet melko tasaisina jo kolmatta vuotta peräkkäin koronapandemian ja positiivisen ja negatiivisen rakennemuutoksen jälkeen. Stora Enson Veitsiluodon tehtaan lopettaminen ei juurikaan näy Kemin työttömyyslukuissa, n. 40 tehtaalta irtisanottua kemiläistä on tällä hetkellä työttömänä työhakijana.

Akuuteista ÄRM-toimenpiteistä ollaan vähitellen siirrytty rakennemuutoksen edistämiseen ja toimenpiteisiin. Työllisyyden edistäminen ja työvoiman saatavuuskysymys ovat tärkeä osa alueelle tuloa suunnittelevien yritysten ja investointien kohtaamisissa. Työllisyyspalveluiden Osaamista työelämän tarpeisiin- ESR-hankkeessa on tehty yhteistyösopimuksia neljän eri toimialaa edustavan yrityksen kanssa osaavan työvoiman saamiseksi yrityksen tarpeisiin tai olemassa olevan henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Hankkeessa luodaan yhteistyömalleja esimerkiksi Infinited Fiber Companyn uusiokuitutehtaan tarvitseman osaavan työvoiman saamiseksi. Samalla varaudutaan mahdollisiin muihin alueelle sijoittuviin investointeihin ja uusien yritysten tarpeisiin. Digipoliksen Invest in Veitsiluoto -hankkeen sijoittautumisneuvotteluissa myös työvoiman saatavuus on esillä.

Pointin jo vakiintunut yrityspalvelutiimi-toiminta tekee aktiivisesta yritysyhteistyötä. Tiimi koostuu monialaisesti työllisyyden, elinkeinopalvelujen ja koulutusalojen asiantuntijoista.

Työllisyysaste nousi Kemissä vuodesta 2014 vuoteen 2019, laski hieman vuonna 2020 ja kääntyi jälleen nousuun vuonna 2021. Vuonna 2022 työllisyysaste oli Kemissä 64,7 % ja koko maassa keskimäärin 73,5 %.

Hyvän työllisyyskehityksen toinen puoli on jo pitempään näkynyt työvoimapula. Osaavan työvoiman tarve koskee lähes kaikkia aloja sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Kemin kaupungilla on kumppanuussopimus Lappian, Lapin Amk:n ja Lapin yliopiston kanssa ja käytännön asiakasyhteistyötä osaajien turvaamiseksi työelämän tarpeisiin tehdään päivittäin mm. Ohjaamossa ja Pointissa.

Kivalo-opisto tukee työssä olevien ammattitaidon säilymistä näille ryhmille suunnatuilla erikoiskursseilla sekä auttaa työllistymispoluilla olevien henkilöiden perustaitojen tukemisessa ja rakentamisessa. Muuttuva työelämä, uudet työtehtävät, työalan vaihdot sekä työelämän monimuotoisuus edellyttävät vahvan ja laaja-alaisen peruskoulutuksen lisäksi koko elämän ja työuran aikaista osaamisen kehittämistä. Vapaatavoitteinen tutkintoon johtamaton opiskelu tuo osallistujille monenlaista osaamista, jonka tunnistaminen ja tunnustaminen opistosuorituksiksi on vapaassa sivistystyössä tullut mahdolliseksi elokuusta 2021 lähtien. Maahanmuuttajien kotoutumista opistossa mahdollistetaan erilaisilla kielikoulutuksilla sekä muun opiston perustarjonnan kautta.

Kaupungin työllisyyden edistäminen pohjautuu koko elinvoimatoimialan laajaan sidosryhmäyhteistyöhön, jossa keskiössä on elinkeinorakenteen monipuolistaminen, yritysten kasvun ja uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen sekä työvoiman osaamisen vahvistaminen.

TE-palvelut 2024 uudistus on edennyt uudistuksen toimeenpanovaiheeseen ja julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen järjestämisvastuun siirtymiseen kunnille vuoden 2025 alussa. Meri-Lapissa valmistautuminen järjestämisvastuun siirtoon aloitettiin jo keväällä 2022 Meri-Lapin kehittämiskeskuksen työllisyystiimin valmistelemassa. Meri-Lapin kuusi kuntaa, Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio muodostavat Meri-Lapin työllisyysalueen, jossa vastuukuntana toimii Tornion kaupunki. Meri-Lapin työllisyysalueen yhteistoimintasopimus ja järjestämissuunnitelma on hyväksytty kaikkien kuuden kunnan valtuustoissa ja Tem:n päätös työllisyysalueista saatiin jo marraskuussa 2023. Meri-Lapin työllisyysalueen valmistelu ja toimeenpano on jatkunut tiiviinä ja jatkossa työllisyyspalveluja tarjotaan työnhakijoille ja työnantajille kaikissa alueen kunnissa lähipalveluna. Kemi vastaa eteläisen palvelualueen palveluista ja Tornio pohjoisen palvelualueen asiakaspalveluista sekä koko työllisyysalueen yhteisistä palveluista. Työllisyyden yhteispalvelu Pointti ja Ohjaamo toimivat yhteispalvelualustana myös siirryttäessä kohti Meri-Lapin työllisyysalueen toiminnan käynnistymistä vuonna 2025. Ne mahdollistavat henkilö- ja työnantaja-asiakkaiden ”yhden oven” palvelun.

TE 2024 uudistuksen lisäksi valmisteilla on Koto 2024- uudistus eli kotoutumislain kokonaisuudistus. Kotoutumislakiin on tulossa muutoksia, joista osa on vielä tässä vaiheessa selvittely- tai valmisteluvaiheessa. Kemissä on aloitettu uuden kotoutumisohjelman valmistelu seudullisena yhteistyönä ja yhteiskuntaorientaation järjestämistapaa arvioidaan parhaillaan. Kemin

kotoutumispalvelujen asiakasmäärä on lähes kaksinkertaistunut ja henkilöstöresurssia on lisätty mm. valtionavustuksen turvin. Elokuussa 2024 käynnistyi kolmivuotinen International Pointti ESR-hanke, jossa kehitetään matalankynnyksen International-House-toiminatamallin mukaisia palveluja maahanmuuttajille työllistymisen, koulutuksen ja Kemiin kotoutumisen edistämiseksi.

Työvoimapulasta ja työttömyyden vähenemisestä huolimatta on edelleen jatkettava toimia pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi ja työnhakijoiden työkyvyn edistämiseksi. Meriva sr:n ja kaupungin välistä kumppanuus- ja ostopalvelusopimusta on sopeutettu kaupungin talousohjelman ja lakimuutosten mukaisesti. Vuonna 2024 päättyvä sopimus neuvotellaan uudelleen vastaamaan voimassaolevaa lainsäädäntöä ja Kemin työllisyydenhoidon tarpeita. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä tulee voimaan 1.1.2025 ja sen mukaisesti Meri-Lapin työllisyysalue, Lapin hyvinvointialue ja Kela solmivat yhteistyösopimuksen monialaisten palvelujen järjestämisestä ja kunkin toimijan resursoinnista yhteispalveluun. Toiminnan tehostamiseksi on sovittu työllisyysaluekohtaisista aluetyöryhmistä, joissa kunkin alueen tarpeet huomioidaan entistä paremmin ja resurssit turvataan.

Vuoden 2025 työllisyyden edistämisen painopisteenä on TE-palvelut 2024 uudistuksen toimeenpano Meri-Lapin työllisyysalueella, Koto-lain uudistuksen tuomien uusien palvelujen sekä TYM-lain mukaisten palvelujen järjestäminen. Tavoitteena on vaikuttavat ja tehokkaasti järjestetyt palvelut.

1.4. Elinkeinoelämän kehitys

Lapin ELY:n kokoamassa Lapin alueelliset kehitysnäkymät -raportissa todetaan:

Pohjoisen investointipotentiaali, rikkaat luonnonvarat ja turvallisuuden kannalta keskeinen logistinen sijainti tulee huomioida Suomelle tärkeänä kasvualustana. Vientitoiminta ja globaali kehitys näkyvät Lapin maakunnan elinvoiman kehityksessä. Venäjän hyökkäyssota, Suomen Natoon liittyminen ja pohjoisen alueen investointipotentiaali ovat kääntäneet katsetta koko Suomessa pohjoiseen ja pohjoisen toimijat näkevät Ruotsi- ja Norja -yhteistyön uudessa valossa. Hävittäjähankinnat ja Natoon liittyminen tulevat heijastumaan Lapissa puolustusvoimien harjoitusalueiden ja infran merkittävinä investointitarpeina.

Lapin Kauppakamari on tehnyt selvityksen ja toimenpideohjelman pohjoisen potentiaalista. Selvitysten mukaan Lappi on kokoansa suurempi vientimaakunta ja matkailu tulee nähdä tärkeänä osana vientituloja. Yhteistyö ja kanssakäyminen läntisten naapurimaiden kanssa edellyttää toimivia yhteyksiä. Pohjoisten väylien painoarvo tulee entisestään kasvamaan muuttuneen toimintaympäristön myötä. Suomen kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulma sekä pohjoisen strategisen merkityksen kasvu tulee näkyä selvemmin valtakunnallisissa investointiohjelmissa.

Lapissa energian tuotantoon ja energiaan liittyy suuria mahdollisuuksia. Teollisuus tarvitsee toimiakseen ja sijoittuakseen alueelle varmaa ja edullista energiaa. Alan uskotaan tuovan ratkaisuja toiminta- ja huoltovarmuuteen sekä ratkaisevan ilmasto- ja ympäristötavoitteita. Energian tuotanto liittyy usein luonnonvarojen käyttöön ja heijastuu luonto- ja ympäristökysymyksiin. Energialla on myös huomattavia aluetaloudellisia vaikutuksia.

Vihreän siirtymän teollisen kasvun tukeminen vaatii Suomelta rajat ylittävää yhteistyötä. Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan yhteenlaskettu investointipotentiaali seuraavalle kymmenelle vuodelle on noin 187 miljardia euroa. Lapissa pk-yritysbarometrin mukaan vajaa kolmannes yrityksistä toimii kansainvälisesti ja suoraa palveluvientiä harjoittavien yritysten määrä on kasvussa.

Syksyn 2024 pk-yritysbarometrin mukaan Lapin pk-yrityksillä on positiiviset tulevaisuuden näkymät. Pk-yritysbarometrissä on selvitetty pk-yritysten mielikuvia mm. yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä, yrityksen kasvusta, kansainvälistymisestä ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Suhdanneodotukset eroavat kuitenkin huomattavasti toimialoittain. Lapin yritysten arviot ovat monin paikoin parempia kuin koko maassa. Parhaat suhdannenäkymät ovat kaupassa ja palveluissa. Rakentamisessa tulevaisuus näyttää positiiviselta. Teollisuudessa näkymät ovat heikentyneet.

Rahoituksen saatavuus on vaikeutunut ja pk-yritysten maksuvaikeudet ovat nousussa. Rahoitustarpeet kohdistuvat pääsääntöisesti investointeihin, mutta myös kasvavassa määrin käyttöpääomarahoitukseen ja omistusjärjestelyihin. Lapin yritysten kiinnostus kehittämisrahoituksiin on ollut hyvää. Rahoitettuja hankkeita on ollut monipuolisesti eri toimialoilta ja kaikista Lapin seutukunnista.

Teollisuuden näkymät ovat muuttuneet hyvistä epävarmoiksi metsäteollisuuden lisäksi myös teknologiateollisuudessa. Metsä Fibren jättihanke on siirtynyt rakennusvaiheesta toiminnan käynnistämisenvaiheeseen. Uudenaikaisen tehtaan myötä on odotuksia uusien sivuvirtatuotteiden syntymiseen. Yhtiön mukaan tuotantolaitoksista syntyy vuosittain kymmeniä miljoonia tonneja puuperäisiä sivuvirtoja. Maaliskuun lopulla julkaistiin tiedote, jossa Fortum ja Metsä Group ilmoittivat selvittävänsä hiilidioksidin talteenottoa. Teknologian kehittyttyä se voisi yhtiön mukaan mahdollistaa jopa miljardiluokan biotuoteliiketoiminnan.

Stora Enson sellutoiminnan loputtua Kemissä on Veitsiluodon saarelle löytynyt useita kiinnostuneita tahoja. Paikallinen elinkeinoyhtiö Digipolis Oy on tehnyt intensiivisesti töitä aluemarkkinoinnin eteen.

Suurin uusi toimija alueelle on tekstiilien kierrätykseen erikoistunut Infinited Fiber Company Oy. Yhtiö on käynnistänyt valmistelutyöt ja on rekrytoimassa avainhenkilöitä. Alueelle on sijoittumassa tai sijoittuneet myös Kuusakoski, Nordkalk, Nevel, Viafin Finland, Eurofins Environment Testing ja Puolustusvoimat.

Majoitusalan myynti ja käyttöaste on noussut selvästi viime vuodesta. Kansainvälisten asiakkaiden määrät ovat lisääntyneet uusien suorien lentoyhteyksien myötä. V. 2024 ulkomaisten yöpymisten määrä on Tilastokeskuksen majoitustilastojen mukaan kasvussa. Lapin talvimatkailukeskuksissa talvisesonki on ollut erittäin hyvä ja useissa kohteissa on tehty ennätyksiä kävijämäärissä. Varaustilanne tuleviin kausiin on hyvä ja uusia lentoyhteyksiä on Eurooppaan aukeamassa. Lapin matkailussa panostetaan vahvasti ympärivuotisuuteen ja Lapin kesän markkinointiin.

Tilastokeskuksen majoitustilaston ennakkotietojen mukaan Kemin majoitusliikkeissä kirjattiin tammi-kesäkuussa 2024 yhteensä 52 025 yöpymisvuorokautta, mikä oli 345 yöpymistä ja 0,7 % vähemmän kuin tammi-kesäkuussa 2023. Kansainväliset yöpymiset (20 081) lisääntyivät 33 % ja kotimaiset yöpymiset (31 944) vähenivät 14 % edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Työttömyyden myönteinen kehitystrendi on jatkunut, mutta työttömyyden vähenemisessä on nähtävissä hidastumista. Työvoiman kysyntä on tasoittunut vuosien 2022 – 2023 vilkkaimmista ajoista. Työvoiman kysynnässä näkyvät uusien työpaikkojen ja määräaikaisten toistuvasti avoimeksi tulevien työpaikkojen lisäksi eläköitymisestä ja työpaikan vaihtamisesta johtuva rotaatio työmarkkinoilla. Alustavien poistumalaskelmien mukaan vuosina 2024–2029 Lapissa eläkkeelle siirtyä työllisistä 11 400 ja vuosikymmenen loppupuolella poistuman osuus on Lapissa suurempi kuin koko maassa.

Pk-yritysbarometrin mukaan henkilökunnan määrässä ei odoteta tapahtuvan muutoksia lähimmän vuoden aikana. Henkilöstön määrän kehitysnäkymät vaihtelevat toimialoittain ja joka kolmas yrityksistä koki tarvetta toiminnan sopeuttamiseen, esim. lomautuksiin ja työaikajärjestelyihin. Työnantajahaastattelussa työvoiman määrän kehitysarvio on samansuuntainen: 69 % arvioi työvoiman määrän pysyvän samana ja 18 % arvioi olevan henkilöstön lisäystarvetta.

Kemin biotuotetehtaan rakentamisvaihe on päättynyt ja tuotanto on käynnistetty syksyllä 2023. Puunhankintaketjun tarvitseman uuden työvoiman rekrytoinnin tukena on mm. Metsä Groupin ja sopimusyrittäjien yhteinen Tervetuloa metsään -kampanja, jonka tavoitteena on saada 300 uutta kuljettajaa metsäalalle ja töihin pohjoiseen Suomeen. Uusia teollisuus- ja kaivos Hankkeita on käynnistymässä vuosina 2024-2025. Kemin Veitsiluotoon suunniteltavan tekstiilikierätystehtaan rakennusvaiheen työllisyysvaikutus on 120 työpaikkaa ja tehdas työllistää 270 henkilöä vuodesta 2025 alkaen. Myös Kuusakoski Oy:n hiilivapaan teräksenkierrätyslaitoksen rakentaminen on

tarkoitus käynnistyä ensi vuoden aikana. Toiminta alkaa vuonna 2025 ja uusia työpaikkoja syntyy 20. Mikäli Suhangon kaivoshanke etenee suunnitellusti, vuonna 2024 alkava rakentaminen työllistää jopa tuhat henkilöä ja kaivos työllistää valmistuttuaan 400–500 työntekijää ja yhtä monta välillisesti.

Haasteellinen rakennemuutos jatkuu Kemissä. Ns. äkillisen rakennemuutoksen (ÄRM) laukaisi Stora Enson ilmoitus 20.4.2021 lopettaa Veitsiluodon paperi- ja sellutehtaan toiminta vuoden 2021 loppuun mennessä. Stora Enson yt-neuvottelujen päätyttyä kesäkuussa yhtiö ilmoitti irtisanovansa 550 työntekijää, joista noin 28 prosenttia on mahdollista toteuttaa eläkejärjestelyillä. Tehdasalueella oleva saha jatkaa toimintaansa työllistäen noin 50 henkilöä. Tehtaan sulkeminen vaikuttaa alihankintaverkoston kautta noin 120 henkilöön.

Meri-Lapin ja Lapin toimijoilla on ollut nopea valmius reagoida Veitsiluodon tehtaan sulkemisen aiheuttamaan äkilliseen rakennemuutokseen. Yhteistyö on jatkunut hyvänä ja tiiviinä jo usean vuoden ajan. Vuoden 2024 aikana Kemi kumppaneineen siirtyy äkillisestä rakennemuutostyöstä rakennemuutostilanteeseen. Rakennemuutossuunnitelma valmistui kesällä 2024. Tulevina vuosina Kemin kaupunki ja Digipolis Oy vievät suunnitelmaa käytännön toimenpiteiksi yhdessä kumppaneiden kanssa.

Stora Enson Veitsiluodon tehtaiden sulkeminen on ollut Kemille ja Meri-Lapille valtava kriisi mutta Veitsiluodon sijainti, teollinen infrastruktuuri ja resurssit sekä hyvät logistiset yhteydet herättävät yritysmaailmassa laajaa mielenkiintoa. Kansainvälinen teollinen vihreä siirtymä, uudet teolliset yritykset näkevät hyviä toimintamahdollisuuksia Perämeren pohjukassa. Kemille ja sen kumppaneille on erityinen haaste ja mahdollisuus edistää uuden teollisuuden syntymistä alueellaan.

Elinkeinopalvelut edistävät yrittäjyyttä ja yrittäjyyden aloittamista yhdessä **Kemin Digipolis Oy:n** kanssa (Business Kemi). Toiminta tukee yritysten kehittymistä sekä parantaa yritysten toimintaedellytyksiä. Elinkeinopalvelut toimivat aktiivisesti yritysten, kehittämisorganisaatioiden, oppilaitosten, valtion organisaatioiden ja yhdistysten kanssa. Työnantajille ja yrittäjille tarjottavat palvelut ovat saatavilla mm. yhteispalvelu Pointissa yhteistyössä elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, Digipoloksen yritysneuvonta, TE-palvelut ja Lappia Koulutus oy. Lisäksi elinkeinopalveluissa jatketaan asumisen- ja yritysalueiden markkinointia ja tuodaan Kemiä esille kiinnostavana asumispaikkana ja yrityksen sijoittautumispaikkana.

Matkailussa Kemiä markkinoidaan ympärivuotisena merellisenä matkailukohteena etenkin kotimaisille matkailijoille. Matkailun ja palvelualojen master plan Kemi 2030 -kehittämissuunnitelma valmistui v. 2023. Vuoden 2025 aikana toteutetaan suunnitelman mukaisia toimenpiteitä haettavilla matkailuhankkeilla. Elinvoimatoimialan yhteisillä prosesseilla tuetaan yrityshankintaa, yrittäjien hyvinvointia, markkinointia ja elinkeinojen edistämiseen liittyvien palveluiden tarjoamista

monipuolisesti eri toiminta-alustoilla, kuten yhteispalvelu Pointissa. V. 2025 haetaan hankkeita mm. matkailuun ja yhdessä Digipolixen kanssa yritystoiminnan kehittämiseen. Tulevat hankkeet toteuttavat kaupunkistrategiaa ja strategian elinvoimahankkeita.

Kemin kaupunkikonsernin keskeiset elinvoimapaalvelut muodostuvat elinkeino- ja työllisyyspalveluista, Kemin Digipolis Oy:stä, Kemin Teollisuuskylä Oy:stä, Kemin Matkailu Oy:stä ja Kemin Satama Oy:stä sekä Kiinteistö Oy Itätuulesta.

Kaupungin elinkeinopalvelut ja Kemin Digipolis Oy tarjoavat paikallisille yrityksille palveluita muun muassa yritysten perustamis-, neuvonta-, sijoittautumis-, kehitys-, innovaatio- ja kasvutoimintoihin. Yhteinen Business Kemi yritysneuvonta- ja kehityskonsepti on toiminut hyvin. Business Kemi -sivustolle ja -palveluihin on koottu tietoa yritystoiminnan aloittamisesta, kehittämisestä, muutostilanteiden neuvonnasta ja työllistämisestä.

Kemin Digipolis Oy:n kehittämissopimuksen painopisteet ovat teknologia- ja teollisuusympäristöjen kehittäminen, BusinessKemi –yrityspalvelut, Invest In Veitsiluoto –sijoittumispalvelut, teollisen vihreän siirtymän –kokonaisuus, ÄRM-prosessi, kokeilut ja uudet avaukset sekä syvälinen koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan yhteistyö. Teollisessa vihreässä siirtymässä painopiste on kiertotalous. Kehittämisagendalla ovat myös pk-teollisuuden digitalisoituminen, älykkäät vähähiiliset logistiset ratkaisut ja uudet puutuotteet. Kemin rakennemuutossuunnitelman toteuttaminen on osa vuoden 2025 toimintaa. Myös viimeiset ÄRM-hankkeet ovat vielä toiminnassa.

Kemin Matkailu Oy on Kemin kaupungin omistama osakeyhtiö, joka operoi, myy ja markkinoi elämyksellisiä risteilyjä sekä ympärivuotisen LumiLinna-alueen majoitus-, ravintola-, kokous- ja elämyspalveluita. LumiLinna-alueella toimii ympärivuotinen LumiLinna, Seaside Glass Villas -pienhuvilat sekä kesällä LumiLinna Camping. Yhtiön päätuotteena toimivat jäämurtajaristeilyt. Yhtiö toimii kansainvälisesti ja Kemin Lumilinna ja jäänmurtaja Sampo tunnetaan vetovoimaisina talven elämyksinä. Yhtiön vuosittainen toiminta perustuu kaupungin strategiaan uudistuvista kaupallisista palveluista, joissa ympärivuotinen ja merellinen matkailu luovat vetovoimaa. Ympärivuotisen, vastuullisen ja vetovoimaisen matkailun kehitystyö korostuu vuoden 2025 aikana yhtiön tavoitellessa voimakasta kasvua.

Kemin Satama Oy tarjoaa monenlaisia alus- ja satamapalveluja joustavasti ja laadukkaasti asiakkaiden toiveita kuunnellen. Satamayhtiö panostaa kulunvalvontaan ja turvallisuuteen sekä noudattaa kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n määrittämää ISPS-koodistoa. Lisäksi

satamayhtiö huolehtii sataman alueiden ja laitureiden kunnossapito- ja rakennustöistä sekä teiden, rautateiden ja sataman omistamien rakennusten kunnossapidosta ja huollosta.

Monipuoliset palvelut ja lastausmahdollisuudet tekevät Kemistä sopivan vienti- ja tuontisataman kaikenlaisille lasteille. Monipuolisen linjaliikenteen ja säännöllisen valtameriliikenteen lisäksi Kemlin satama palvelee myös muun muassa raskasta kaivosteollisuutta sekä vaativia projektilasteja.

Kemlin Satama Oy:llä on sertifioitu toimintajärjestelmä, joka täyttää standardien ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001 vaatimukset.

Kiinteistö Oy Itätuuli on Kemlin kaupungin vuokrataloyhtiö, joka mahdollistaa yhdessä kumppaneidensa kanssa vuokralaisille hyvät asumisolosuhteet ja edesauttaa alueen elinvoimaa. Peruslähtökohtana valtion tukemissa asunnoissa on turvallisten asumisolujen tarjoaminen asukasvalinnoin, jotka edistävät suvaitsevaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Yhtiöllä on vajaat 700 asuntoa Kemlin keskustassa ja viiden kilometrin säteellä ympäristössä. Lisäksi yhtiö vuokraa palvelukotiasuntoja Lapin Hyvinvointialueelle useassa eri kohteessa. Tällä hetkellä asuntojen käyttöaste on 79 %.

Kemlin Teollisuuskylä Oy rakennuttaa, isännöi ja vuokraa toimitiloja. Yhtiön tavoitteena on toimitilojen ja kokoustilojen osalta säilyttää vetovoimainen ja kilpailukykyinen toimintaympäristö, markkinoida aktiivisesti kokonaispalveluita sekä tarjota verkostolle hyvää asiakaspalvelua. Yhtiöllä on tällä hetkellä omistuksessaan yhteensä n. 15 000 m² toimitilaa kuudessa erillisessä kiinteistössä. Niistä Kemlin paloasema on vuokrattu Lapin Hyvinvointialueelle ja Kivikon päiväkotit Kemlin kaupungille pitkillä vuokrasopimuksilla. Yhtiön kiinteistöiden käyttöaste on tällä hetkellä 99 %.

1.5. Maankäyttö ja asuntojen rakentaminen

Korkeatasoinen ja kilpailukykyinen asuntotonttitarjonta on tärkeä menestystekijä kilpailtaessa asukkaista. Tämä edellyttää monipuolista tonttivarantoa sekä laadukasta asuin ympäristöä. Tonttitarjonnan ylläpitäminen vaatii tehokasta kaavoitusta, onnistunutta raakamaan hankintaa ja oikein mitoitettuja yhdyskuntatekniikan investointeja, jotta uusia alueita voidaan ottaa käyttöön. Merellisten asuntoalueiden rakentamista jatketaan kaavoittamalla Satamankankaan alue ja pyritään käynnistämään kaavoitus Pajarinrannan, Peurasaaren ja Särkelän kentän alueilla.

Elinkeinoelämää palvelevien aluevarausten osalta tilanne on hyvä. Kemintullin työpaikka- ja palvelualueella on vapaita tontteja kunnallistekniikan piirissä 15 kappaletta. Karjalahden liikealueella on muutama vapaa tontti ja Ajoksen teollisuusalueella on useita tontteja luovutettavana. Tervaharjun liikealueen tonttien luovuttamista jatketaan edelleen. Merituulivoiman rakentamiselle on merialueelta

osoitettu voimassa olevassa yleiskaavassa rakennuspaikkoja tuulivoimaloille noin 25 kappaletta. Vihreän siirtymän teollisia hankkeita on vireillä, muun muassa aurinkovoimaloita.

Tonttitilanne asuin- ja elinkeinorakentamiseen on Kemissä kokonaisuudessaan varsin hyvä. Merellistä kerrostalobasumista voidaan toteuttaa Ruutinpuiston alueelle. Myös Möllärinrannan ja niin kutsutun uuden Puu-Kemin korttelin osalta Mansikkanokan puistossa on kunnallistekniikan äärellä valmista tonttivarantoa merelliselle asuinrakentamiselle. Rovarinteen ja Nauskan pientaloalueet rakentuvat vähitellen.

Vuosi 2024 oli Kemissä rakentamisen osalta poikkeuksellinen. Omakotitalorakentamista ei ollut ollenkaan, eikä rivitalo- tai kerrostalorakentamista. Omakotitonttivarauksia oli voimassa ainoastaan 1 kappaletta, mikä on vähiten vuosikymmeniin. Rakentamisen ei odoteta kiihtyvän vuonna 2025 johtuen rakentamiskustannuksista ja korkotasosta. Bilteman myymälärakennuksen rakentaminen käynnistyi keväällä 2024 ja valmistunee alkuvuodesta 2025.

Valmistuneet asuinhuoneistot talotyypeittäin Kemissä vuosina 2018–2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Omakotitalot, kpl	9	17	18	11	9	2	0
- huoneistoja	9	17	18	11	9	2	0
Rivitalot, kpl	3	-	-	-	-	-	0
- huoneistoja	15	-	-	-	-	-	0
Kerros- ja luhtitalot, kpl	1	-	2	1	-	2	0
- huoneistoja	8	-	20	12	-	44	0
Yhteensä taloja	13	17	20	12	9	4	0
Yhteensä huoneistoja	32	17	38	23	9	46	0

2. TALOUSARVION 2025 YLEISPERUSTELUT

2.1. Talouden kehitysnäkymät ja kuntatalous

Suomen talouden taantumun pohja näyttäisi olevan ohitettu. Vuositasolla BKT kuitenkin supistuu 0,2 prosenttia vuonna 2024. Inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Investoinnit kääntyvät kasvuun vuonna 2025. BKT kasvaa 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, vaikka julkisiin menoihin kohdistuvat säästöt ja verojen korotus vähentävätkin kotimaista kysyntää ja nostavat hintoja. Työllisyys laskee vuonna 2024, mutta kasvaa vuodesta 2025 lähtien kysynnän kasvun ja työllisyystoimien ansiosta. Vuoteen 2026 mennessä 15–64-vuotiaiden työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin ja työttömyysaste laskee 7,2 prosenttiin.

Keskipitkällä aikavälillä kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan kohtalaisesti. Vuonna 2027 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan noin 1,3 prosenttia ja vuonna 2028 kasvun arvioidaan olevan noin 1,2 prosenttia. Bruttokansantuotteen kehitystä tukee muun muassa yksityisten investointien kasvu, jonka arvioidaan elpyvän markkinakorkojen laskun ja vihreään siirtymään liittyvien panostusten seurauksena.

Julkisen talouden alijäämä on muodostunut syväksi heikon suhdanteen, nopean inflaation, korkomenojen kasvun sekä varautumismenojen kasvun takia. Alijäämä kuitenkin alkaa parantua hitaasti myöhemmin, kun talous toipuu ja sopeutustoimet alkavat vaikuttaa täysipainoisesti. Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen yltäen 3,7 prosenttiin BKT:sta. Alijäämät syvenevät, kun heikko suhdannetilanne jatkuu, verotulojen kasvu on vaimeaa ja sosiaaliturvamaksujen tuotot supistuvat. Syyskuun alussa voimaan tullut arvonlisäveron korotus kasvattaa verotuloja, mutta menoja lisäävät kulutusmenojen sekä korko- ja eläkemenojen kasvu. Vuonna 2025 julkisen talouden alijäämä pienenee 3,2 prosenttiin BKT:sta.

Julkisyhteisöjen velka kasvoi 76,6 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2023, ja vuonna 2024 sen odotetaan nousevan yli 80 prosenttiin. Vuonna 2025 velkasuhteen kasvu hidastuu, kun säästötoimet tulevat voimaan ja taloustilanne paranee. Tämän jälkeen velkasuhteen kasvu hidastuu edelleen ja velkasuhde on ennustejakson lopussa noin 86 prosenttia.

Vuosi 2023 oli kuntataloudessa poikkeuksellinen sote-uudistuksen vuoksi. Kuntatalouden (ml. Ahvenanmaa) tilikauden tulos oli varsin vahva, 1,7 mrd. euroa, mutta ilman sote-uudistuksen kertaluonteisia verorahoituseriä tulos olisi jäänyt lähelle nollaa. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta ylsi vajaat 400 milj. euroa positiiviseksi ja lainakanta laski 19,9 mrd. euroon, kun sote-kuntayhtymien lainoja siirtyi hyvinvointialueille noin 5 miljardia euroa.

Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuoteen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuvat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden vuosikatteen arvioidaan romahtavan noin 1,5 mrd. eurolla 3,0 mrd. euroon ja toiminnan ja investointien rahavirran heikkenevän miljardi euroa negatiiviseksi. Kuntien verotulojen arvioidaan laskevan vuonna 2024 yhteensä lähes 5 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna, sillä kunnallis- ja yhteisöverotuloista poistuu sote-uudistukseen liittyvä noin 1,3 mrd. suuruinen verohäntä ja lisäksi suhdannetilanne hidastaa verotulojen kasvua.

Kiinteistöverotulot sen sijaan kasvavat reippaasti, mitä selittää osaltaan hallituksen päätös nostaa maapohjien verotuksen alarajaa. Kuntien saamat valtionosuudet laskevat muun muassa sote-siirtoon liittyvän tarkistuksen sekä hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksiin tehtävän indeksisäästön vuoksi.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta syvenee -1,9 miljardiin euroon vuonna 2025. Toimintamenojen kasvu jatkuu ennustevuosina melko ripeänä, mikä aiheutuu pääasiassa hintojen noususta. Inflaatio on palautunut maltilliselle tasolle, mutta vuosina 2025–2027 kunta-alan ansiokehityksen oletetaan olevan talouden yleistä ansiokehitystä hieman nopeampaa kunta-alalle sovitun palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman vuoksi. Kunta-alan palkkasopimukset päättyvät keväällä 2025, ja siksi tarkemmat sopimusratkaisut tuleville vuosille selviävät vasta myöhemmin. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksiennuste vuodelle 2025 on 3,4 prosenttia ja vuosille 2026–2028 keskimäärin 3,1 prosenttia.

Toimintamenojen hintojen nousun lisäksi myös toimintamenojen volyyymi kasvaa poikkeuksellisesti vuonna 2025, mikä aiheutuu TE-palvelu-uudistuksesta. Uudistuksessa kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan. Työllisyyskehityksellä on uudistuksen jälkeen entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen, ja siten kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille. Kuntien tehtävät painottuvat kuitenkin uudistuksen jälkeenkin lasten ja nuorten palveluihin, kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve on laskeva pitkään jatkuneen syntyvyyden laskun vuoksi. Oppilaiden määrän väheneminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että opetuksen järjestämisen kustannukset laskisivat samalla tahdilla.

Lisäksi lasten määrään varhaiskasvatuksessa vaikuttaa myös työllisyyden kehitys sekä varhaiskasvatuksen osallistumisaste, joka on ollut viime vuosina nousussa.

Kuntien valtionosuudet kasvavat vuonna 2025, sillä TE-palveluiden järjestämisestä muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta

laskennallista menolisäystä vastaavasti. Valtionosuuksien kasvu jää TE-uudistuksen lisärahoitusta pienemmäksi, sillä valtionosuuksiin tehdään samanaikaisesti vuosina 2025–2027 leikkauksia muun muassa sote-siirtoon liittyvien takautuvasti perittävien valtionosuuksien vuoksi. Valtionosuuksien kasvua hidastavat myös hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru vuosina 2024–2027 sekä asukasluvun ja laskentatekijöiden muutokset, erityisesti lapsi-ikäluokkien pieneneminen. Lisäksi verotulomenetysten korvausten vähennys pienentää valtionosuuksia vuonna 2025 tuntuvasti, tosin verotulot kasvavat vastaavasti.

Verotulot ovat edelleen kuntien merkittävin tulonlähde. Hallitus päätti kevään 2024 kehysriihessä kasvattaa kunnallisverotuksen efektiivisyyttä poistamalla tulosta tehtävän ansiotulovähennyksen ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Tämä vauhdittaa kunnallisverotulojen kasvua vuonna 2025. Kuntien verotulomenetysten korvauksia alennetaan kuitenkin muutoksen aiheuttamaa kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti. Vaikka kuntien verotulojen kasvuprosentit pysyvät ennustevuosina pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, ei verorahoitus riitä kuntatalouden investointien rahoittamiseen, vaan välttämättömät investoinnit jatkuvat monissa kunnissa lainarahoituksella. Kuntien investoinnit kohdistuvat valtaosin rakennuksiin, teihin sekä muuhun perusinfrastruktuuriin. Kuntatalouden korkokulujen voidaan olettaa kasvavan lähivuosina, vaikka markkinakorot ovat laskeneet huipustaan, sillä kiinteäkorkoiset lainat ovat suojanneet korkokustannusten kasvua.

Painelaskelman perusteella kuntatalouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino syvenee toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna vuonna 2025 noin -1,9 mrd. euroon, vuonna 2026 noin -2,0 mrd. euroon ja vuonna 2027 noin -2,1 mrd. euroon. Kun valtionosuuksiin tehtävät takautuvat sote-vähennykset ja hallituskauden aikainen indeksijarru poistuvat, asettuu toiminnan ja investointien rahavirta -1,9 mrd. euroon vuonna 2028. Vuosikatteet eivät riitä vuosina 2025–2028 nettoinvestointeihin tai edes poistoihin. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino merkitsee kuntataloudessa veronkorotuksia ja tiukkaa budjettikuria tulevina vuosina. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava käytettävissä oleviin tuloihin. Ongelmat osaavan työvoiman saatavuudessa, kiinteistöjen tehokas käyttö, kaupungistuminen, syntyvyyden pientyminen sekä vihreä siirtymä edellyttävät uusia palveluiden järjestämistapoja, joissa yhteistyö korostuu. (Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2025, syksy 2024)

Kuntataloutta koskevat linjaukset

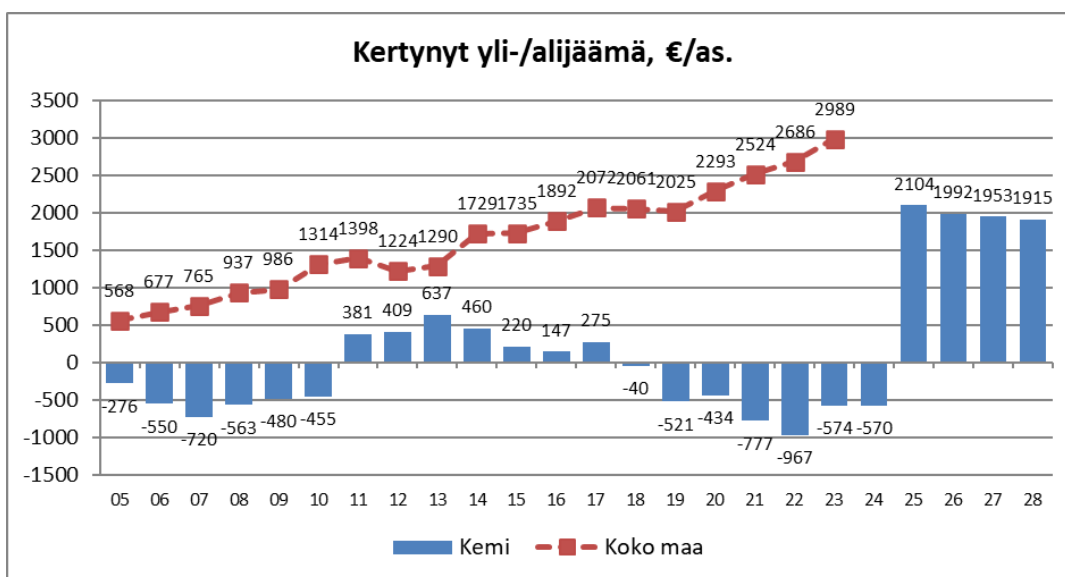
Valtion talousarvioesitys sisältää lukuisia kuntatalouteen vaikuttavia toimenpiteitä, joista useimpien nettovaikutus kuntatalouteen on lähellä neutraalia tai hieman vahvistava. Uusiin tai laajentuviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100 prosentin valtionosuus, ja valtion päättämien veroperustemuutosten vaikutukset kompensoidaan kunnille. Osana keväällä 2024 linjattuja säästöpäätöksiä joitain kuntien tehtäviä ja velvoitteita poistetaan.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus vahvistaa kuntataloutta noin 270 milj. eurolla vuonna 2025 vuoteen 2024 verrattuna. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä kuntataloutta vahvistaa 277 milj. euron valtionosuuslisäys, jolla lievennetään sote-uudistuksen siirtolaskelman valtionosuusvaikutuksia. Toisaalta pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan yhden prosenttiyksikön indeksikorotusta vastaava vähennys myös vuonna 2025. Lisäksi kuntien valtionosuuksiin kohdistuu noin 20 milj. euron säästö, koska kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimisen toimenpidekokonaisuus on jäämässä keväällä 2024 hallituksen linjaamasta tavoitteesta. Myös kuntien saamia laskennallisia korvauksia kotoutumisesta ehdotetaan laskettavaksi vuonna 2025.

Sosiaaliturvaetuuksien indeksijäädetyksillä ja säästöillä on erisuuntaisia vaikutuksia kuntatalouteen. Ne vähentävät suoraan kuntien menoja, mutta lisäävät toisaalta toimeentulotuen tarvetta ja pienentävät verokertymää. Pidemmällä aikavälillä toimien arvioidaan lisäävän työllisyyttä, mikä puolestaan lisäisi kuntien verotuloja. (Lähde: Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2025, syksy 2024)

2.2. Kemin kaupungin talous

Vuosikate oli vuonna 2023 13,0 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämä 7,6 miljoonaa euroa. Taseessa on kertynyttä alijäämää 11,1 miljoonaa euroa. Vuodelle 2024 ennustetaan 0,1 miljoonan euron ylijäämä, jolloin kertynyttä alijäämää on yhteensä 11,0 miljoonaa euroa. Vuodelle 2025 esitetään omaisuuden myyntiä, jolla saadaan aiempien vuosien kertynyt alijäämä katettua ja lainoja lyhennettyä. Ylijäämäksi tulee 51,8 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosien 2026–2028 valtionosuuden määrä on vielä hyvin epävarma valmisteilla olevan valtionosuusuudistuksen vuoksi. Nykytiedoilla alijäämää kertyisi suunnitelmavuosina yhteensä 3,7 miljoonaa euroa ilman valtionosuusuudistusta. Vuoden 2028 lopussa kertynyttä ylijäämää olisi kuitenkin 37,1 miljoonaa euroa eli 1915 euroa/asukas.

2.2.1. Verotulot

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Kunnallisveron osuuden verotuloista arvioidaan sote-verouudistuksen jälkeen olevan keskimäärin noin 71 prosenttia, yhteisöveron noin 12,5 prosenttia ja kiinteistöveron noin 16,5 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2024 yhteensä noin 13,9 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot alenevat vajaalla 5 prosentilla. Vuonna 2025 verotulojen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttia vuodesta 2024.

Kemissä verotulojen ennustetaan kasvavan vuonna 2025 yhteensä 1,1 %. Kunnallisvero kasvaa 4,2 %. Yhteisöveron ennustetaan pienenevän 15,3 %, koska Kemien jako-osuus pienenee. Kiinteistövero pienenee 0,5 %. Yleishyödyllisiltä yhteisöiltä ei peritä kiinteistövero.

Vuonna 2025 verotuloja arvioidaan saatavan noin 56,1 miljoonaa euroa. Kemien verotuloista noin 74 % on kunnallisverotuloa, 10 % yhteisöveroa ja 16 % tulee kiinteistöveroista. Sote-uudistuksen myötä kunnallisvero- ja yhteisöverotuloja siirrettiin hyvinvointialueen rahoitukseen kiinteistöverotulojen jäädessä kokonaisuudessaan kuntien tuloksi. Näin ollen kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verotulopotista on kasvanut.

Vuonna 2025 tuloveroprosentti on 9,6 % ja **kunnallisveroa** kertyy noin 41,6 miljoonaa euroa. Kunnallisvero kertyy ansiotuloista (pääosin palkka- ja eläketuloista).

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	77 375	39 919	39 895	41 572	42 775	43 606
Muutos %	-0,4	-48,4	-0,1	4,2	2,9	1,9
Yhteisövero	6 982	4 969	6 784	5 747	4 863	4 837
Muutos %	-19,6	-28,8	36,5	-15,3	-15,4	-0,6
Kiinteistövero	7 259	8 511	8 819	8 779	8 779	8 779
Muutos %	21,6	17,2	3,6	-0,5	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	91 617	53 398	55 498	56 098	56 418	57 222
Muutos %	-0,8	-41,7	3,9	1,1	0,6	1,4

Yksittäisen kunnan **yhteisöveron** jako-osuus lasketaan vuosittain kahden vuoden kerroinosuuksien keskiarvona (vuoden 2025 jako-osuus on vuosien 2022 ja 2023 kerroinosuuksien k.a.).

Vuosittaista vaihtelua on varsinkin vientiteollisuuskaupungeissa. Kemille yhteisöveroa kertyy vuonna 2024 noin 6,8 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 noin 5,7 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveron määrään vaikuttavat veroprosenttien lisäksi kiinteistöjen verotusarvot. Vuonna 2025 kiinteistövero arvioidaan kertyvän 8,8 miljoonaa euroa. Verotusarvoihin ei ole arvioitu muutoksia suunnittelukaudelle.

2.2.2. Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Kunnan valtionosuusrahoitus koostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja OKM:n hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

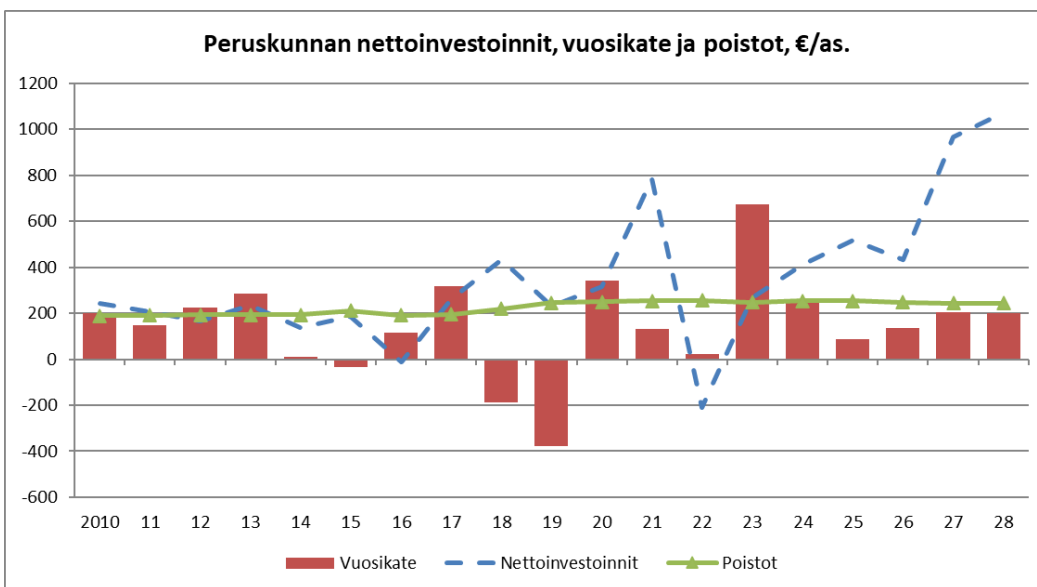
Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät työllisyyspalvelut, lasten päivähoito, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus. Lisäksi peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen tasaus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta.

Jotta sote-uudistuksesta johtuvien kunnilta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrien poikkeamat eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä. Yksittäisten kuntien osalta nämä saattavat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen. Tasauselementit vaikuttavat erityisesti niissä kunnissa, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset ovat yleensä olleet kunnan talouden kokoon nähden suhteessa keskimääräistä suuremmat, ja siirtyvät tulot selvästi siirtyviä kustannuksia pienemmät. **Tästä syystä Kemin vuoden 2025 valtionosuuden arvioidaan olevan n. 1,2 miljoonaa euroa negatiivinen vaikka valtionosuuteen sisältyy TE-uudistuksen myötä kunnille maksettavat korvaukset.**

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (*pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, aineopetus, joustavan perusopetuksen lisä, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus, aikuisoppilaat*) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (*aamu- ja iltapäivätoiminta, kansalaisopistot, musiikkioppilaitokset, liikunta, nuorisotyö, museot, teatterit, orkesterit*).

2.2.3. Vuosikate, poistot ja investoinnit

Vuoden 2025 vuosikate on 1,7 miljoonaa euroa, poistot 4,9 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 10,0 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmakaudella investoinnit lisääntyvät merkittävästi uimahallin ja yläkoulun investointien vuoksi.

Vuoden 2025 investointimenot ovat 10,4 miljoonaa euroa. Kaidin tontin takaisinostoon on varattu 1,2 miljoonaa euroa. Muuhun maan ostoon on varattu yhteensä 700 000 euroa. Peruskorjaukseen on varattu noin 1,8 miljoonaa euroa, josta merkittävimmät erät ovat 0,5 miljoonaa euroa Sauvosaaren urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjaukseen, 0,3 miljoonaa euroa kaupungintalon ikkunaremonttiin ja 0,9 miljoonaa euroa muihin perusparannuskohteisiin.

Julkiseen käyttöomaisuuteen on varattu 6,4 miljoonaa euroa, josta merkittävimmät ovat 1,2 miljoonaa euroa Sauvosaaren jalkapallokentän muuttamiseen keinonurmikentäksi, 1,0 miljoonaa euroa hulevesiverkoston uudisrakentamiseen ja perusparannukseen, 0,5 miljoonaa euroa Satamakankaan kunnallistekniikkaan, 0,8 miljoonaa euroa asfalttipintojen perusparannukseen ja yleisten alueiden erillisiin kohteisiin yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Tietohallinnon verkkoihin, konesaliin ja digitalisaatioon on varattu 0,2 miljoonaa euroa ja kaupunkikuvallisiin kohteisiin 0,2 miljoonaa euroa.

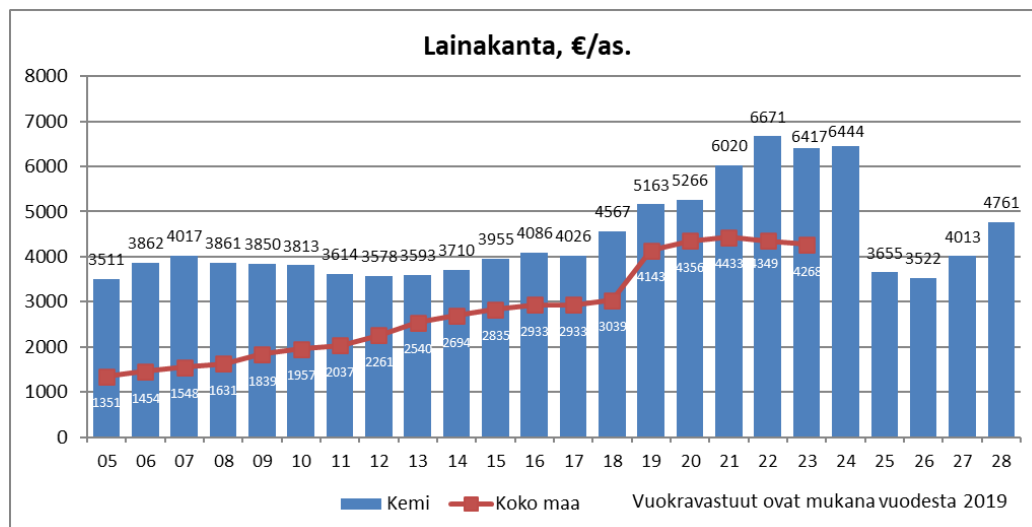
2.2.4. Korke- ja rahoitustulot ja -menot

Vuodelle 2025 korkotuloihin sisältyy Kemin Matkailun lainojen korkoa 116 000 euroa. Muissa rahoitustuloissa on Energiayhtiön tuloutusta 1 000 000, sataman tuloutusta 70 000 euroa, sataman takausprovisiota 290 000 euroa ja muita rahoitustuloja 43 000 euroa. Korkomenoiksi on arvioitu pitkäaikaisten lainojen korkoihin 1 993 000 euroa, lyhytaikaisten lainojen korkoihin 100 000 euroa ja suojausten korkoihin -550 000 euroa. Maksettavien korkojen määrä on riippuvainen siitä, missä vaiheessa vaihtuvakorkoisia lainoja saadaan maksettua pois.

1000 €	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Korkotuotot				
- Kemin matkailu	116	110	110	110
- muut	29	23	20	20
Muut rahoitustuotot				
- Energiayhtiön osinko	1000	1000	1000	1000
- matkailun osinko	0	0	500	500
- sataman osinko	70	70	70	70
- sataman lainojen takausprovisio	290	266	242	242
- muut	43	43	43	43
Korko- ja rahoituskulut				
- pitkäaikaiset lainat	1993	1359	1591	1871
- lyhytaikaiset lainat	100	100	100	100
- suojausten korot	-550	-395	-310	-251
- muut	21	21	21	21

2.2.5. Lainat

Omaisuuksien myynnistä saatavat rahat käytetään kokonaisuudessaan lainojen takaisinmaksuun. Lainoja maksetaan pois sillä hetkellä, kun se lainaehtojen mukaisesti on mahdollisimman kustannustehokasta. Kokonaislainamäärä on vuoden 2025 lopussa 69,7 miljoonaa euroa eli 3 600 euroa/asukas. Vuonna 2025 lyhennetään pitkäaikaisia lainoja ja maksetaan pois vaihtuvakorkoisia lainoja yhteensä 42 miljoonalla eurolla. Uusia pitkäaikaisia lainoja ei oteta. Lyhytaikaisia lainoja vähennetään 12 miljoonaa euroa. Suunnitelmakaudella lainamäärä lisääntyy kauden loppuun ajoittuvien merkittävien investointien vuoksi (yläkoulu ja uimahalli).

2.2.6. Antolainat ja takaukset

Kaupungilla on vuoden 2025 alussa antolainoja tytäryhtiöille n. 20,3 miljoonaa euroa, josta suurin osa eli 16 miljoonaa euroa on Kemin Energia ja Vesi Oy:n antolainat.

Kaupunki on taannut konsernin sisäisten yhtiöiden, osakkuusyhteisöjen ja ulkopuolisten lainoja yhteensä 53,0 miljoonaa euroa. Suurimmat takaukset on annettu Kemin satama Oy:lle, 32,2 miljoonaa euroa, Kemin Energia ja Vesi Oy:lle 6,2 miljoonaa euroa ja Teollisuuskylä Oy:lle 6,8 miljoonaa euroa.

2.2.7. Alijäämän kattaminen

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulisi kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kaupungin tilinpäätös on ollut alijäämäinen vuodesta 2018 asti. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä kertynyttä alijäämää oli 11,1 M€. Talousarvioesitykseen sisältyy esitys omaisuuden myynnistä, jolloin kertynyt alijäämä saadaan kokonaisuudessaan katettua.

3. KEMI-STRATEGIA

3.1. Strategiaperusta

Kaupunkistrategia on kaupunkiorganisaation tärkein strategiatason asiakirja, joka sisältää vision, toiminta-ajatuksen sekä kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet halutulle ajanjaksolle. Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti ja talousarvio on laadittava siten, että se toteuttaa voimassa olevaa kuntastrategiaa.

Kuntalain 37 § mukaan:

”Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
- 4) omistajapolitiikka
- 5) henkilöstöpolitiikka
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen”

3.2. Kaupunkistrategian keskeiset projektit 2025

Lautakunnat ovat käsitelleet strategian keskeiset projektit vuodelle 2025.

Keskusvirasto

Arjen roolimme

Tuotamme tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti palveluita kaupunkiorganisaatiolla ja ympäröivälle yhteisölle. Palvelumme edistävät kaupungin kehitystä, avoimuutta, yhteistyötä ja innovaatioita. Edistämme myös kestävästä kehitystä ja toimimme kuntalaisten ja päättäjien välisenä linkkinä, edistäen demokraattista päätöksentekoa ja yhteisön kehitystä.

Yhteiset strategiset painopisteet ja kokonaisprojekti

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskuulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi.

Keskeiset projektit

- Edistämme digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa, jotta kaupungin palvelut ovat sujuvampia ja käyttäjäystävällisempiä.
- Viestinnän terävöittäminen ja brändin kirkastaminen
- Vastaamme kestävästä kehityksen toimien seurannasta ja juurruttamisesta koko organisaatioon
- Konsernitalouden hallinta

Elinvoimatoimiala**Arjen roolimme**

Teemme jatkuvaa työtä elinvoiman eteen; Elinvoimatoimiala toteuttaa elinkeinopalveluita, työllisyyspalveluita, vastaa maankäytöstä ja kaavoituksesta sekä Kivalo-opistosta.

Yhteiset strategiset painopisteet ja kokonaisprojekti

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi.

Keskeiset elinvoimaprojektit

- TE-uudistus: tehokkaasti järjestetty toiminta ja työllisyyden parantaminen
- Maankäytössä ja kaavoituksessa tarjotaan houkuttelevaa asumista vesistöjen äärellä ja vastataan vihreän siirtymän yritysten tarpeisiin
- Kotoutumislain tuomat muutokset kunnilla ja kaupungin maahanmuuttajille suunnattujen palveluiden kehittäminen
- Rakennemuutossuunnitelman käynnistäminen: oppilaitosyhteistyö ja oppilaitosten ja kaupungin kumppanuussopimuksen toimeenpano
- Matkailun ja palvelualojen kehittämissuunnitelma Master Plan Kemi 2030: matkailun toimintaympäristön kehittämishankkeet
- Oulu2026 –kulttuuripääkaupunki –hanke hyödynnetään v. 2024 – 2026

Hyvinvointitoimiala**Arjen roolimme**

Teemme jatkuvaa ja monipuolista työtä Kemin hyvinvoinnin, sivistyksen, terveyden ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

Yhteiset strategiset painopisteet ja kokonaisprojekti

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi.

Keskeiset hyvinvointiprojektit

- **Palveluverkkoprojekti**
  - Hankesuunnitelmat, tarveselvitykset, toimeenpano
- **Harrasta Kemi -projekti**
  - Harrastusmahdollisuuksien esiintuonti kaikissa ikäryhmissä, uusien konseptien kehittäminen
  - Välineläinpalvelu aloitetaan kirjastolla
  - Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkia kohden
- **Hyte kokonaiskuva -projekti**
  - Suunnitelmat yksiin kansiin, toimialat ylittävä hytetyö keskiöön

Ympäristötoimiala**Arjen roolimme**

Teemme jatkuvaa työtä Kemin vetovoimaisen ympäristön ja rakentamisen eteen.

Yhteiset strategiset painopisteet ja kokonaisprojekti

Toimialalla viedään läpi yhteinen strategian juurrutuskulttuurimuutos: Viisas Kemi, Välittävä Kemi, Vihreä Kemi.

Keskeiset ympäristöprojektit

- Keskustan yläkoulun (palveluverkkoon liittyvä) hankesuunnittelu
- Uimahallin hankesuunnittelu
- Katujen päällystäminen ja kaupunkikuvan parantaminen
- Kevyen liikenteen verkon parantaminen
- Liikenneturvallisuuden parantaminen
- Sauvosaaren urheilupuistoalueen kehittäminen

3.3. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen kunnassa on asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä tukevaa sekä edistävää toimintaa, jota tehdään laaja-alaisessa yhteistyössä eri toimialoilla. Kunnan oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti muiden toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia. Myös asukkailla on oma tärkeä roolinsa kunnan tarjoamien hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä (Kuntaliitto).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kunnassa (Kuntaliitto)

Kuvassa on koottu kunnan eri tehtäviä, joista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuus muotoutuu. Kaikilta toimialoilta löytyy tehtäviä, jotka sisältävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviin kokonaisuuksiin.

Kuntien tehtäviä voidaan lähestyä esimerkiksi seuraavanlaisella jaottelulla:

- Sivistyspalvelut osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä
- Elinympäristön, terveellisyys ja ympäristöhaittojen ennaltaehkäisy kuntalaisten hyvinvoinnin tuottajana
- Elinvoiman yhteys hyvinvointiin
- Hyvinvointi osana paikallista identiteettiä ja demokratiaa

Kemin kaupungin laaja hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus 2017-2021 ja -suunnitelma 2022–2025 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 3.10.2022 § 77. Asiakirja on valmisteltu yhdessä hyvinvointityöryhmän kanssa. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma Ikävihreä Kemi vuosille 2022-2024 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 28.02.2022 § 20. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 5.9.2022 § 61.

Hyvinvointisuunnitelma rakennetaan valtuustokausittain ja sen lähtökohtana ovat kaupunkistrategia sekä tilasto- ja tutkimustietoon perustuva analyysi kaupunkilaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä arjen turvallisuudesta. Hyvinvointisuunnitelman avulla johdetaan, ohjataan ja kehitetään kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Suunnitelman avulla varmistetaan toiminnan suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus, pitkäjänteisyys ja yhteistyö eri toimijoiden välillä. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on laaja-alaista työtä, joka on jokaisen toimialan, tulosalueen ja -yksikön yhteinen tehtävä. Hytetyön koordinoinnista vastaa hyvinvointitoimiala. Laaja hyvinvointikertomus 2022-25 päättyvältä valtuustokaudelta tulee päätöksentekoon tilinpäätöksen käsittelyn jälkeen 2025. Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2029 pohjautuu lakisääteisiin suunnitelmiin ja kaupunkistrategiaan. Te-uudistuksen kunnille tuomat velvoitteet asiakirjojen laatimisessa ja palvelujen toteuttamisessa huomioidaan yhteistyössä elinvoima- ja muiden toimialojen kanssa. Hyvinvointityöryhmä ohjaa suunnitelmatyötä ja seuraa sen toteutumista säännöllisesti.

Hyvinvoinnin edistämisen painopisteet pohjautuvat Kemin kaupungin kaupunkistrategian 2022-2025 strategiaan päämääriin; sujuva arki, hyvinvoivat kuntalaiset ja elinvoimainen kaupunki sekä näille määriteltäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn strategian 4.12.2023 § 110, jonka tavoitteina ovat Viisas, Vihreä ja Välittävä Kemi. Näiden pohjalta rakennetaan uuden valtuuston käsiteltäväksi seuraavan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma.

Kemin kaupungin kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa tarkastellaan valtakunnallisten arviointi- ja mittaustulosten pohjalta. Kyseisiä mittareita ovat mm. Tea-viisari, hyvinvointi-indikaattori, kouluterveyskysely ja Move!-mittaristo. Hyvinvointitoimiala valmistelee kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kokonaistilanteen vuosittain helmikuun loppuun mennessä perustuen tuoreimpiin mittaus- ja tutkimustuloksiin. Aineisto käsitellään sekä lautakunnassa, kaupunginhallituksessa että valtuustossa. Samaa aineistoa käytetään myös päättyvän valtuustokauden hyvinvointikertomuksen laadinnassa.

Kemiläisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen on varattu määrärahoja sekä investointeihin että käyttötalouspuolelle. Alla muutamia nostoja talousarviovuodelle 2025:

- Kemi Areenan erinomaiset puitteet hyvinvoinnin edistämiseen

- Harrastamisen jäänmurtaja (Harrastamisen Suomen malli)
- Maksuttomat harjoitusvuorot alle 18-vuotiaille kemiläisissä urheiluseuroissa
- Maksuttomat uimahallikäynnit määrättyinä ajankohtana alle 18-vuotiaille
- Hyvinvointia edistävät järjestöavustukset
- Kumppanuussopimukset
- Henkilöstön aktivoiminen e-Passilla
- Henkilöstön työsuhdepyöräetu
- Palveluverkon hankesuunnittelu
- Uuden uimahallin tarveselvitys ja hankesuunnitelma
- Liikuntapaikkojen rakentaminen/kunnostaminen
- Sauvosaaren urheilupuiston yleissuunnitelma ja rakennussuunnitelmat
- Avustusrahoitukset hyvinvoinnin edistämiseen varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja vapaa-aikapalveluissa
- Avoin kohtaamispaikka kulttuurikeskukseen
- Välinelinauspalvelu kirjastolle

HYTE-kerroin on kannustinraha, joka tarkoittaa sitä, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä varmistetaan kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kemin HYTE-kerroin on vuoden 2022 osalta 378 000 ja laski vuoden 2023 osalta 286 000 euroon kuntajohdon tietojen puuttumisen johdosta. Puuttuneet kuntajohdon tiedot on toimitettu ja kannustinraha nousee vuodelle 2024 lähelle aiempaa tasoa.

Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksessa valtuustokauden kehitystä tarkastellaan seuraavista näkökulmista:

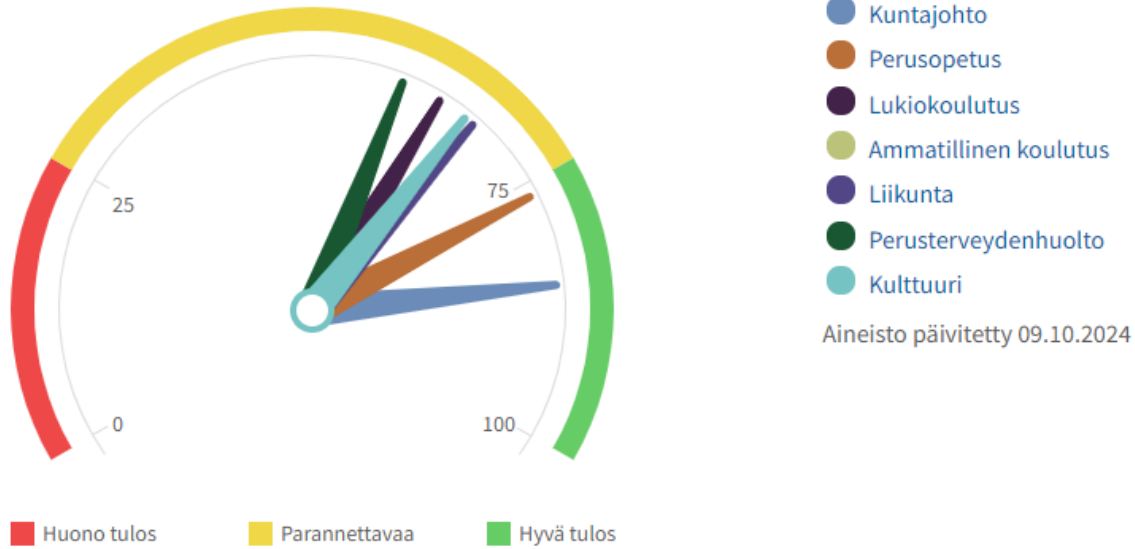
1. talous, HYTE-kerroin ja elinvoima
2. lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
3. nuoret ja nuoret aikuiset
4. työkäiset
5. ikäihmiset
6. kaikki ikäryhmät

Tarkastelu perustuu sähköisen hyvinvointikertomuksen kautta eri tietolähteistä saataviin hyvinvointia ilmaiseviin indikaattoreihin.

Seuraavissa kuvissa esitetään kemiläisten hyvinvoinnin tilannekuvaa ikäryhmittäin suhteessa koko maahan ja verrokkikuntiin Keminmaa, Tornio, Raahe ja Varkaus. TEAviisarin tiedot kuvaavat

terveydenedistämisasiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi suhteessa koko maahan ja verrokkikuntiin.

Kaikki sektorit : Kemi 2024

Pisteet	Kemi	Tornio	Keminmaa	Raahe	Varkaus	Koko maa
Kaikki sektorit	70	68	61	60	73	69
Kuntajohto	85	75	68	64	81	83
Perusopetus	76	56	58	63	66	64
Lukiokoulutus	63	..	59	..	82	65
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	64
Liikunta	67	72	55	73	69	69
Perusterveydenhuolto	59	..	..	72	75	70
Kulttuuri	66	75	62	49	68	72

TEAvisarin pisteluku ilmaisee hyvinvoinnin edistämisasiivisuutta seuraavasti:

pisteet 75-100 hyvää laatua (vihreä)

pisteet 25-74 parannettavaa (keltainen)

pisteet 0-24 huonoa laatua (punainen)

Parhaimmat pisteet Kemi saa kuntajohdon ja perusopetuksen sektoreilla, jotka yltyvät hyvän laadun tasoon (pisteet yli 75).

Perusterveydenhuollon tiedonkeruu on päättynyt kunnilta vuoteen 2022. Jatkossa vastaava tieto kerätään hyvinvointialueille suunnatulla tiedonkeruulla. Tiedot kerätään hyvinvointialueilta ensimmäistä kertaa keväällä 2024.

Alla olevassa taulukossa on esitetty keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet. Vuosiluku kertoo tiedonkeruun ajankohdan.

	Vahvuudet	Kehittämiskohteet
Kuntajohto: Kemi 2023	<ul style="list-style-type: none"> • Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus: Käsitelty kunnanhallituksessa ja valtuustossa • Palveluiden suunnittelu: Mahdollisuus vaikuttaa lautakunta-päätösten valmisteluun verkossa • Kestävyystavoitteet: Väestörakenteen muutoksiin sopeutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikäryhmittäisiä tavoitteita ja toimenpiteitä terveyttä edistävien ravitsemus-tottumusten lisäämiseksi • Päätösten ennakoarviointi käytössä: Kirjallinen toimintaohje, lautakuntapäätösten valmistelu • Kuntalaisfoorumeja: Lapsiparlamentti tai vastaava, lasten kyselytunti
Perusopetus: Kemi 2023	<ul style="list-style-type: none"> • Koulukiusaamisen seuranta: Someturva -palvelu ja Wilmassa kiusaamisselvittely -lomake käytössä kaikissa yksiköissä • Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet: Oppilaiden aktivointi (välkkärit, tukarit), pitkät välkät, välituntivälinelainaamot, liikkuva koulu -koordinaattori/ kehittäjäopettajat/ ohjausryhmä • Henkilöstön ja oppilaiden osallistaminen: Kyselyt ja tarkastukset käydään läpi henkilöstön ja oppilaiden kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> • Koulupsykologi/koululääkäri mitoitus: Psykologi- ja koululääkärimitoitus ei toteudu, myös kuraattorimitoituksen suunta huolestuttava • Kurinpito toimien ja ohjauksen seuranta: otetaan kaikissa kouluissa käyttöön Wilma -lomakkeet/ kirjaaminen syysloman 2024 jälkeen; oppilaan tavaroiden tarkastaminen ja esineen tai aineen haltuun ottaminen • Oppilashuoltoryhmän kokoonpano: Oppilaskunnan kuuleminen säännölliseksi kaikissa yksiköissä kuntakohtaisen vuosikellon mukaisesti, myös vanhempien/ vanhempainyhdistysten kuulemisen tehostaminen
Lukiokoulutus: Kemi 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuudet: Opiskeluhoitoyhdyssä opiskelijoiden edustaja, opiskelijat osallistuvat oppilaitoksen toimintatapojen kehittämiseen • Koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet: Opiskelijat vertaisohjaajia, liikkuva koulu -kehittäjäopettaja • Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä 	<ul style="list-style-type: none"> • Opiskeluhoitopalveluiden resurssi: Psykologimitoitus ei toteudu, muidenkin opiskeluhoollon ammattiryhmien osalta suunta huolestuttava • Opiskeluhoitoryhmän kokoonpano ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tietojen raportointi: koulupsykologi ei mukana, raporttia ei käsitelty lukion opiskeluhoitoyhdyssä > jatkossa tulee käsitellä • Häiriöiden ja ongelmatilanteiden seuranta ja kirjaaminen:

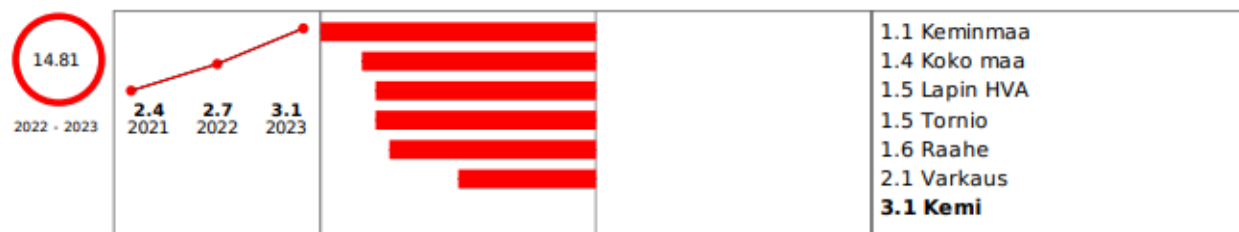
	<p>opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksen sisällöt: Toteutuvat säännöllisesti, laaja-alaisesti ja opiskelijoita osallistaen (myös perusopetuksessa)</p>	tehostetaan seurantaa ja kirjaamista, otetaan käyttöön Wilma -lomakkeet
<p>Liikunta: Kemi 2024</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapaikat: vesiliikuntatilat allaspinta-ala m²/1000 asukasta, kunnan kuntosalit/1000 asukasta • Koulupäivän liikuntaa edistävät toimenpiteet • Hyvinvointikertomus: Seuratoimintaan osallistuvien lasten lukumäärä, kuvaus soveltavien liikuntapalveluiden käytöstä 	<ul style="list-style-type: none"> • Liikunnan edistäminen strategioissa: lasten liikkuminen varhaiskasvatuksessa • Liikkumisryhmiä: Painonhallinta tarvitseville, opiskelun ulkopuolella oleville • Esittely luottamushenkilöille tai johtoryhmälle: Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus, Ikääntyneiden liikunta-aktiivisuus,
<p>Kulttuuri: Kemi2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tilojen käyttövuorot: Virallisesti hyväksytyt jakoperusteet • Vaikuttamistavat: palveluiden käyttäjien mukaan ottaminen kunnan toimielimiin • Prosenttiperiaate 	<ul style="list-style-type: none"> • Säännöllinen seuranta: kuntalaisten tyytyväisyyttä kaikkiin tai joihinkin kulttuuripalveluihin • Tavoitteet toiminta- ja taloussuunnitelmissa: Työikäisten, ikääntyneiden kulttuuritoiminta • Kulttuurin edistäminen strategioissa Kulttuurihyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen vuosiraportista 2023 poimittuja indikaattorituloksia

Kuvissa vasemmalta oikealle luettaessa ensimmäinen ympyrä kuvaa Kemien muutosta vuosina 2022-2023 ja viivakuvaaja Kemien muutosta vuosina 2021-2023 sekä vertailun koko maahan ja verrokkikuntiin.

Lasten ja nuorten osalta

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta, kunnan kustantamat palvelut

Perheiden ongelmiin pitäisi pystyä puuttumaan nykyistä aiemmin, ja sijoitusten väheneminen edellyttää panostusta ennaltaehkäisevään työhön. Perheiden hyvinvointi näyttää lastensuojelun tarpeen lisääntymisen perusteella edelleen huonontuneen.

Nuorten ja nuorten aikuisten osalta

Raskaudenkeskeytykset alle 25-vuotiailla / 1 000 15 - 24-vuotiasta naista

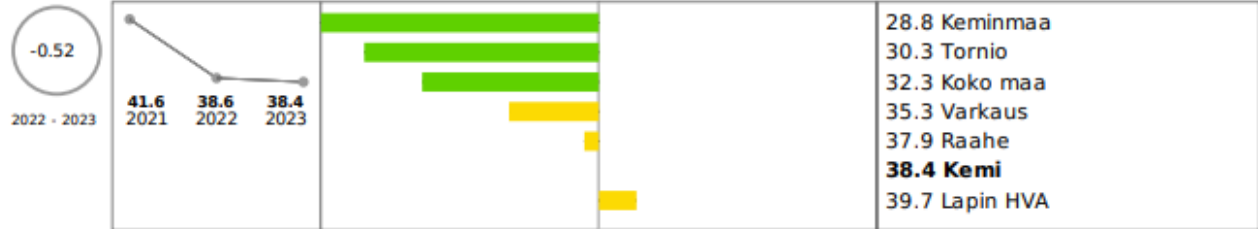

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

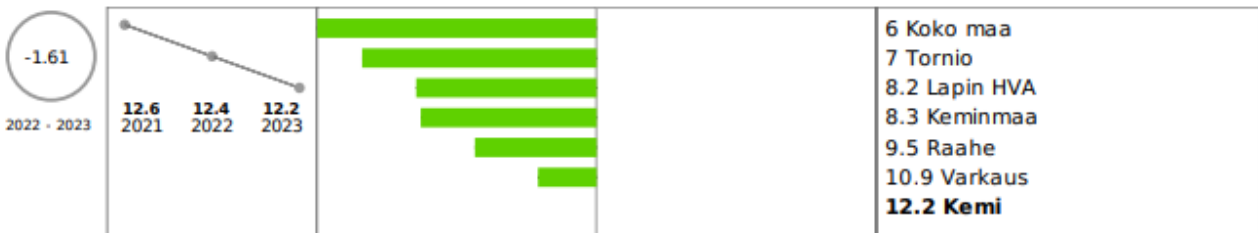

Työikäisten osalta

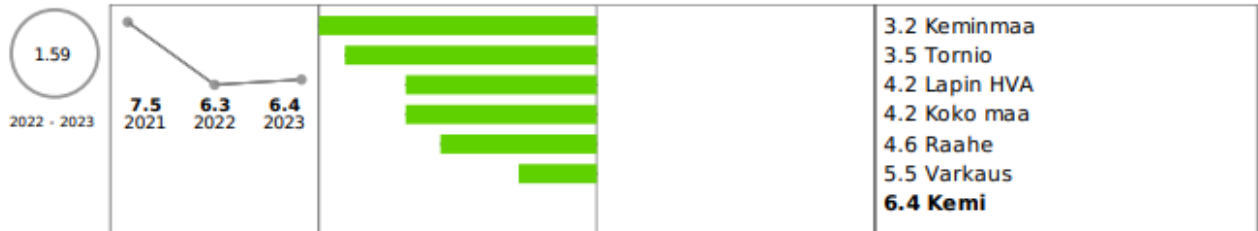
Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

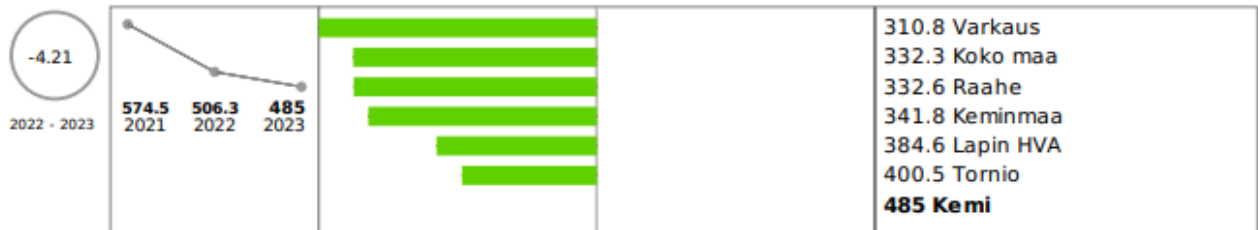

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

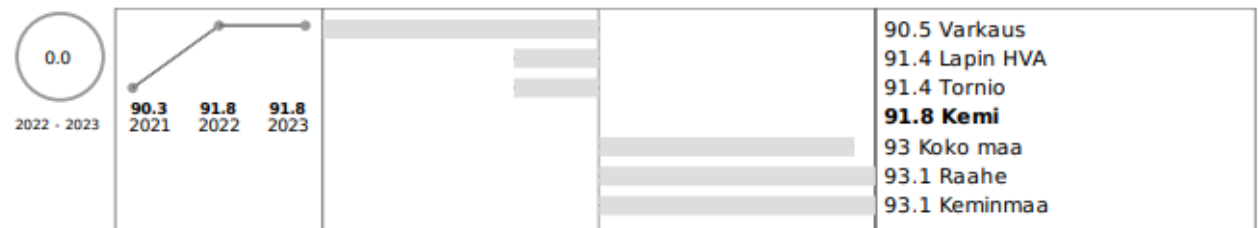

Ikäihmisten osalta

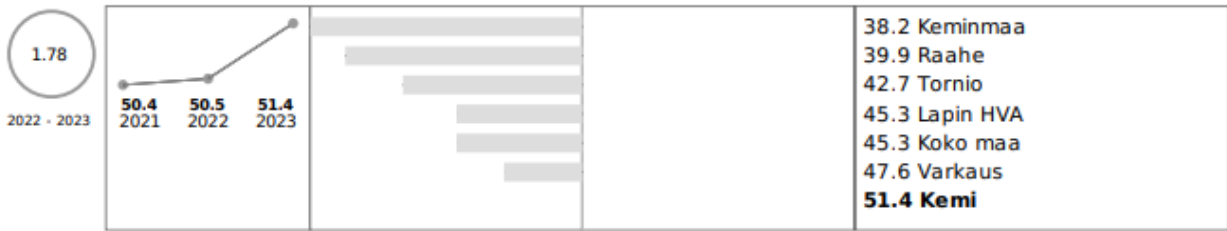
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

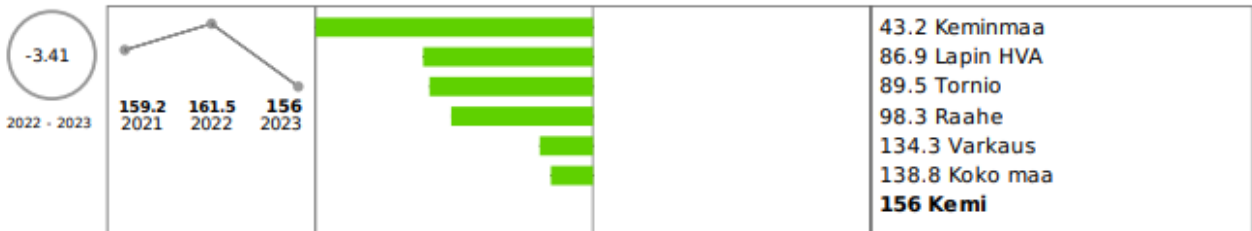

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Kaikkien ikäryhmien osalta

Toimeentulotuki, euroa / asukas

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

Kaupungin tärkeitä kumppaneita hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä ovat Lapin hyvinvointialue, Ammattiopisto Lappia, Lapin ammattikorkeakoulu, Meriva sr, Kemin seurakunta, Liikenneturva, Järjestökeskus – Silta ry ja muut kolmannen sektorin toimijat.

Avustusten jakamisessa on kiinnitetty huomiota siihen, että aktiivisesti toimivien ja laajalti kuntalaisiin vaikuttavien yhdistysten toimintamahdollisuuksia tuetaan nykyistä voimakkaammin. Tavoitteena on saada yhdistyksille myönnetyllä tuella vaikuttavuutta ja luoda elinvoimaa kumppanuussopimuksien kautta, jotka pohjautuvat kaupunkistrategian mukaisiin tavoitteisiin. Avustukset vuodelle 2025 on haettavana maaliskuussa ja jaettava summa on enintään 40 000 euroa. Alueen yhdistyksistä löytyy tietoa www.jarjestotieto.fi/yhdistysnetti -sivustolta sekä Kemin järjestöt -sivuilta www.kemi.fi/vapaa-aika-ja-kulttuuri/jarjestot/. Kemin kaupungin hytekoordinaattori on myös järjestöyhdyshenkilö. Kemin kaupungin järjestöyhdyshenkilö on ollut jäsenenä myös Meri-Lapin järjestöneuvottelukunnassa ja Lapin osallisuusverkostossa.

Lapin hyvinvointialue jakoi ensimmäisen kerran järjestöavustuksia 2023. Hyvinvointialueen ja kuntien avustusten myöntämisperusteet ja kriteerit selkeyttävät ja ohjaavat hakijoita jommankumman avustuksen myöntäjän piiriin. Lapin hyvinvointialueen avustukset jakautuvat myös kumppanuus- ja yhteistyöavustuksiin. Hyvinvointialueen kumppaneilla on usein taustalla myös STEA-rahoitusta.

Kemin kaupunki tekee yhteistyötä järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa mm. tapahtumien järjestämisessä erityisesti vapaa-aikapalveluissa, mutta myös muilla toimialoilla. Harrastemessut ja seniorimessut järjestetään vuosittain oppilaitosten, järjestöjen, Kemin kaupungin ja Keminmaan kunnan yhteistyönä. Oppilaille suunnattu valtakunnallinen Harrastamisen Suomen malli tekee yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa harrastekerhojen ohjausten toteuttamisessa. Liikuntapalveluissa toimitaan tiiviissä yhteistyössä urheiluseurojen kanssa ja pidetään järjestötoimijoille mm. seurafoorumeita. Ympäristötoimialalla myönnetään lupia alueiden käyttöön tapahtumien järjestäjille ja tehdään mm. siivousyhteistyötä urheiluseurojen, eläkeläisjärjestöjen ja asukasyhdistysten/korttelitoimikuntien kanssa ympäristön viihtyisyyden lisäämiseksi.

3.4 Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ HYVINVOIVAT KUNTALAISET

Tavoite	Painopisteet (KV 3.10.2022 § 77)	Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden (painopisteiden) suunnitellut toimenpiteet 2025
Kaupunkistrategia 2022-25:	Hyvinvointisuunnitelma 2022-25:	
Tuemme ja edistämme kuntalaisten terveyttä, toimintakykyä, hyvinvointia ja sivistystä kumppaneidemme kanssa.	Hyvinvoinnin ongelmien ennaltaehkäisyyn panostaminen	Someturvapalvelun käyttöä jatketaan kokeiluvaiheen jälkeen myös vuonna 2025 mahdollisesti myös yhteistyössä Laphan kanssa kuten kokeiluvaiheessa.
Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta kuulemalla ja osallistamalla kuntalaisia.	Syrjäytymisen ehkäisy	Kemin koulujen poissaolomallin mukaisen toiminnan tehostaminen kouluun kiinnittymisen ja koulupoissaoloihin puuttumisen toimenpiteenä. Avoin kohtaamispaikkatoiminta yhdessä Meriva-säätiön kanssa kulttuurikeskuksen tiloissa Kivalo-opiston kurssit (liikunta, musiikki, kuorotoiminta, lapsille suunnatut kurssit jne.) tuovat hyvinvointia ja ehkäisevät syrjäytymistä.
Kehitämme koulutustarjontaa ja -polkuja, mahdollistamme osaamisen kasvun.		Syrjäytymistä ehkäisevät Lakisääteinen työllistymisen monialainen edistäminen-yhteistoimintamalli työllisyysalueen, hyvinvointialueen ja Kelan palveluna käynnistyy 1.1.2025, Merivan palvelut, nuorten työllistäminen ja koto-palvelut maahanmuuttajille
Rakennamme vahvoja kumppanuuksia järjestötoimijoiden kanssa.	Monialaisen yhteistyön vahvistaminen eri toimijoiden kanssa hyvinvoinnin parantamiseksi ja ylläpitämiseksi.	Yhteistyörakenteen vahvistaminen Kemi Areenan kanssa. Erialaisten harrasteiden ja harrasteryhmien systemaattinen ohjaaminen ja tukeminen. Tapahtumien tuottaminen/järjestäminen suunnitellaan talousarvion puitteissa ja sijoittaen tapahtumat kirjataan vuosikelloon. Äkillisen rakennemuutoksen yhteistyötä jatketaan rakennemuutossuunnitelmalla ÄRM-verkoston kanssa siirtyen äkillisestä rakennemuutoksesta pitkän aikavälin rakennemuutokseen. Työllisyys- ja maahanmuuttopalveluilla Settlementti Toivola ry:n ja Meriva sr:n kanssa ostopalvelusopimukset.

	<p>Yhteistyö hyvinvointialueen yhdyspinnoilla</p>	<p>Vuotuiset Hyte-neuvottelut Laphan koolle kutsumana. Tukea jaksamiseen elintapaohjauksen keinoilla – ravitsemuksen ja liikunnan edistämisen koordinaatio- ja yhdyspintarakenteen kehittäminen Lapissa, yhteistyöhanke 2026 saakka Laphan kanssa. Kemi pilottikuntana. Yhteisövaikuttamisen toimintatapa yhteistyössä Laphan kanssa. Työllisyyspalveluissa ja maahanmuuttotyössä yhteistyö hyvinvointialueen kanssa. Lakisääteinen työllistymisen monialainen edistäminen-yhteistoimintamalli työllisyysalueen, hyvinvointialueen ja Kelan palveluna käynnistyy 1.1.2025. Hyvinvointialueen sosiaaliohjaaja palvelee nuoria säännöllisesti Ohjaamossa.</p>
	<p>Kuntalaisten osallistaminen ja toiminnasta tiedottaminen</p>	<p>Merkittävimmistä hankkeista tiedotetaan erikseen kaupungin internetsivuilla ja järjestetään yleisö/kuulemistilaisuuksia, mikäli alueelle kohdistuva hanke on asukkaille merkityksellinen. Maankäytön ja kaavoituksen kuulemiset kuntalaisten osallistamisessa.</p>
	<p>Kuntalaisten digitaitojen edistäminen</p>	<p>Kivalo-opisto tarjoaa digitaitokursseja. Kirjastossa digineuvontaa.</p>
	<p>Palvelujen suunnittelussa ja kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja tai -foorumeja</p>	<p>Pointissa, Ohjaamossa ja Kivalo-opistossa kerätään asiakaspalautetta. Järjestöjen kanssa toteutetaan vuoden aikana eriaiheisia seurafoorumeita. Harrastekoordinaattori monialaisen yhteistyön organisaattoriksi teemalla Harrasta Kemi.</p>
	<p>Kumppanuussopimusten kautta vahvistamme kunnan ja toimijoiden välistä yhteistyötä ja sitoutumista kaupunkistrategiaan</p>	<p>Kumppanuusavustukset yhdistysten kanssa, jotka ovat saaneet yli 1500 euron avustuksen. Oppilaitosten ja järjestöjen kanssa on kumppanuussopimuksia.</p>
	<p>Olemme aktiivisia toimijoita yhteistapahtumien järjestämisessä</p>	<p>Tapahtumatoimisto ja vapaa-ajan palvelujen yksiköt järjestävät tai ovat kumppanina järjestämässä yhteistapahtumia muiden toimijoiden kanssa resurssit huomioiden. Eri toimialojen rooli tapahtumien tuottamisessa. Elinvoimatoimialalla ja ympäristötoimialalla ollaan mukana sidosryhmien tapahtumissa. Työllisyyspalveluissa erilaisia rekrytointi- ja pop up-tapahtumia työllistymiseen ja koulutukseen liittyen.</p>

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ SUJUVA ARKI

Tavoite	Painopisteet (KV 3.10.2022 § 77)	Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden (painopisteiden) suunnitellut toimenpiteet 2025
Kaupunkistrategia 2022-25:	Hyvinvointisuunnitelma 2022-25:	
<p>Sujuva, turvallinen ja mutkaton arki synnyttää vetovoimaa ja monipuolistaa sekä vahvistaa väestörakennetta.</p> <p>Olemme avoin ja luotettava arjen kumppani.</p> <p>Palvelumme ovat vaikuttavia, saavutettavia ja asiakaslähtöisiä.</p>	<p>Aktiivisen ja turvallisen arjen tukeminen</p>	<p>Välinelainauspalvelu aloitetaan kirjastolla.</p> <p>Työllisyyden edistämällä aktivoidaan työnhakijoita. Matalankynnyksen palvelupisteet Ohjaamo, Pointti ja International Pointti ovat helposti saavutettavia palveluja.</p> <p>Koto-palvelut maahanmuuttajille tukevat aktiivista ja turvallista arkea.</p> <p>Elinvoimatoimialan toiminta luo veto- ja pitovoimaa luoden aktiivista ja turvallista arkea.</p>
<p>Liikkuminen on esteetöntä ja palvelut helposti saatavilla. Viestimme toiminnastamme selkeästi, ymmärrettävästi ja ennakoivasti.</p>	<p>Kiusaamisen ehkäiseminen</p>	<p>Kouluissa nimetyt häirintäyhdysohjaajat. Someturva –palvelu perusopetuksen ja lukion oppilaille, opiskelijoille, huoltajille ja henkilöstölle.</p>
	<p>Esteettömyyden parantaminen kulkuväylillä.</p>	<p>Erityisesti tulisi huomioida kevyen liikenteen esteettömyysasiat kuten talvikunnossapito (teiden ylitykseen johtavien jalankulkuväylien aeraus) ja jalkakäytävien korotukset suojateiden kohdalta (korkeita kantteja monin paikoin, joissa esim. rollaattorin ja pyörätuolin kanssa vaikea liikkua). Keskeisimpien kevyen liikenteen (kävely- ja pyöräily) väylien ympärivuotinen aukipitäminen mm. Pajarin, Sauvosaaren ja Ruutin alueella, jotta ne mahdollistavat kaiken ikäisten sujuvan liikkumisen.</p> <p>Sauvosaaren alueen esteettömyyttä parannetaan vuosittain madaltamalla jalkakäytävien reunoja suunnitelman laaditun pohjalta.</p>

	<p>Ulkoilureittien ja leikkikenttien ylläpito ja kehittäminen.</p>	<p>Liikunta- ja leikkipaikkojen turvallisuuden varmistaminen säännöllisillä tarkastuksilla ja ylläpidolla. Ulkoilureittien, urheilualueiden ja leikkikenttien perusparannuksiin esitetään määrärahoja investointiosioon. Ulkokuntoiluvälineet osaksi Sauvosaaren liikuntapuistoa. Pajarinrannan hiekkakenttä --harrastetoiminnan kenttä</p> <p>Takajärven uuden ympärivuotisen ulkoilureitin käyttöönotto.</p> <p>Kartoitetaan kuntalaisten toiveet liikuntapaikkojen ja ulkoilureittien kehittämiseen (esim. Laavupaikat, penkit, pöydät, roskakorit, valaistus).</p>
	<p>Digitaaliset palvelut arjen sujuvoittajana.</p>	<p>E-kirjastopalveluihin liittyminen vuoden alusta mahdollistaa kattavamman aineiston lainaamisen</p> <p>TIMMI-ajanvarausjärjestelmän moninaisemmat mahdollisuudet ja niiden käyttöönotto kuntalaispalveluissa mm. liikunnan paikat ja tilat sekä venepaikat.</p>
	<p>Palveluohjauksen kehittäminen Viestinnän selkokieliyys ja oikea-aikaisuus Yhteistyö hyvinvointialueen yhdyspinnoilla</p>	<p>Lounaisen Lapin alueen kunnat tekevät yhdessä yhteistyötä Laphan yhdyspinnoilla.</p>

STRATEGINEN PÄÄMÄÄRÄ ELINVOIMAINEN KAUPUNKI

Tavoite	Painopisteet (KV 3.10.2022 § 77)	Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden (painopisteiden) suunnitellut toimenpiteet 2025
Kaupunkistrategia 2022-25:	Hyvinvointisuunnitelma 2022-25:	
Vihreä ja kestävä Kemi lisää vetovoimaamme sekä torjuu ilmastonmuutosta.	Työllisyyden parantaminen	Elinvoimatoimialan koko toiminta edistää työllisyyttä.
Kaupunkiympäristömme on kaunis, turvallinen ja vetovoimainen paikka kohtaamisille.	Vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) käyttö vakiinnutetaan kunnassa. Vaikutusten ennakoarviointiprosessissa kuullaan kuntalaisia. EVA-arviointi otetaan käyttöön lautakunnan alaisten palvelujen suunnittelussa	Tulvariskin huomioiminen sekä tulvariskikohteiden poistaminen nykyisillä ja uusilla alueilla infrarakentamisen yhteydessä. Hulevesisuunnitelman laatiminen. Energiasäästötoimenpiteiden (lämpö, vesi, sähkö) jatkuvan kulutusseurannan tehostaminen. Otetaan käyttöön kulutusseurannan vuosittainen raportointi ympäristölautakunnalle.
Asuinalueemme ovat houkuttelevia ja asumismuodot monipuolisia. Kaupunkimme yritys ympäristö on kilpailukykyinen.	Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvointi tarkastetaan kolmen vuoden välein	Koulu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus sekä koulu yhteisön hyvinvointi tarkastetaan kolmen vuoden välein.
Olemme vetovoimainen ja elinkeinorakenteeltaan monipuolinen.	Turvallisuuden parantaminen ja rikosten ennalta ehkäisyyn panostaminen	Liikenneturvallisuustyö on osa perustyötä ja sitä tehdään koko ajan. Kevyen liikenteen turvallista liikumista edesautetaan kohdentamalla investointimäärärahoja jalkakäytävien ja pyöräteiden perusparannukseen. Sovittelulla tarjotaan mahdollisuus rikosten ja riita-asioiden aiheuttamien ristiriitojen selvittämiseen ja ratkaisemiseen.
Uudistuvat kaupalliset palvelut, ympärivuotinen ja merellinen matkailu sekä bio- ja kiertotalous, luovat vetovoimaa ja uusia työpaikkoja.	Lisäämme vetovoimaa ja hyvinvointia palveluverkkoa uudistamalla	Uimahallin tarveselvityksen laatiminen ja sen jälkeen hankesuunnittelu. Uimahallin toteutus taloussuunnittelukaudella. Keskustan yläkouluhanke etenee.

		<p>Lasten kulttuurikeskuksen toiminta osaksi Kivalo-opiston toimintaa. International Pointti-hankkeella edistetään maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä ja kaupungin pitovoimaa.</p>
	Hankerahoitus mahdollistaa palvelujen kehittämisen	<p>Elinvoimatoimialan hankkeet edistävät uudistuvia kaupallisia palveluita, ympärivuotista ja merellistä matkailua sekä bio- ja kiertotaloutta luoden vetovoimaa ja uusia työpaikkoja. Työllisyshankkeilla ja International Pointti-hankkeella kehitetään palveluja ja varmistetaan työnantajien työvoiman saatavuutta.</p>
	Yhteistyö hyvinvointialueen yhdyspinnoilla	<p>Koto- ja TYM-työssä tehdään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Ohjaamossa hyvinvointialueen sosiaaliohjaaja tavattavissa viikoittain. Hyvinvointialueen yhteistyötä tehdään yhteisessä hankkeessa ja erilaisissa työryhmissä.</p>
		<p>Kaupungin ilmanlaadunmittauksen (yhteistarkkailu) toteutuksen suunnittelu ja kilpailutus vuonna 2025 huomioiden Valtioneuvoston asetus (79/2011) ilmanlaadun mittauksesta ja paikallisten teollisuuslaitosten ympäristölupien määräykset mittaukseen osallistumisesta. Mittauksen toteutus vuonna 2026.</p> <p>Hiilinielujen (metsäistutusten) lisäys osana ilmastomuutoksen torjuntaa ja CO₂-päästöjen kompensointia. FISU-verkoston liittyminen vuoden 2025 aikana.</p> <p>Lisätään "vihreää" ja kukkaistutuksia kaupungin keskeisimmille sisääntuloväylille.</p>

3.5. Vihreä ja kestävä Kemi

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenmaat sopivat vuonna 2015 kestävän kehityksen toimintaohjelmasta, 17 päätavoitteesta ja 169 alatavoitteesta, jotka ohjaavat kestävän kehityksen edistämistä vuosina 2016–2030. Tavoitteena on poistaa maailmasta äärimmäinen köyhyys ja turvata hyvinvointi tavalla, joka on kestävä paitsi ympäristölle, myös ihmisille ja taloudelle. Eensisijainen vastuu Agenda 2030:n toimeenpanosta on valtioilla. Tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan kuitenkin myös paikallishallinnon, yksityissektorin, kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten laajaa osallistumista.

Kemin kaupunki sitoutui kaupunginvaltuuston päätöksellä joulukuussa 2017 Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteisiin (englanniksi: Sustainable Development Goals, SDG).

Vihreä Kemi on yksi kaupunkistrategian kolmesta päätavoitteesta. Yhdistyneiden kansakuntien tavoitteisiin sitoutumista ja kaupunkistrategiaa sovellettiin aluksi konkreettisin toimenpitein eri kohderyhmille suunnattujen EAKR-rahoitteisten hankkeiden avulla: Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeen (2018-2021) pääkohderyhmänä oli kaupunkiorganisaatio, Ympärivuotinen kaupunkiviljely

ja lähiruoan tuotanto Kemissä -hankkeen (2020-2022) pääkohderyhmänä olivat asukkaat ja Yritysten vihreä ja kestävä Kemi -hankkeen (2021-2023) pääkohderyhmänä olivat alueella toimivat mikro- ja pk-yritykset. Hankkeiden tuella Vihreä ja kestävä Kemi -toimintamalli on vähitellen sisällytetty kaupungin perustyöhön.

ISO-standardit

Kemin kaupunki on ainoa suomalainen kunta, jolla on sekä ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatti että 45001:2018 työterveys- ja työturvallisuussertifikaatti. ISO 14001 ympäristöstandardi asettaa Kemin kaupungin ympäristötoiminnoille suunnan ja raamit. Se edellyttää ympäristövaikutteisten toimintojen jatkuvaa parantamista tavoitteita asettaen ja toteutumisia seuraten. Systemaattinen ympäristön huomioon ottaminen aloitettiin ensisijaisesti sertifioituissa kohteissa ja toiminnoissa, mutta vihreää ja kestävää toimintamallia laajennetaan jatkuvasti koskemaan yhä suurempaa osaa kaupunkiorganisaation ja myös sidosryhmien toimintoja. Monialainen ja –laatuinen yhteistyö ja viestintä ovat olennaisessa roolissa, sillä ympäristö ja siitä huolehtiminen on kaikkien yhteinen asia.

ISO 14001:2015 ympäristöstandardi ja ISO 45001:208 työterveys- ja työturvallisuusstandardi ovat osa johtamisjärjestelmää. ISO 14001 ohjaa kiinnittämään huomiota muun muassa energiatehokkuuteen, jätehuoltoon, hankintoihin, kasvatukseen, liikkumiseen, rakentamiseen, maankäyttöön, ruokaketjuun, turvallisuuteen, päätöksentekoon, vastuisiin, seurantaan, palautteisiin ja dokumentaatioon. Vuonna 2024 Kemin kaupungin 19 kohteella on ympäristösertifikaatti ja niistä 12 kohteella eli kaikilla kouluilla ja viidellä päiväkodilla on myös työterveys- ja työturvallisuussertifikaatti.

Kaupungin omalla kestäväällä toiminnalla ja monipuolisella viestinnällä kestävästä kehityksestä ja ympäristöasioista on tavoitteena saada itsestään selvä malli kaikkeen toimintaan.

Hinku ja Fisu

Kemin kaupunki liittyi vuoden 2020 lopulla kaupunginvaltuuston päätöksellä Hinku -verkostoon (kohti hiilineutraalia kuntaa). Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastonmuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Hinku-verkostossa on mukana myös maakuntia. Tavoitteena on 80 % päästövähennys Kemin kaupungin alueella aikavälillä 2007-2030, pois lukien teollisuuden päästökaupan alaiset päästöt. Vuoden 2022 lopussa Kemin päästöt olivat pudonneet noin 56 % tarkastelujakson alusta. Suomen ympäristökeskuksen skenaariotyökalun mukaisella perusskenaariolla Kemi saavuttaa noin 70 %:n päästövähennyksen vuoteen 2030 mennessä, joten vaikka hyvässä vauhdissa ollaan, jonkin verran kirittävääkin on.

Hinku-tavoite on koko kaupunkialueen tavoite, ei vain kaupunkiorganisaation. Kaukolämmön osuus Kemin Hinku-laskennan mukaisista päästöistä on laskenut voimakkaasti uusittujen lämpölaitosten

myötä ja se oli vuonna 2022 enää 14 %, kun se vuonna 2007 oli yli 60 %. Kemin Energia ja Vesi Oy:n kaukolämpötuotannon päästöjen odotetaan tästä vielä laskevan. Myös kaupungin isojen rakennushankkeiden, Pajarinrannan päiväkodin ja monitoimihalli Kemi Areenan, toteuttaminen pääosin puurakenteisina on vaikuttava ympäristöteko. Kemi Areenalle tehdyn Ympäristöministeriön Rakennuksen vähähiilisuuden arviointimenetelmän (versio 2021) mukaisen elinkaariarvioinnin (LCA) mukaan Kemi Areenan materiaalin elinkaari päästöt ovat parasta luokkaa A.

Konkreettisia Hinku-tekoja kaupunkialueen päästöjen vähentämiseksi tehdään eri toimialoilla muun muassa jatkuvaa parantamista edellyttävien Energiatehokkuussopimuksen ja ISO 14001 ympäristöstandardin kannustamana ja tukemana. Vihreä Kemi -johtoryhmä koordinoi Hinku-tavoitteeseen tähtäävää vihreää ja kestävä tekemistä. Suunnitelmassa on käynnistää noin kerran vuodessa kokoontuvan Hinku-valtuuskunnan toiminta. Valtuuskunta edustaa monipuolisesti kaupungin asukkaita ja toimijoita. Vaikka ilmastosuunnitelma ei tullutkaan kunnille pakolliseksi, on Kemin tavoitteena laatia vastaava suunnitelma koordinoimaan ilmastotyötä.

Kaupunki kannustaa alueensa toimijoita vastuullisuuteen myöntämällä niille vuosittain Vihreä Teko -kunniamainintoja ympäristöystävällisestä toiminnasta. Vuonna 2023 päättyneessä EAKR-rahoitteisessa Yritysten vihreä ja kestävä Kemi -hankkeessa julkaistua Ympäristökäsikirjapohjaa tarjotaan kaupungin hankintakilpailuissa yrityksille työkaluksi kuvaamaan mahdollisesti vielä puuttuvaa ympäristöjärjestelmää. Täyttämällä kirjan yritys tulee dokumentoineeksi ympäristöjärjestelmänsä, mistä on sille hyötyä paitsi kilpailuissa myös markkinoinnissa, rahoituksen saannissa ja viestinnässä. Ympäristökäsikirjan avulla yritys voi edistää toimintaansa vähähiilisemmäksi, mikä osaltaan edistää kaupungin Hinku-tavoitteen saavuttamista.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä Kemin kaupunki pyrkii jäseneksi Fisun-verkostoon (Finnish Sustainable Communities), joka on resurssiviisaisten edelläkävijäkuntien osaamisyhteisö ja joka tavoittelee päästöttömyyttä, jätetettömyyttä ja globaalisti kestävä kulutusta vuoteen 2050 mennessä. Kunta, yritykset ja muut paikalliset toimijat rakentavat yhteisen vision ja tiekartan tavoitteiden saavuttamiseksi. Ne tunnistavat uusia yhteistoimintamahdollisuuksia ja tekemisen tapoja. Pyrkimyksenä on vahvistaa kunta- ja aluetaloutta, luoda työpaikkoja ja edistää kestävä hyvinvointia.

Energiatehokkuus

Energiatehokkuussopimusjärjestelmän avulla Suomi toteuttaa Euroopan unionin energiatehokkuusdirektiiviä tuomalla sen tavoitteet kunta-, maakunta- ja yritystasolle. Kemin kaupunki liittyi kunta-alan energiatehokkuussopimusjärjestelmään vuonna 2008. Energiatehokkuussopimuksen keskeinen tavoite on 7,5 %:n säästö kaupungin omien toimintojen energiankulutuksessa kaudella 2017-2025. Energiatehokkuussopimuksen päätavoite muokataan kaupunkiorganisaation osien toimenpiteiksi, joiden toteutumista energiatyöryhmä seuraa ulkopuolisen konsultin (EG EnerKey) vetämillä katselmoinneilla kaksi kertaa vuodessa.

Konkreettisina energiatehokkuustoimenpiteinä esimerkiksi vaihdetaan valaisimia ledeiksi sekä sisä-että ulkotiloissa, mikä tuo merkittäviä valaistussähkösäästöjä. Kemi Areenan, Pajarinrannan päiväkodin ja uimahallin katolla on aurinkopaneeleja.

Energian ja veden kulutusmääriä seurataan kiinteistökohtaisesti EnerKey-järjestelmän avulla. Energianseurantaluvut päivittyvät järjestelmään automaattisesti, vedenkulutusseuranta automatisoituu vähitellen, osa seurannasta on vielä manuaalista. Energiatehokkuus otetaan huomioon suunnittelussa ja hankinnoissa. Energiatehokkuudesta vastaa tilapalvelu.

Jätehuolto

Jätelainsäädännön päätavoitteina on vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta sekä edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä. Ympäristöministeriön Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa (Valtsu) ja jätelaissa edellytetään, että julkisen hallinnon tulee toimia esimerkkinä yksityisille toimijoille ja eri toimialoille ja sitoutua vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta omassa toiminnassaan.

Jätteet lajitellaan Kemin kaupungin kiinteistöissä jätelainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kemin kaupungin vuonna 2018 tekemän Sitoumus2050:n mukaisesti muovin käyttämistä kaupungin toiminnassa on vähennetty. Tämänhetkinen jätteidenkeräysjärjestelmä ei sisällä jätteiden punnitusta, joten isoimmissa kohteissa mittareina käytetään jätelajikkeiden tilavuusmääriä: roskasäkkien lukumäärää ja jäteastioiden tyhjennyskertoja. Seurannan tehostamiseksi ja käyttäjien opastamiseksi intranetissä on lajitteluohjeita ja jätehuolto-prosessikuvauksia, joista selviää eri jätelajien elinkaaret: tyhjennysvastuut, -ajankohdat, -maksut ja jätteiden loppusijoituspaikat.

Lakkautettujen päiväkotien kalusteiden ja muiden tavaroiden kierrättämiseksi ja siten yksittäisen tapahtuman aiheuttaman merkittävän jätemäärän vähentämiseksi toteutettiin vuonna 2023 pilotti, jossa testattiin erilaisia kierrätysmahdollisuuksia. Tuloksena suurin osa päiväkodin irtaimistosta saatiin kiertoon ja ekoasemalle päätyivät vain kaikkien huonokuntoisimmat tavarat. Koulujen ja päiväkotien vähentyessä tulevana vuosina kalustekierrätystä on syytä jatkaa ja kehittää, jotta kaupungin jätehuolto toimii jätelainsäädännön, Valtsun ja ISO 14001:2015 ympäristöstandardin edellyttämällä tavalla. Kierrättäminen vaatii jonkin verran tila- ja henkilöresursseja, mutta toisaalta se pienentää jätehuollon maksuja ja parantaa kierrätysastetta.

Jätehuollosta vastaa tilapalvelu. Prosessit ja ohjeet on laadittu ja niistä on tiedotettu alun perin Vihreä ja kestävä Kemi – hankkeessa.

Hankinnat

Kaupungin hankinnoissa otetaan enenevässä määrin huomioon ekologisen kestävyuden kriteereitä, mitä ISO 14001:2015 ympäristösertifikaattikin edellyttää. Kilpailutuksiin osallistuvien yritysten odotetaan todentavan ympäristövaikuttamisen toimintansa ja siten ympäristöjärjestelmänsä

esimerkiksi esittämällä ympäristösertifikaatti tai Yritysten vihreä ja kestävä Kemi -hankkeessa laadittu Ympäristökäsikirjapohja omilla tiedoillaan täytettynä. Ympäristökriteereitä lisätään ja tiukennetaan tarjouspyynnöissä vähitellen.

Mittareina käytetään yrityksen ympäristövaikutteisten toimintojen kuvaamista joko sertifikaatilla tai vapaamuotoisella dokumentaatiolla ja hankintakohtaisesti todennettavissa olevien ekologisten kriteerien huomioimista hankinnoissa.

Hankinnoista vastaavat tilaajat yhdessä hankinta-asiantuntijan kanssa.

Ruokaketju

Kaupungin toiminnoissa ruokaketjuja on lähinnä kouluissa ja päiväkodeissa. Kaikilla Kemin kouluilla ja viidellä päiväkodilla on ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatti, jonka edellyttämänä ruokahävikin pienentämiseen kiinnitetään huomiota eri tavoin. Opetushallituksen rahoittamassa Ilmasto- ja kestävyyskasvatus -hankkeessa Kemin koulujen oppilaat pohtivat ruokailun kestävyyttä ja keinoja sen parantamiseen. Oppilaiden laatima yhteenveto ja vetoamus luovutettiin keväällä 2022 päättäjille ja koulujen ruokapalvelut tarjoavalle Meri-Lapin kuntapalvelut Oy:lle.

Kaupungintalon lounasravintola Hertta Sky myy kaupungin työntekijöiden aloitteesta lounaalta yli jääneitä ruoka-annoksia WhatsApp-ryhmässä.

Liikenne

Liikenteen päästöjen vähentäminen on olennainen, mutta haasteellinen osa kestävästä kehitystä erityisesti kaupungeissa ja isojen liikenneväylien varrella, kuten Kemissä. Tieliikenteestä aiheutui vuonna 2022 yli neljännes Suomen kasvihuonekaasupäästöistä (lähde: [SYKE – Kuntien ja alueiden KHK-päästöt](#)). Kemin alueella tieliikenteen osuus on lähes kolmasosa kokonaispäästöistä. Kemin joukkoliikennettä on pyritty edistämään parantamalla reittejä ja aikatauluja ja niistä tiedottamista. Asukkaita on houkuteltu lisäämään joukkoliikenteen käyttöä muutaman kuukauden välein järjestettävien maksuttomien kampanjoiden avulla.

Kun kaupungille hankitaan uusia autoja, priorisoidaan sähkö- ja hybridautoja, jos ne ovat käyttötarkoitukseensa järkeviä. Kaupungilla on vuonna 2025 neljä täyssähköautoa. Kaupungintalon pysäköintialueella on sähköautojen latauspisteitä.

Kevyen liikenteen edistämiseksi kaupungilla on kesäisin tarjolla pientä maksua vastaan kierrätetyistä pyöristä kunnostettuja kaupunkipyöriä, osa pyöristä on ympärivuotisessa käytössä. Päiväkotien yhteiskäytössä on sähköavusteisia pyöriä, Muksubusseja, lasten kyyditykseen ja kaupunkiorganisaatiossa on yhteiskäytössä kaksi sähköavusteista tavarapyörää. Vuodesta 2023 lähtien kaupungin työntekijöillä on ollut mahdollisuus hankkia työsuhte-etuna sähköavusteinen polkupyörä, millä osaltaan kannustetaan kevyeen työmatkaliikkumiseen.

Liikenneasioista vastaa ympäristötoimiala: ympäristöjohtaja.

Maankäytön suunnittelu

Kaavoituksessa on huomioitu ja huomioidaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti turvallisuus, terveellisyys, viihtyisyys sekä yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön taloudellisuus. Lisäksi suunnittelussa huomioidaan muun muassa luonnon monimuotoisuus, luonnon arvojen säilyvyys, ympäristönsuojelu, ympäristöhaittojen ehkäiseminen sekä liikenteen tarkoituksenmukaisuus ja kevyen liikenteen toimivuus. Myös ilmastonmuutoksen sopeutumiseen on kiinnitettävä suunnittelussa entistä enemmän huomiota. Suunnitelmat laaditaan vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja toimijoiden kanssa. Suunnitelmissa pyritään huomioimaan ja mahdollistamaan kiertotalouden ja kestävän kehityksen mallin mukainen toiminta.

Ympärivuotinen kaupunkiviljely ja lähiruoan tuottaminen Kemissä – hankkeen käynnistämä siirtolapuutarhatoiminta etenee yhdistyksen vetämänä ja kaupunki on kaavoittanut siirtolapuutarha-alueen Leukalaan.

Vuonna 2023 laadittiin kaupunkikuvallinen inventointi, monet siinä esitetyt keskustan viihtyistämistoimet sisältävät kaupunkivihreän lisäämistä. Osa on toteutettu vuoden 2024 aikana ja toteuttaminen jatkuu vuoden 2025 aikana. Kesällä 2024 kaupunki tarjosi jälleen asukkailleen mahdollisuuden kaupunkiviljelyyn Koivuniemen puistossa ja toiminnan suunnitellaan jatkuvan myös vuonna 2025. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi kaupunkialueelle on istutettu kukkaniittyjä. Vieraslajien leviämistä ehkäistään kitkemällä vieraskasveja kaupungin alueelta ja sijoittamalla kaupunkialueelle vieraskasvien keräysastioita, joihin asukkaat voivat tuoda kitkemänsä vieraslajijätteet. Kaupunki on tukenut asukastalkoita vieraskasvien hävittämiseksi.

Laadituissa asemakaavoissa on osoitettu vaatimuksia ympäristön laadulle, kaupunkitilojen viihtyvyyden lisäämiselle sekä kestäväälle liikkumiselle.

Maankäytön suunnittelusta vastaa elinvoimatoimiala.

Ennallistaminen

Ympäristöministeriön rahoittamien Kunta-Helmi -hankkeiden tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuutta ja parantaa arvokkaiden elinympäristöjen tilaa. Kemissä Helmi-hankkeiden tavoitteena on turvata kaupunkialueen monimuotoisen luonnonympäristön luontotyypit lajistoineen. Ennallistamistoimenpiteitä on toteutettu ja toteutetaan Ajoksen hiekkarannalla, Kalkkinokan ranta-alueella, Takajärven kukkaniityillä, Kivilonkan vesialueella, Myllyniemen Leukalan rantakedoilla sekä Kiikelissä. Kasvillisuuden raivaamisen ja ennallistamisen lisäksi Kiikelissä on suunnitelmissa jatkaa lapinlehmien ja mahdollisesti myös muiden alkuperäisrotujen kuten maatiaislampaiden ja suomenhevosten laiduntamista tulevinakin kesinä. Lisäksi ennallistamishoitotoimenpiteet jatkuvat ylläpidolla ja äärimmäisen uhanalaisen lintulajin reviirien hoidoilla.

Metsä Groupilla jatkuu Kemissä pilottihanke, jossa tehdään ekologista ennallistamista sekä lisätään ja vahvistetaan biodiversiteettiä. Hankkeessa huomioidaan paikallisen luonnon erityispiirteet ja parannetaan uhanalaisten lajien elinoloja. Uusia keinoja viheralueiden biodiversiteetin lisäämiseksi kehitetään yhteistyössä Kemin kaupungin ja Villi vyöhyke -yhdistyksen kanssa. Pilotissa tehdään poikkeuksellisen laajaa hyönteistutkimusta, jossa kartoitetaan paikallista hyönteislajistoa. Tarkoituksena on selvittää, millaisia hyönteislajeja alueelta löytyy, kuinka niiden elinolosuhteita voitaisiin edistää ja kuinka harvinaisia hyönteisiä saataisiin leviämään yhä laajemmalle. Alueilla on tehty myös kasvikartoituksia. Vastaavaa on suunnitelmissa toteuttaa Metsä Groupin kaikilla tehdaspaikkakunnilla, joten tällä teollisuuden, asumisen ja luonnon rinnakkaiseloa edistävällä yhteistyöllä odotetaan olevan jopa globaalia merkitystä.

Palautteet

Kaiken toiminnan rationaaliseen kehittämiseen tarvitaan palautteita ja niiden systemaattista käsittelyä. Palautteita ja niistä aiheutuvia toimenpiteitä seuraamalla tunnistetaan epäkohtia ja niihin johtavia syitä. Kun palautteita käsitellään keskitetympin, toistuvien palautteiden ja niiden juurisyiden selvittäminen ja epäkohtien korjaaminen helpottuu. Toiminta kehittyy ja aikaa sekä rahaa lopulta säästyy.

Rego-järjestelmän palauteosio on otettu käyttöön ja palautteenkäsittelyprosessia kehitetään edelleen käytännön kokemusten perusteella.

Tavoitteet

Kemin kaupunkistrategian *strategiset* päämäärät ovat:

- Viisas Kemi
- Välittävä Kemi
- Vihreä Kemi

Taktiset ympäristötavoitteet ovat:

- Kemin kaupungin toimialojen ja kaupungin sidosryhmien toimiminen kestävän kehityksen ja vähähiilisuuden periaatteita noudattaen ja jatkuvasti parantaen.
- Kemin kaupungin toimialojen ja kaupungin sidosryhmien toimiminen työterveyttä, -turvallisuutta ja -hyvinvointia jatkuvasti parantaen.
- Tietämyksen lisääminen ympäristöystävällisistä ja ISO 14001:2015 –ympäristöstandardin sekä ISO 45001:2018 työterveys- ja työturvallisuusstandardin mukaisista toimintatavoista.
- Kemin kaupunki on mukana kunta-alan energiatehokkuussopimusjärjestelmässä, jonka keskeinen tavoite on 7,5 %:n säästö kaupungin omien toimintojen energiankulutuksessa kaudella 2017-2025.
- Kemi on mukana Hinku-verkostossa, jonka tavoitteena on kaupunkialueen päästöjen (pl. päästökaupan alaiset) pieneneminen 80 % aikavälillä 2007-2030.
- Viheralueiden kehittäminen, laatu, määrä ja saavutettavuus sekä hiilinielujen lisääminen otetaan olennaiseksi osaksi kaupunkisuunnittelua.

Operatiivisia ympäristötavoitteita on asetettu toimiala- ja toimipistekohtaisesti pääasiassa sertifioituille kohteille ja ne on sisällytetty Ympäristökäsikirjaan liitteenä YK_Liite3.4.1 Operatiiviset tavoitteet. Operatiivisia tavoitteita ja niiden statuksia päivitetään vuosittain ISO-auditointien yhteydessä.

Muut mittarit

Ympäristövaikutusten mittaaminen on usein haasteellista, mutta mittareita kehitetään. ISO 14001:2015 ympäristösertifikaatin voimassa pitäminen edellyttää ulkoisen auditoinnin, sisäisen auditoinnin ja yhden tai useamman johdon katselmuksen järjestämistä vuosittain. Näillä varmistetaan standardinmukainen jatkuvasti paraneva toiminta ja tarkistetaan asetettujen ympäristötavoitteiden statukset.

Hiilidioksidipäästöjen seurannassa Kemi on mukana Sitowisen ylläpitämässä kansallisessa CO2-raportissa. Suomen ympäristökeskus (SYKE) tuottaa kattavia kuntakohtaisia sekä käyttö- että kulutusperusteisia päästölaskelmia ja skenaarioita, joihin myös Hinku-tavoite perustuu.

Kemin edustan merialueen ja ilman laatuja tarkkaillaan alueiden toimijoiden (suurteollisuus) kanssa säännöllisesti yhteistarkkailuna. Merialue kuuluu myös valtakunnallisen leväseurannan piiriin. Kaupungin virallisten uimarantojen vedenlaatua seurataan säännöllisesti.

3.6. Hankkeet

Tulosalue	Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2025	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hankehenkilökunnan määrä
Hallintopalvelut	Kemistä vetovoimainen kaupunkibrändi (Lapin liitto/AKKE)	1.8.2024 - 30.5.2026	294 837,69 €	29 483,78 €	Hankkeen tavoitteena on kehittää ja vahvistaa Kemien kaupungin mainetta vetovoimaisena ja houkuttelevana asuinpaikkana. Edistää ja mahdollistaa käynnissä olevan teollisuuden vihreän siirtymää ja turvata riittävä työvoiman saanti.	2
Hallintopalvelut	Tekoälyä kuntatyöntekijöille		300 000 €	20 000 €	Parannetaan kuntatyöntekijöiden osaamista tekoälyn hyödyntämisessä. Hanke vastaa alati kasvavaan tarpeeseen ymmärtää ja soveltaa tekoälyteknologioita julkisen sektorin tehtävissä, mikä parantaa palveluiden laatua ja kustannustehokkuutta. Luodaan pilottisovellus osallistuviin kuntiin.	
Henkilöstöpalvelut	Ruuhkavuodet 2 (Työsuojelurahasto)	1.6.2024-30.11.2026	240 000 €	30 000 €	Hyvinvoinnin vahvistaminen iäkkäistä läheisistään huolta pitävien yli 50-vuotiaiden työntekijöiden arjessa eri alojen työpaikoilla.	0

Tulosalue	Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2025	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hankehenkilökunnan määrä
Elinkeinopalvelut	<i>Haettu rahoitus syksyllä 2024, ei rahoituspäätöstä:</i> Kestävän kasvun voimalla parempaa bisnestä	1.10.2024-30.9.2027	Kemin kaupungin osuus: ESR JTF / Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 221 284 € Kemin kaupungin omarahoitusosuus 55 321 €	21 580 €	Kemin kaupungin ja Kemin Digipolis oy:n yhteishanke. Päähakijana toimii Digipolis. Hanke keskittyy kehittämiskohteisiin, jotka ovat nousseet esiin Kemin rakennemuutoksen myötä. Hankkeen päätavoitteena on vahvistaa yritysten muutoskyvykkyyttä, eli kykyä soveltaa digitaalisia ratkaisuja ja hyödyntää vihreän siirtymän mahdollisuuksia liiketoiminnassaan.	projektipäällikkö 100 %
Elinkeinopalvelut	Haetaan v. 2024/2025 aikana matkailuhankkeita		ÄRM AKKE / Lapin liitto			
Työllisyyspalvelut	Osaamista työelämän tarpeisiin (Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, ESR+)	1.9.2023-31.8.2025	Haettu ESR- ja valtion rahoitus 220 917 € Kemin kaupungin omarahoitusosuus 55 229 €	20 340 €	Hankkeessa kehitetään rakennetta ja toimintatapaa osaamisen lisäämiseen ja osaajatarpeeseen alueella. Toimintatavassa hyödynnetään eri toimijoiden kokemuksia ja aikaisempia hankkeita osaamisen, koulutusten, koulutusväylien ja rekrytoinnin kehittämisessä.	projektipäällikkö 100 %, projektikoordinaattori 100 %

Maahanmuutto- ja pakolaistyö	International Pointti (Pohjois-Pohjanmaan Elyn osarahoittama, ESR+)	1.5.2024-30.4.2027 Hanke käynnistynyt 5.8.2024	Haettu rahoitus 498 348 € (80%) Kemin kaupungin omarahoitusosuus 124 588 €	55 195 €	International Pointti-hankkeessa kehitetään maahanmuuttajien matalankynnyksen palvelupiste, josta saa apua työllistymiseen ja koulutukseen sekä arjen asioihin liittyen.	Projektipäällikkö 100%, 2 palvelukoordinaattoria 100%
Maankäyttö ja asuminen	Kunta Helmi3: Kemin merelliset ranta-alueet, Kiikelin rannat ja niityt. Kahlaajien ja muiden pesimälinnustojen reviirien kunnostus.	1.1.2023-31.12.2025	Ympäristöministeriö (80-90 %) 20 000 € (vuosi 2025)	4 000 €	Tavoite on turvata kaupunkialueen monimuotoisen luonnonympäristön luontotyypit lajistoineen. Kohteet ovat myös merkittäviä maisemakokonaisuuksia ja virkistyskäyttöön soveltuvia. -Kiikelin niittyjen laidunnus -Linnustolta merkittävimpien kohteiden kunnostus	Maankäytön suunnittelija

Tulosalue	Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2025	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hankehenkilökunnan määrä
Varhaiskasvatus	OPH/16/943/2023 Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen varhaiskasvatuksessa.	15.6.2023-31.12.2025	62 400 €	4000 €	Digipedagogi koordinoi Kemin varhaiskasvatuksen digistrategian, digitaalisen ekosysteemin, sekä oppimistilanteissa tapahtuvan teknologian käytön edistämistä. Päivitetään ja jalkautetaan Kemin varhaiskasvatuksen TVT-strategia ja digitaalinen ekosysteemi varhaiskasvatuksen arkeen. Luodaan digiosaamisen polku työvälineeksi edistämään digitalisaation johtamista.	1
Perusopetus	OKM/741/520/2023 Valtion erityisavustus yhteisöllisen opiskeluhoillon vahvistamiseen ja kehittämiseen vuosille 2024-2025 Huolesta hyvinvointiin – Kemin opiskeluhoito vahvaksi.	17.6.2024-31.12.2025	51 741 €	7500 €	Edistetään yhteisöllisen opiskeluhoillon ennaltaehkäisevän tuen, sekä yksilökohtaisen opiskeluhoillon varhaisen tuen saavutettavuutta.	1 kokoaikainen 2 osa-aikaista
Perusopetus	OPH/13/170/2024 Kemin kerhot pyörivät 7	17.6.2024-31.12.2025	21 429 €	3200 €	Kerhotoiminta tarjoaa koululaisille ohjattua, mielekästä tekemistä joustavasti koulupäivässä lisäten lasten tasavertaisuutta, turvallisuuden tunnetta. Tarjotaan kerhojen avulla oppilaille mahdollisuuksia tutustua	Ei palkata uutta työntekijää, kerhotunnit erilliskorvattavaa työtä

					harrastuksiin ja lisätään oppilaiden harrastuneisuutta.	
Perusopetus	LAAVI/729/2024 Suomi liikkeelle -ohjelman Liikkuva koulu ja Move!-kehittämisyavustus Kemin Move! -polulta kohti liikkuvampaa kouluarkea	1.8.2024-30.6.2025	25 000€	10 000€	Hanke keskittyy kahden pääalueen kehittämiseen: Kemin Move!-prosessiin ja perusopetusikäisten liikuntaneuvontaan sekä Liikkuva-koulu toiminnan sisältöihin. Tavoitteena on aktiivisempi ja viihtyisämpi koulupäivä sekä hyvinvoivat oppilaat.	Ei palkata uutta työntekijää, erilliskorvattavaa työtä
Lukio	Lukiokoulutuksen oppimisen tuen kehittäminen Hyvinvoinva oppii.	20.12.2023-30.6.2025	43 800 €	2 150 €	Avustuksella selkiytetään ja kehitetään oppimisen tuen järjestelmää lukiokoulutuksessa. Tavoitteena on tunnistaa oppimisvaikeudet varhain ja aloittaa tarvittava tuki, sekä kehittää tiedonsiirtoa oppimisvaikeuksien varhaisemmaksi tunnistamiseksi.	Ei palkata uutta työntekijää, resurssi jaetaan lukion opettajille
Varhaiskasvatus ja esi- ja perusopetus	Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin	17.4.2024-31.12.2027	253 000€	Omaisuus jaoteltuna: Vaka: 5000 € Po: 14 750 € Eo: 1333 €	Avustuksella vahvistetaan tasa-arvoisuutta, yhdenvertaisuutta ja inklusiivista toimintakulttuuria varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa palkkaamalla lisähenkilöstöä pienentämään varhaiskasvatuksen lapsiryhmiä, sekä tukemaan esi- ja perusopetuksen opetusryhmien toteuttamista.	Po: 1 kokoaikainen 3 osa-aikaista, osa resurssista jaetaan po opettajille Eo: 0,5 Vaka: 2

Hyte	Harrastusten jäänmurtaja 4	1.8.2024-31.7.2025	49 286 €	7 393 €	Avustuksella mahdollistetaan kemiläisille lapsille ja nuorille maksuton ja mieluisa harrastus osana turvallista koulupäivää.	n. 30 osaa-aikaista
Museo	Avustukset museoiden näyttelypalkkioihin	2024-31.12.2025	14550 €	1775 €	Hanke tukee ammattikuvataiteilijoiden työtä, lähentää taiteilijaa, sekä parantaa taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta ja saatavuutta kaikille ikäryhmille.	
Nuorisotyö	LAAVI/1723/2023 Etsivä nuorisotyö	20.6.2024-19.6.2025	104 700 €	22 350 €	Etsivää nuorisotyötä tehdään Kemissä 15-28-vuotiaiden nuorten parissa. Kemien etsivä nuorisotyö tukee ja auttaa nuoria heidän erilaisissa elämäntilanteissaan, sekä toteuttaa palvelunohjausta.	2
Nuorisotyö	Valtionavustukset lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan	1.5.2024-31.05.2025	6111,11 €	305 €	Avustuksella järjestetään kemiläisille 7-12-vuotiaille lapsille ja nuorille maksutonta päiväleiritoimintaa koulujen lomaa-aikoina.	
Nuorisotyö	Koulunorpan jalanjäljissä yhdessä eteenpäin	1.10.2024 - 30.9.2025	30 000 €	3 333,33 €	Hankkeen tarkoitus on kehittää koulussa tehtävää nuorisotyötä ja monialaista yhteistyötä.	1

Hyvinvointitoimiala

HANKKEET

Varhaiskasvatus ja ympäristötoimiala	Päiväkotipihojen liikunnallistaminen	1.1.2024-31.12.2026	30 000 €	21 000 €	Hankkeessa on tarkoitus parantaa Sauvosaaren päiväkodin pihan liikuntaedellytyksiä ja luonnonmukaistaa piha-aluetta. Yhteishanke ympäristötoimialan kanssa	
--------------------------------------	--------------------------------------	---------------------	----------	----------	--	--

Tulosalue	Hankkeen nimi (rahoitus/ohjelma)	Toiminta-aika	Budjetti koko toiminta-ajalle	Kaupungin osuus v. 2025	Lyhyt tiivistelmä mitä hankkeessa tehdään (max 150 merkkiä)	Hankehenkilökunnan määrä
Yleisten alueiden prosessit	Lapin seudullinen liikenneturvallisuustyö	2023-2025	45 000 €	5 150 €	Hankkeessa kehitetään ja koordinoidaan yhteneväisesti kaikkien lapin kuntien liikenneturvallisuustyötä.	0
Yleisten alueiden prosessit	Meri-Lapin liikenneturvallisuussuunnitelma	2025	40 000 €	5 000 €	Seudullinen liikenneturvallisuussuunnitelma on vanhentunut ja tässä hankkeessa se päivitetään.	0
Yleisten alueiden prosessit	Kemi-Keminmaa-Tornio-Rovaniemi viitoituksen alueellinen yleissuunnitelma	2025	46 000 €	8 000 €	Laaditaan alueellinen autoliikenteen viitoitussuunnitelma maanteillä ja kaduilla	0
Viranomaispalvelut ja luvitus	Ryhti-hanke	2025-2026	Valtakunnallinen, summa ei tiedossa	7 000 €	Rakennusvalvonnan Lupapiste ja Louhi- nimiset järjestelmät päivitetään valtakunnantasolla	0

3.7. Hankinnat

Kemin kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 9.11.2020 (§ 400) **Kemin kaupungin hankintaohjelman sekä Kemin kaupungin hankintavaltuudet ja -rajat** (§ 401). Hankintaohjelma on koko kaupungin (konsernin) hankintatoimintaa ohjaava asiakirja, jossa määritellään kaupungin hankintojen strategisen tason tavoitteet, linjaukset, päämäärät, mittarit ja toimeenpano. Hankintavaltuuksilla ja -rajoilla määritellään toimintaohjeet, päätös- ja toimeenpanovalta hankinnan arvon mukaan.

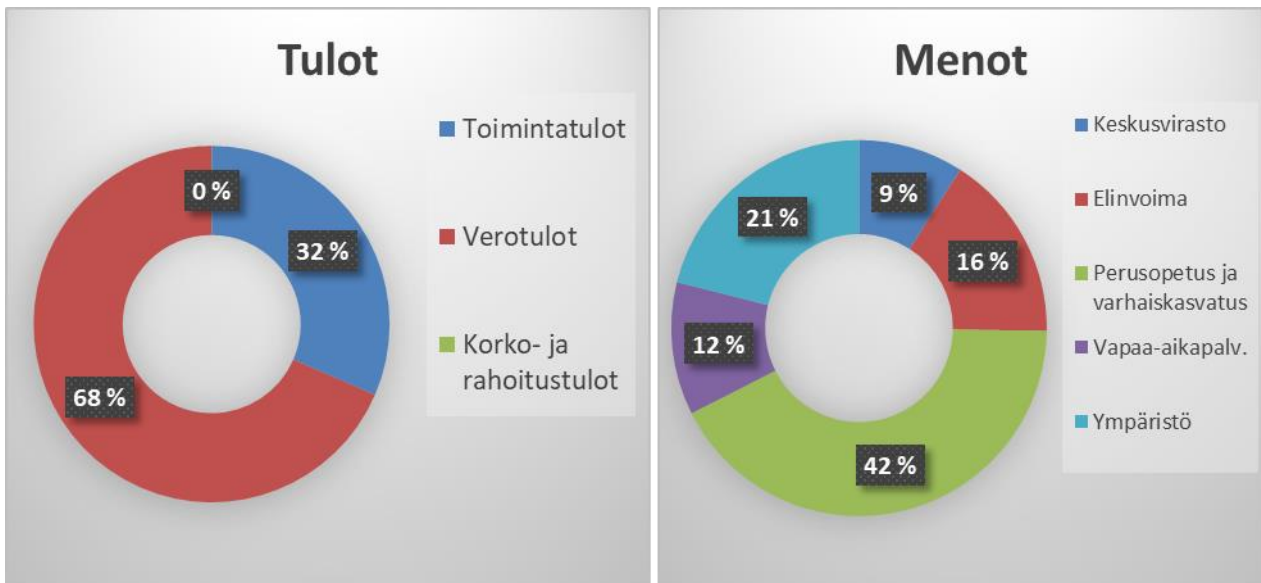
Tarjousten pyytämisessä ja hankintojen kilpailuttamisessa noudatetaan voimassa olevaa lakia julkisista hankinnoista (1397/2016) ja siihen liittyviä muita lakeja ja asetuksia ja säädöksiä sekä voimassa olevaa kaupungin hankintaohjelmaa ja -ohjeita. Hankinnat on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti sekä käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet. Hankinnoissa on noudatettava hankinnan suuruudesta riippumatta avoimuuden, tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Hankintojen valmistelussa on olennaista pohtia, mikä on paras ratkaisu kaupungin ja sen toiminnan kannalta. Vihreä Kemi, ISO 14001:2015 –ympäristösertifikaatti ja työturvallisuussertifikaatti ISO 45001:2018 ohjaavat myös kaupungin hankintoja.

Hankinnat ovat osa talouden ennustamista ja suunnittelua. Hankintojen ennakkointiin ja valmisteluun tulee kiinnittää huomiota ja hankinnan valmistelu tulee aloittaa hyvissä ajoin vastuuhenkilön toimesta. Hankkivalla yksiköllä tulee olla hankintaan tarvittava määräraha talousarviossa. Kansallisen kynnyсарvon alittavissa hankinnoissa hankintatoimi ohjeistaa tarvittaessa hankintamenettelyssä ja hankintapaikan valinnassa ja auttaa yksittäisen hankinnan toteuttamisessa, mikäli työtilanne sen sallii. Hankintojen, joiden ennakoitu arvo yksittäisenä hankintana tai sopimuskautena ylittää kansallisen kynnyсарvon, vastaa hankinnan prosesseista hankintatoimi. Hankinnat tehdään sopimustoimittajalta, mikäli sellainen on kilpailutettu.

4. TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA

4.1. Kokonaistulot ja -menot

Kaupungin kokonaistulot jakautuvat siten, että verotulojen osuus on 68 % ja toimintatulojen osuus 32 %. Valtionosuutta ei vuonna 2025 saada vaan sitä joudutaan maksamaan valtiolle 1,2 miljoonaa euroa. Kaupungin toimintamenot jakaantuvat siten, että perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen osuus on 42 %, ympäristötoimen osuus 21 %, elinvoimatoimialan osuus 16 %, vapaa-aikapalveluiden osuus 12 % ja keskusviraston osuus 9 %.

4.2. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma osoittaa vuotuisen tilikauden tuloksen ja sen, miten talousarvio vaikuttaa kunnan oman pääoman kokonaismäärään taseessa. Siinä asetetaan samalla tuloksen käsittelyä koskevat tavoitteet, joilla oman pääoman rakennetta muutettaisiin.

Toimintatulot ja -menot saadaan toimialojen käyttötaloudesta. Näin saatuun **toimintakatteeseen** lisätään verotulot sekä rahoitustulot ja -menot, jolloin saadaan **vuosikate**. Vuosikate siirretään rahoituslaskelmaan, jossa se on tulorahoituksen tärkein ja tervein osa. Vuosikatteen tulee kattaa vähintään poistot. Vuosikatteesta vähennetään käyttöomaisuuden poistot sekä satunnaiset erät, jolloin saadaan **tilikauden tulos**. Tuloksen käsittelyssä on huomioitava, että ylijäämä vahvistaa taseen omaa pääomaa tai siitä voidaan tehdä varaus. Alijäämä vähentää varauksia, rahastoja tai muuta vapaata omaa pääomaa.

Vuonna 2025 toimintakate on -53,2 miljoonaa euroa ja verotulot ja valtionosuudet yhteensä 54,9 miljoonaa euroa. Vuosikatetta kertyy 1,7 miljoonaa euroa. Satunnaista tuottoa saadaan 55 miljoonaa euroa myymällä omaisuutta ja tilikauden tulos on 51,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kertynyt alijäämä saadaan katettua. Vuonna 2028 kertynyttä ylijäämää on suunnitelman mukaan 37,1 miljoonaa euroa.

TULOSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	TA-esitys 2025	Ts 2026	Ts 2027	Ts 2028
Luvut 1000 euronä						
Toimintatuotot	27010	24785	25814			
Toimintakulut	-70151	-72180	-79041			
TOIMINTAKATE	-43141	-47395	-53227	-53217	-53053	-52889
Verotulot	53398	54006	56098	56418	57222	57400
Valtionosuudet	1601	-2565	-1159	-1000	-800	-800
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	520	634	145	133	130	130
Muut rahoitustuotot	2689	2574	1403	1379	1855	1855
Korkokulut	-2042	-2246	-1544	-1065	-1382	-1722
Muut rahoituskulut	-11	-20	-20	-20	-20	-20
VUOSIKATE	13015	4988	1697	2629	3952	3955
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-4815	-4900	-4900	-4800	-4700	-4700
Arvonalentumiset	-634					
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot			55000			
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	7567	88	51797	-2171	-748	-745
Poistoeron lisäys tai vähennys						
Varausten lisäys tai vähennys						
Rahastojen lisäys tai vähennys						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (alijäämä)	7567	88	51797	-2171	-748	-745
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39	34	33			
Vuosikate/Poistot, %	270	102	35	55	84	84
Vuosikate, euroa/asukas	672	258	88	136	204	204
Tuloveroprosentti	9,11	9,6	9,6	9,6	9,6	9,6
Lainakanta €/asukas	6403	6389	3600	3467	3958	4706
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-11125	-11037	40760	38589	37841	37096
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	-574	-570	2104	1992	1953	1915
Asukasmäärä vuoden lopussa	19371	19371	19371	19371	19371	19371

4.3. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinainen toiminta ja sen investoinnit ovat ylijäämäisiä tai alijäämäisiä (*talouden tasapaino*). Rahoitustoiminnalla osoitetaan, miten alijäämä on katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

RAHOITUSOSA

Luvut 1000 €:na	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Ts 2026	Ts 2027	Ts 2028
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	13015	4988	1697	2629	3952	3955
Satunnaiset erät*		0	55000			
Tulorahoituksen korjaukset	-2008	-500	-300	-500	-500	-500
Investointien rahavirta						
Investointimenot	5380	8018	10400	8350	19550	20750
Rahoitusosuudet investointimenoihin	248	9	360	0	800	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2970	500	300	500	500	500
Toiminnan ja investointien rahavirta	8845	-3021	46657	-5721	-14798	-16795
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	11	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	298	16325	300	300	300
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14500	17469	0	14009	18154	24966
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4600	17746	42017	16588	8656	10471
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-14929		-12000			
Oman pääoman muutokset	165					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-3519	3000	3000	3000	0	0
Rahoituksen rahavirta	-8394	3021	-34692	721	9798	14795
Rahavarojen muutos	452	0	11965	-5000	-5000	-2000
Rahavarat 31.12.	4864	4864	16829	11829	6829	4829
Rahavarat 1.1.	4412	4864	4864	16829	11829	6829
Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot						
Lainanhoitokate	2,3	0,4	0,1	0,2	0,5	0,5
Lainakanta 31.12.	124036	123759	69742	67163	76661	91156

Omaisuuksien myynnillä saadaan 71 miljoonaa euroa, josta 55 miljoonaa on satunnaista tuottoa ja 16 miljoonaa antolainasaamisten lyhennystä. Saaduilla varoilla lyhennetään kaupungin velkataakkaa. Lyhytaikaisia lainoja vähennetään 12 miljoonaa euroa ja pitkäaikaisia 42,0 miljoonaa euroa. Uutta lainaa ei oteta. Vuoden 2025 lopussa lainamäärä on 69,7 miljoonaa euroa eli 3 600 euroa/asukas. Rahavarat kasvavat, joilla katetaan tulevien vuosien investointeja. Suunnitelmakauden isot investoinnit (yläkoulu ja uimahalli) nostavat lainamäärän 91,2 miljoonaan euroon vuonna 2028.

5. KÄYTTÖTALOUSOSA

5.1. Toimintatulot

Toimintatuloja arvioidaan saatavan 25,8 miljoonaa euroa vuonna 2025. Ympäristötoimiala kerää tuloja 16,5 miljoonaa euroa, valtaosa tuloista on sisäisiä (*mm. vuokrat*). Elinvoimatoimialalla on tuloja 4,6 miljoonaa euroa, josta suurin erä tulee tontinvuokrista (*n. 1,7 milj.€*). Hyvinvointitoimialan 2,0 miljoonan euron tuloon sisältyvät varhaiskasvatuksen maksut ja vapaa-aikapalveluiden maksutuotot. Keskusvirastolla on tuloja 2,6 miljoonaa euroa, josta suurimmat ovat tietohallinnon sisäiset tulot.

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Keskusvirasto	3 743	2 692	2 611	-3,0 %
Elinvoima	4 389	3 787	4 636	22,4 %
Hyvinvointi	4 126	2 741	2 021	-26,3 %
Ympäristö	14 752	15 565	16 546	6,3 %
Koko kaupunki yhteensä	27 010	24 785	25 814	4,1 %

5.2. Toimintamenot

Vuonna 2025 toimintamenot ovat 79,0 miljoonaa euroa. Kasvua vuoteen 2024 on 9,5 %. Elinvoimatoimialan menot kasvavat 51,8 %. Kasvu johtuu TE-palveluiden siirrosta valtiolta kunnalle. Ympäristötoimialan menot kasvavat 8,9 %, hyvinvointitoimialan 2,5 % ja keskusviraston 1,7 %.

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Keskusvirasto	-5 885	-6 976	-7 097	1,7 %
Elinvoima	-9 108	-8 363	-12 696	51,8 %
Hyvinvointi	-41 283	-41 704	-42 762	2,5 %
Ympäristö	-13 874	-15 137	-16 486	8,9 %
Koko kaupunki yhteensä	-70 151	-72 180	-79 041	9,5 %

6. TALOUSARVION SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Kaupungin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet hyväksytään talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Kaupunkistrategiassa määritellään strategiset päämäärät, joihin toimialat esittävät strategiaa toteuttavat toimenpiteet.

Määräraha on kaupunginvaltuuston toimielimelle myöntämä euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimialojen tulee toimia kaupunginvaltuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa.

Talousarviossa sitovat kokonaismenot ja -tulot esitetään tulosalueittain ja toiminnoittain. **Valtuustoon nähden sitovia ovat kokonaismenot ja -tulot tulosalueittain (oheinen taulukko).**

Taloussuunnitelmavuosien sitovuus poikkeaa talousarviosta. Vuosille 2026–2028 kohdistuvat menoarviot eivät oikeuta vielä varojen käyttöön. Toimialojen tulee kuitenkin toimia taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Investoinneissa sitovuustaso on palvelualue / investoinnin laatu eli esim. ympäristötoimialan julkisen käyttöomaisuuden investointien kokonaissumma on valtuustoon nähden sitova. Toimialan lautakunta voi investointiryhmän sisällä (esim. julkinen käyttöomaisuus tai talonrakennus/peruskorjaus) päättää määrärahojen muutoksista, mutta investointiryhmän kokonaissummaa ei saa ylittää ilman valtuustokäsittelyä.

Toimialojen tulee hyväksyä käyttösunnitelmat helmikuun loppuun mennessä. Talousseuranta ja laskennallinen tilinpäätösennuste käsitellään kaupunginhallituksessa kuukausittain ja viedään kaupunginvaltuustolle tiedoksi neljännesvuosittain. Puolivuotis seuranta, toimialojen ennuste koko vuoden kehityksestä ja kirjallisesti yksilöidyt keinot, joilla mahdollinen talousarvion ylitys estetään, käsitellään elokuussa, jolloin myös tehdään lisämäärärahaesitykset.

TALOUSARVION 2025 SITOVUUDET

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT OVAT SITOVIA

Käyttötalousosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot	Vastuuhenkilö
Keskusvirasto	Brutto	-7 097	2 611	Matti Ruotsalainen, Jukka Vilén
Elinvoimalautakunta				
Hallinto	Brutto	-162	0	Kimmo Heikka
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	Brutto	-11499	2450	Riitta Hakala, Hanna Alila, Päivi Remes
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	Brutto	-1035	2186	Paulus Rantajarvi
Hyvinvointilautakunta				
Hallintopalvelut/hyvinvointi	Brutto	-784	0	Kaisa Rauvala
Lasten ja nuorten palvelut	Brutto	-33088	1159	Piia Hulkkonen, Johanna Kälve
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	Brutto	-8890	862	Marke Rautiala
Ympäristölautakunta				
Hallinto	Brutto	-199	0	Mika Grönvall
Yleisten alueiden palvelut	Brutto	-5478	1570	Mika Grönvall
Kiinteistönpito	Brutto	-10026	14798	Virpi Mäki-iso
Viranomaistoiminta ja luvitus	Brutto	-783	178	Risto Pöykiö

Tuloslaskelmaosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot	Brutto		56098
Valtionosuudet	Brutto		-1159
Korkotulot	Brutto		145
Muut rahoitustulot	Brutto		1403
Korkomenot	Brutto	-1544	
Muut rahoitusmenot	Brutto	-20	
Satunnaiset erät	Brutto	55000	

Investointiosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Keskusvirasto			
Aineeton käyttöomaisuus	Brutto	100	
Julkinen käyttöomaisuus	Brutto	420	
Elinvoima			
Kiinteä omaisuus	Brutto	1830	
Julkinen käyttöomaisuus	Brutto	40	
Hyvinvointi			
Talonrakennus/peruskorjaus	Brutto	80	
Julkinen käyttöomaisuus	Brutto	100	
Ympäristö			
Talonrakennus/uudisrakennus	Brutto	200	
Talonrakennus/peruskorjaus	Brutto	1750	
Julkinen käyttöomaisuus	Brutto	5880	360
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			300

Rahoitusosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	Brutto	0	
Antolainasaamisten vähennykset	Brutto		16325
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	Brutto		0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	Brutto	42017	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	Netto	-12000	
Tulorahoituksen korjauserät		-300	

7. HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

7.1. Henkilöstösuunnitelma 2025-2028

Henkilöstösuunnitelmassa ennakoitaan toiminnallisten muutosten vaikutusta henkilöstötarpeeseen, poistumaa ja niistä johtuvaa rekrytointitarvetta. Tavoitteena on kustannustehokas palvelu- ja tuotantoverkosto. Henkilöstön saatavuus, osaaminen ja ammattitaidon ylläpitäminen turvataan sekä henkilöstön työhyvinvointia edistetään. Henkilöstösuunnittelu on henkilöstövoimavarojen yhteensovittamista kaupungin tavoitteisiin ja tasapainoiseen talouteen. Sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä hyvinvointialueelle 1.1.2023 kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintoja tulee kehittää ja kaupungin tarkastella omaa toimintaansa. Jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti toimintatapaa arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti.

7.2. Kaupunkistrategian ja muiden strategisten linjausten toteuttaminen

Toiminnan vahvuuksia ovat osaava henkilöstö ja sujuva vuorovaikutus organisaation sisällä. Henkilöstön osaamisen kriittisinä menestystekijöinä ovat johtamistaitojen ja työyhteisötaitojen kehittäminen, henkilöstön osaamisen varmistaminen, henkilöstön rekrytointin ja moniosaamisen edistäminen sekä henkilöiden tarkoituksenmukainen sijoittuminen organisaatioon.

Strategisen henkilöstöjohtamisen päämäärä on *osaamisen kehittäminen ja uudistumiskyky*. Tuloksellisuuden ja tuottavuuden kehittäminen kuuluu *jokaisen työhön*. Kaupunkistrategiassa ja sen sisältämissä projekteissa otetaan kantaa, miten strategiset tavoitteet saavutetaan. Poliittiset toimijat asettavat julkiselle toiminnalle strategisia tavoitteita ja päämääriä.

7.3. Henkilöstön rakenne, määrä sekä arvio kehittämisestä

Taloudellinen tilanne ja kunta-alan toimintaympäristön muutokset (esim. digitalisaatio, niukkenevat resurssit, väestörakenteen muutos) pakottavat parantamaan palveluverkkoa ja palvelujen tuottamisen tapoja sekä toimintamallia tehdä asioita aiempaa tuottavammin. Palveluverkoston ja palvelutuotannon rakenteiden uudelleenarviointi on välttämätöntä.

Kuntatyössä on tunnistettavissa kehitystrendejä, jotka vaikuttavat tulevaisuudessa siihen, miten kuntatyötä tehdään. Konsernirakenteessa ja prosessimaisessa toimintatavassa hierarkisista organisaatioista mennään verkostomaiseen yhteisölliseen toimintamalliin, johon kaupunkiyhteisössä kuuluvat kaupungin organisaation lisäksi kaikki alueen toimijat. Tällöin on tärkeää, että henkilökunnalla on osaamista verkostoissa toimimisessa.

Verkostomaisessa yhteisöllisessä toimintamallissa etenkin kuntalaiset osallistuvat ja vaikuttavat oman kuntansa menestykseen prosessien yhteiskehittämisen avulla. Eri sidosryhmiä otetaan laajasti mukaan heti alusta alkaen, osallistujia kuunnellaan, osallistumisen hyödyt tehdään näkyviksi

ja osallistujien arvokas panos osoitetaan. Tasavertainen osallistuminen karttaa turhaa hierarkiaa, mutta hyväksyy erilaisuuden ja erilaiset mielipiteet.

Prosessimaisen toimintamallin kehittäminen parantaa myös henkilöstön mahdollisuuksia ja vastuuta vaikuttaa työprosesseihin. Samalla tuottavuutta parannetaan työn sisältöä ja työmenetelmiä kehittämällä. Prosessien kehittämisen sisäiseksi toimintamalliksi on Kemin kaupungissa valittu jatkuva parantaminen. Toimintamallia auditoidaan ISO14001 ja ISO45001 sertifikaateilla. Jatkuvan parantamisen kautta tarkoituksena on parantaa henkilöstötuottavuutta ja työelämän laatua esihenkilötyön, toimintatapojen ja prosessien kehittämisen kautta.

Vuonna 2025 kaupungin hallinto- ja palvelutuotanto-organisaation kehittämistä jatketaan uuden kuntatyön vaatimien muutosten mukaisesti.

Taulukko 1. Henkilöstömäärä 2025-2028

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos-% 2024- 2025	TS 2026 ennuste	TS 2027 ennuste	TS 2028 ennuste
Henkilöstömäärä							
Vakinaiset	503	506	533	+5,3 %	521	505	498
Määräaikaiset	129	101	77	-23,7 %	75	75	75
Yhteensä	632	607	609	+0,3 %	596	580	573
Eläkeiän saavuttaa		15	22	+46,7 %	10	13	13
Muu poistuma		3	1	-66,7 %	5	10	11

Kaupunkitasoisten kehittämistoimenpiteiden yksi tavoite on henkilöstömäärän sopeuttaminen uusiin palvelurakenteisiin. Eläköitymisen hyödyntäminen helpottaa sopeuttamista. Alimman vanhuseläkeiän saavuttaa 58 työntekijää vuosina 2025 – 2028.

Esihenkilötoiminnassa on huolehdittava siitä, että rekrytoinnissa ja tehtävien uudelleen järjestelyssä tarkistetaan tehtävän kuvaus ja henkilöstön osaamisen laaja-alaisempi käyttö. Rekrytoinnissa on lisäksi selvítettävä sisäisen siirron mahdollisuus. Henkilöstöressurssien suunnittelulla parannetaan toiminnan taloudellisuutta ja tehokkuutta. Systemaattisella työtehtävien arvioimisella, tehtävien muutoksilla ja osaamisen lisäämisellä henkilöstömäärä vastaa palvelutuotannon tarpeita.

7.4. Työsuhdemuotojen periaatteet

Lähtökohtana on tarjota vakinaista työtä, jos työn tarve on pysyvää. Kokoaikaiset ja toistaiseksi voimassa olevat eli pysyvät palvelussuhteet ovat palvelussuhdemuotojen pääsääntö.

Määräaikaisia palvelussuhteita käytetään, mikäli siihen on viranhaltijalaissa tai työsopimuslaissa määritelty perusteltu syy. Perusteltu syy tulee olla lain mukainen ja kirjattu työsopimukseen tai virkamääräykseen. Työtehtävien luonteesta ja erilaisten palveluiden lakitasoisesta järjestämisvastuusta johtuen määräaikaista henkilöstöä joudutaan palkkaamaan sijaisiksi.

Työntekijät ja viranhaltijat voivat tehdä myös lyhennettyä työaika, mikäli työajan lyhennys on mahdollista järjestää siten, että siitä ei ole haittaa palvelutuotannon järjestämiselle tai organisaation toiminnalle. Mahdollisuudesta työajan lyhennykseen päättää kuitenkin aina viime kädessä työnantaja. Kaupunki suhtautuu myönteisesti erilaisten virka- ja työvapaiden myöntämiseen perheystävällinen kunta -ohjelman mukaisesti.

7.5. Työhyvinvoinnin ja työssä jatkamisen tukeminen

Työn haitallisten kuormitustekijöiden keventäminen tukee työntekijöiden työssä jaksamista ja jatkamista. Panostamalla työhyvinvointia lisääviin toimenpiteisiin myös työn tuottavuus työnantajalle kasvaa. Erityisesti työn sisältöön ja töiden järjestelyihin sekä työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen vaikuttamalla voidaan vähentää työn haitallista psykososiaalista kuormitusta.

Perusedellytyksenä on työntekijöiden ja -hakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Työelämässä ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet työhön riippumatta heidän kansalaisuudestaan, etnisestä alkuperästään, uskonnostaan tai vakaumuksestaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, iästään, sukupuolestaan tai siitä, onko heillä jokin vamma tai sairaus.

Työyhteisöviestinnällä ja yhteistyöllä on suuri merkitys henkilöstön työhyvinvointiin. Henkilöstö odottaa vuoropuhelua, mahdollisuutta vaikuttaa ja näkemystä tulevasta. Viestinnän avulla lisätään tietoisuutta siitä, että työntekijän valinnat ja työskentelytavat merkitsevät ja ovat osa kehittämistoimenpiteitä. Selkeä johtaminen ja töiden järjestely, oikeudenmukaiset pelisäännöt, luotettava ja avoin vuorovaikutus sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön vaikuttavat positiivisesti työkykyyn ja -hyvinvointiin.

Työkykyyn vaikuttavat ennen kaikkea työntekijän omat voimavarat ja työn yhteensopivuus sekä niiden muutokset. Työkyvyn ylläpitämistä tuetaan käyttämällä johtamisessa aktiivisen tuen -toimintamallia, tarjoamalla kulttuuri- hyvinvointi- ja liikuntaetuuksia ja huomioimalla asianmukainen työpiste-ergonomia jokaisen työntekijän työpisteessä.

7.6. Osaamisen kehittäminen

Kemin kaupungilla on käytössä osaamisen kehittämisen toimintamalli ja vuosittain laadittava koulutussuunnitelma. Henkilöstön osaamisen kehittämisen toimintamalli ja koulutussuunnitelma linjaavat kaupungin osaamisen kehittämisen ja koulutuksen tavoitteita, toimenpiteitä ja käytäntöjä,

joiden mukaan menetellään. Lähtökohtana ovat tehtävien edellyttämä osaaminen nyt ja tulevaisuudessa.

Vuoden 2025 aikana Kemin kaupungin henkilöstön osaamisen kehittäminen tapahtuu yhteistyössä paikallisten koulutusten järjestäjien kanssa. Kaupunki hyödyntää tietoyhteysien kautta saavutettavia oppimisympäristöjä. Henkilöstön osaamisen kehittämisellä pyritään mahdollistamaan kaupungin strategisten päämäärien mukaisen toiminnan toteutuminen. Ammattitaitoa ylläpitämällä varmistetaan henkilöstön osaaminen ja kyky kehittää toimintaa ja palveluita muuttuvassa toimintaympäristössä.

Osaamisen kehittämisellä tarkoitetaan koulutuksen lisäksi kaikkea työssä, työyhteisössä ja työyhteisöverkostoissa tapahtuvaa oppimista ja toimintatapojen uudistamista. Kemin kaupungissa tiedon ja osaamisen vaihdolla erilaisten ihmisten, ammattiryhmien ja yksiköiden kesken yli toimialarajojen edistetään työyhteisön osaamisen kehittämistä. Työyhteisön osaamisen kehittämisessä hyödynnetään muun muassa oman henkilökunnan asiantuntijaosaamista kouluttamalla sisäisesti muuta henkilökuntaa, osallistamalla yhteisiin kehittämishankkeisiin sekä jakamalla kokemuksia ja hyviä käytäntöjä. Osaamisen ja oman työn kehittäminen kuuluu jokaisen työntekijän, työyksikön ja toimialan jokapäiväisiin tehtäviin.

7.7. Osaamisen kehittämisen strategiset painopisteet vuodelle 2025

Osaamisen kehittämisen strategiset painopisteet perustuvat Kemin kaupunkistrategiaan, yhteisiin kehittämishankkeisiin ja organisaation uudistumiseen. Päivittäisjohtamisessa korostuu osallistava ja kannustava esihenkilötyö, jossa työssä saatu tuki ja ohjaus sekä arvostuksen saaminen ovat keskeistä. Johtajuus rakentuu esihenkilöiden ja työntekijöiden keskinäisessä päivittäisessä yhteistoiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Kaikilla työyhteisön jäsenillä on yhteinen vastuu työyhteisön hyvinvoinnista.

Tämä merkitsee, että esihenkilöstön ja työntekijöiden tulee pystyä kuuntelemaan toisiaan ja arvostamaan erilaisia näkemyksiä. Toisen mielipiteitä kohtaan osoitetaan kiinnostusta ja arvostusta. Joustavuus kuuluu hyvään vuorovaikutukseen. Hyvä vuorovaikutus ei korosta asemaa, eikä arvovaltaa, vaan se on tasa-arvoista toisen ihmisen ymmärtämistä ja kohtaamista.

Näin ollen kaikilta odotetaan viestintätaitoja, koska viestintätaidot ovat olennaisin osa työyhteisön toimintaa. Viestien välittäjän ja tiedottajan roolissa on muistettava oikea-aikaisuus ja kattavuus, niin että mahdollisimman moni kuulee viestin samaan aikaan. Esihenkilön vuorovaikutustaidot vaikuttavat koko työyhteisön toimintaan ja vuorovaikutuskulttuuriin. Toimintaympäristön muutokset luovat paineita muuttaa vakiintuneita toimintamalleja, joissa on luotava täysin uusia ajattelu- ja toimintamalleja.

7.8. Kemin kaupungin koulutussuunnitelma

Koulutussuunnitelma kohdistuu koko henkilöstöön. Henkilöstöllä tarkoitetaan sekä vakituista henkilöstöä että määräaikaista henkilöstöä, joiden työkyky ja ammattitaito ovat myös oleellisia tekijöitä laadukkaan toiminnan kannalta.

Osaamisen kehittämisellä pyritään varmistamaan koko henkilöstön työkykyä ja työmarkkinakelpoisuutta. Työkyvyn ja työmarkkinakelpoisuuden ylläpitämisen kannalta aktiivinen varhainen tuki, ammatillinen koulutus ja työhyvinvoinnin edistäminen ovat esimerkkejä keinoista, joilla työnantaja ja työntekijät yhdessä voivat vaikuttaa työssä jaksamiseen.

Koulutussuunnitelmassa kehittämisalueet on jaoteltu seuraavasti:

Ammattitaito

- Ammatillista osaamista kehittävän ja ylläpitävän koulutuksen tulee liittyä työntekijän nykyisiin tai tuleviin työtehtäviin työnantajan palveluksessa. Ammatillista osaamista kehittäväksi ja ylläpitäväksi koulutukseksi luetaan myöskin ammattiin liittyvät lain edellyttämät koulutukset ja lailla säädetty koulutusoikeus.

Esihenkilötaidot

- Esihenkilötaitojen osaamisen kehittämisen keskeisenä ajatuksena on, että johtaminen on kokonaisvaltaista toimintaa, jossa johtaminen ja ihmisten johtaminen sekä oman johtajuuden kehittäminen muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Työyhteisötaidot

- Työyhteisötaitojen koulutukset lisäävät henkilöstön kokemusta omasta mahdollisuudestaan ja vastuustaan vaikuttaa työprosesseihin, työyhteisöön ja siten parantaa yleistä työhyvinvointia.

Työkyky

- Työkyky on perustana tehokkaalle ja tuottavalle työnteolle. Työkyvyssä on kysymys ihmisen voimavarojen ja työn välisestä yhteensopivuudesta ja tasapainosta.

Työsuojelu- ja turvallisuus

- Työsuojelu- ja turvallisuuskoulutukset parantavat työturvallisuutta ja kehittävät työympäristöä.

Yhteistyö ja yhteistoiminta

- Osaamisen kehittämisen ja koulutuksen tulisi lisätä laaja-alaista poikkihallinnollista yhteistyötä yli organisaatorajojen.

Toimialakohtaiset koulutussuunnitelmat

Keskitetty koulutus, kehittämis- ja koulutussuunnitelma koko henkilöstölle

Kehittämisa-alue	Koulutus	Tavoite
Ammattitaito	Ohjelmistokoulutukset	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
	Asianhallintajärjestelmään liittyvät ajankohtaiskoulutukset	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
	Viestintäkoulutukset	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
	Hankintakoulutukset	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
	Tietosuoja- ja tietoturvakoulutukset	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
	MS-office osaamisen lisääminen	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
	Tekoälyn hyödyntäminen	Osaamisen kehittäminen ja ylläpito
Esihenkilö- ja työyhteisötaidot	Strategia- ja päivittäisjohtamiseen liittyvät koulutukset	Tavoitteena esihenkilötaitojen kehittäminen ja verkostojen johtaminen
	Työkyky- ja työhyvinvointikoulutukset	Tavoitteena työkyvyn ja työhyvinvoinnin parantaminen
	ISO sertifikaatit	Ylläpidetään sertifikaattien edellyttämää toiminnanlaatua.
Työsuojelu- ja turvallisuus	Tapaturmakoulutus	Nolla tapaturmaa tavoitteen saavuttamien
	Henkilöturvallisuus	HHR: Uhkaavien tilanteiden hallinta töissä, uhkaavasta tilanteesta irrottautuminen ja rauhoittaminen
	Ea-koulutukset	Työturvallisuuslain edellyttämän valmiuden ylläpito
Yhteistyö ja yhteistoiminta		

Keskusvirasto

Kehittämisa-alue	Koulutus	Tavoite
Ammattitaito	ISO -sertifikaatin mukainen toiminta Tiedonhankintalaki Taloushallinnon tietojärjestelmien käyttökoulutukset Tilastojen analysointi ja hyödyntäminen Virka- ja työehtosopimukset Ammattitaidon ylläpitämiseksi tähtäävät koulutukset	Lisätä henkilöstön osaamista ISO-sertifikaatin asettamien tavoitteiden mukaisesti Tietoturvajohdaminen Tehokas ja luotettava taloustiedon tuottaminen päätöksenteon ja valvonnan tueksi Tehokas ja luotettava tilastotiedon tuottaminen Ammatillisen osaamisen päivittäminen ja verkostoituminen Ammatillisen osaamisen päivittäminen ja vahvistaminen
Työsuojelu ja turvallisuus	Työyhteisön ristiriitatilanteet ja niiden sovittelu Työsuojelun perus- ja jatkokurssi Työsuojelutoimijoiden ajankohtaispäivät ja yt-toiminta	Työvälineitä työsuojeluun ja ristiriitatilanteisiin Työsuojeluvaltuutetun valmiuksien kehittäminen Yhteistyön kehittäminen ja ammattitaidon ylläpito
Yhteistyö ja yhteistoiminta	Luottamusmiesten ajankohtaispäivät ja yt-toiminta	Yhteistyön kehittäminen ja ammattitaidon ylläpito

Elinvoimatoimiala

Kehittämisa-alue	Koulutus	Tavoite
Ammattitaito	<p>Työllisyydenhoidon uudet palvelumallit</p> <p>Työllisyydenhoidon yhteiskehittäminen ESR-hankkeissa</p> <p>Työllisyyden hoidon ammatilliset koulutukset</p> <p>Lainsäädäntöön liittyvät koulutukset</p> <p>Ammattitaidon ylläpitämiseen tähtäävät koulutukset</p> <p>Ohjelmistokoulutukset</p> <p>Kaupunkisuunnittelun koulutus</p>	<p>Valmiuksien ja osaamisen lisääminen ko. asiassa TE24 uudistuksen myötä käyttöönotettavat uudet toimintatavat</p> <p>Osaamisen kehittäminen</p> <p>Osaamisen päivittäminen</p> <p>Ajantasainen tarvittava lakitietoisuus</p> <p>Ammattitaidon osaamisen päivittäminen ja vahvistaminen</p> <p>Nykyisten ja tulevien suunnitteluperiaatteiden syvempi tuntemus (sustainable thinking)</p> <p>Ammattitaidon osaamisen päivittäminen ja vahvistaminen</p>
Työsuojelu ja turvallisuus	<p>Työyhteisön ristiriitatilanteet ja niiden sovittelu</p> <p>Työsuojelun perus- ja jatkokurssi</p> <p>Työsuojelutoimijoiden ajankohtaispäivät ja yt-toiminta</p> <p>EA-koulutus</p> <p>Tietoturvakoulutus</p> <p>Arkistointi</p>	<p>Työvälineitä työsuojeluun ja ristiriitatilanteisiin</p> <p>Työsuojeluvaltuutetun valmiuksien kehittäminen</p> <p>Yhteistyön kehittäminen ja ammattitaidon ylläpito</p> <p>Turvallisuus/perusensiavun antaminen</p> <p>Ammattitaidon vahvistaminen</p> <p>Ammattitaidon vahvistaminen</p>
Yhteistyö ja yhteistoiminta	<p>Luottamusmiesten ajankohtaispäivät ja yt-toiminta</p>	<p>Yhteistyön kehittäminen ja ammattitaidon ylläpito</p>

Hyvinvointitoimiala

Kehittämialue	Koulutus	Tavoite
Ammattitaito	<p>Veso-päivät 3 pv</p> <p>Ammattitaidon ylläpitämiseen tähtäävät koulutukset</p> <p>Eri ammattiryhmät pedagogisessa tehtävässä</p> <p>Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen</p> <p>Eduhouse -koulutukset</p>	<p>Koulun/oppilaitoksen sisäinen ja kaupunkitasoinen kehittäminen;</p> <p>Ammatillisen osaamisen päivittäminen ja vahvistaminen</p> <p>Roolien ja vastuiden selkiyttäminen, kuormittavuuden ehkäisy</p> <p>Eriosaamisen laajentaminen</p> <p>Osaamisen täydentäminen ja uuden oppiminen</p>
Työsuojelu ja turvallisuus	<p>Ensiapukoulutus</p> <p>Alkusammutuskoulutus</p> <p>Tulityökortit</p> <p>Järjestysmieskorttikoulutus</p>	<p>Ajantasaiset EA -taidot</p> <p>Ajantasaiset taidot</p> <p>Ajantasaiset taidot</p> <p>Ajantasaiset taidot / osaamisen kehittäminen ja ylläpito</p>

Ympäristötoimiala

Kehittämialue	Koulutus	Tavoite
Ammattitaito	Lainsäädäntöön liittyvät koulutukset (MRL, tilaajavastuu, sopimusoikeus)	Ajantasainen tarvittava lakitietoisuus
	Ohjelmistokoulutukset	Ammattitaidon vahvistaminen
	Ammattitaidon ylläpitämiseen tähtäävät koulutukset	Ammatillisen osaamisen päivittäminen ja vahvistaminen
	Hankintoja tekevien talousosaaminen	Ammattitaidon vahvistaminen
	Kaupunkisuunnittelun koulutus	Nykyisten ja tulevien suunnitteluperiaatteiden syvempi tuntemus (sustainable thinking)
	Sähköturvallisuus- ja pätevyyspäivät	Ammattitaidon ylläpito
	Ulkoliikuntapaikkojen hoitokoulutus Jätehuoltopäivät	Ammattitaidon vahvistaminen Ammattitaidon vahvistaminen
Työsuojelu ja turvallisuus	EA-koulutus	Turvallisuus/perusensiavun antaminen
	Kuljettajien ammattipätevyys	Ammattitaidon vahvistaminen
	Työturvallisuus-koulutus	Turvallisuus
	Romuajoneuvokoulutus	Ammattitaidon vahvistaminen
	Vesityökortti	Ammattitaidon vahvistaminen /pakollinen

7.9. Seuranta

Henkilöstösuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain. Edellisen vuoden suunnitelman toteutumisen arviointi toimii pohjana uudelle suunnitelmalle. Henkilöstösuunnitelmassa toimialajohtajat arvioivat toimintaympäristön muutokset ja ennusteet sekä niiden vaikutukset palvelutuotantoon.

Kaikki rekrytoinnit käsitellään täyttölupamenettelyllä. Avoimiksi tulevat virat ja toimet edellyttävät aina esihenkilöiltä henkilöstöselvitystä, joka tulee tehdä yhteistyössä henkilöstöosaston kanssa. Esihenkilön tulee selvittää, onko vapautunut työpaikka jatkossa tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen vai tulisiko virka tai toimi muuttaa palvelutarpeita paremmin vastaavaksi.

Toimialajohtajat ovat vastuussa rekrytoinnista ja tehtävien uudelleen järjestelyistä. Palvelutuotannon taloudellisuus ja tehokkuus sekä poikkiorganisatorinen yhteistyö on otettava huomioon. Toimialajohtajat vastaavat henkilötyövuosien määrän ja henkilöstösuunnitelman tavoitteiden

toteutumisesta.

Kaupunginhallitus seuraa henkilöstömäärän ja palkkasumman toteumaa talousseurannan yhteydessä. Henkilöstöpalvelut seuraavat erilaisten työsuhdemuotojen käyttöä sekä virka- ja työehtosopimusten noudattamista. Henkilöstösuunnitelma ja henkilöstösuunnitelman muutokset tarkistetaan aina yhteistoimintamenettelyssä.

8. KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIALOITTAIN

8. KÄYTTÖTALOUS TOIMIALOITTAIN

KOKO KAUPUNKI

Toimintamenot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Keskusvirasto	-5 885	-6 976	-7 097	1,7 %
Elinvoima	-9 108	-8 363	-12 696	51,8 %
Hyvinvointi	-41 283	-41 704	-42 762	2,5 %
Ympäristö	-13 874	-15 137	-16 486	8,9 %
Koko kaupunki yhteensä	-70 151	-72 180	-79 041	9,5 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Keskusvirasto	3 743	2 692	2 611	-3,0 %
Elinvoima	4 389	3 787	4 636	22,4 %
Hyvinvointi	4 126	2 741	2 021	-26,3 %
Ympäristö	14 752	15 565	16 546	6,3 %
Koko kaupunki yhteensä	27 010	24 785	25 814	4,1 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Keskusvirasto	-2 142	-4 284	-4 486	4,7 %
Elinvoima	-4 720	-4 576	-8 060	76,1 %
Hyvinvointi	-37 157	-38 963	-40 741	4,6 %
Ympäristö	878	428	60	86,0 %
Koko kaupunki yhteensä	-43 141	-47 395	-53 227	12,3 %

KESKUSVIRASTO

Toimintamenot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallintopalvelut	-2926	-3031	-3153	4,0 %
Tietohallintopalvelut	-1216	-1672	-1534	-8,3 %
Talousoalvelut	-638	-756	-777	2,8 %
Henkilöstöpalvelut	-1236	-1517	-1634	7,7 %
Sotevastuut	131	0	0	0,0 %
Keskusvirasto yhteensä	-5885	-6976	-7097	1,7 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallintopalvelut	2057	378	431	14,1 %
Tietohallintopalvelut	939	1676	1535	-8,4 %
Talousoalvelut	39	53	25	-52,8 %
Henkilöstöpalvelut	618	586	620	5,8 %
Sotevastuut	90	0	0	0,0 %
Keskusvirasto yhteensä	3743	2692	2611	-3,0 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallintopalvelut	-869	-2653	-2722	2,6 %
Tietohallintopalvelut	-277	3	2	-48,7 %
Talousoalvelut	-598	-703	-752	7,0 %
Henkilöstöpalvelut	-618	-931	-1014	8,9 %
Sotevastuut	221	0	0	0,0 %
Keskusvirasto yhteensä	-2142	-4284	-4486	4,7 %

ELINVOIMATOIMIALA

Toimintamenot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallinto	-84	-162	-162	0,0 %
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	-7338	-7238	-11499	58,9 %
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	-1686	-964	-1035	7,4 %
Elinvoima yhteensä	-9 108	-8 363	-12 696	51,8 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallinto	0	0	0	0,0 %
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	2250	1684	2450	45,5 %
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	2139	2103	2186	3,9 %
Elinvoima yhteensä yhteensä	4 389	3 787	4 636	22,4 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallinto	-84	-162	-162	0,0 %
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	-5088	-5553	-9048	62,9 %
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	453	1139	1150	1,0 %
Elinvoima yhteensä yhteensä	-4 720	-4 576	-8 060	76,1 %

HYVINVOINTITOIMIALA

Toimintamenot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallintopalvelut/hyvinvointi	-687	-830	-784	-5,6 %
Lasten ja nuorten palvelut	-32565	-32735	-33088	1,1 %
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	-8032	-8138	-8890	9,2 %
Hyvinvointi yhteensä	-41283	-41704	-42762	2,5 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallintopalvelut/hyvinvointi	0	0	0	0,0 %
Lasten ja nuorten palvelut	2993	1671	1159	-30,6 %
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	1134	1069	862	-19,4 %
Hyvinvointi yhteensä	4126	2741	2021	-26,3 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallintopalvelut/hyvinvointi	-687	-830	-784	-5,6 %
Lasten ja nuorten palvelut	-29572	-31064	-31928	2,8 %
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	-6898	-7069	-8028	13,6 %
Hyvinvointi yhteensä	-37157	-38963	-40741	4,6 %

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Toimintamenot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallinto	-133	-153	-199	30,0 %
Yleisten alueiden palvelut	-5443	-5158	-5478	6,2 %
Kiinteistönpito	-7599	-9022	-10026	11,1 %
Viranomaistoiminta ja luvitus	-699	-804	-783	-2,6 %
Ympäristö yhteensä	-13 874	-15 137	-16 486	8,9 %

Toimintatulot

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallinto	0	0	0	0,0 %
Yleisten alueiden palvelut	1821	1648	1570	-4,8 %
Kiinteistönpito	12631	13693	14798	8,1 %
Viranomaistoiminta ja luvitus	300	224	178	-20,7 %
Ympäristö yhteensä	14 752	15 565	16 546	6,3 %

Toimintakate

1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos TA 2025- TA 2024
Hallinto	-133	-153	-199	30,0 %
Yleisten alueiden palvelut	-3623	-3510	-3908	11,4 %
Kiinteistönpito	5032	4671	4772	2,2 %
Viranomaistoiminta ja luvitus	-400	-580	-605	4,3 %
Ympäristö yhteensä	878	428	60	-86,0 %

VAKINAINEN JA MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖSTÖ									
	TP 2023			TA 2024			TA 2025		
	vak.	ma	yht.	vak.	ma	yht.	vak.	ma	yht.
Keskusvirasto	26,0	2,0	28,0	27,0	1,0	28,0	27,0	4,0	31,0
Hallintopalvelut	12	2	14	12	1	13	12	4	16
Tietohallintopalvelut	2	0	2	2	0	2	2	0	2
Talouspalvelut	3	0	3	4	0	4	4	0	4
Henkilöstöpalvelut	9	0	9	9	0	9	9	0	9
Elinvoimatoimiala	29,0	0,0	29,0	25,0	10,0	35,0	50,1	9,5	59,6
Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen	18	0	18	16	10	26	40,1	9	49
Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu	11	0	11	9	0	9	10	0,5	10,5
Hyvinvointitoimiala	367,0	126,0	493,0	365,0	90,0	455,0	373,4	55,0	428,4
Hallintopalvelut hyvinvointi	8	0	8	7	0	7	7	1	8
Lasten ja nuorten palvelut	294	115	409	295	85	380	306	49	355
Vapaa-aikapalv. kehittäminen ja koordinointi	65	11	76	63	5	68	60,4	5	65,4
Ympäristötoimiala	81,0	1,0	82,0	89,0	0,0	89,0	82,0	8,0	90,0
Hallintopalvelut ympäristö	1	1	2	1	0	1	2	0	2
Yleisten alueiden palvelut	27	0	27	30	0	30	23	8	31
Kiinteistöjen ylläpito	49	0	49	54	0	54	54	0	54
Viranomaistoiminta ja luvitus	4	0	4	4	0	4	3	0	3
Yhteensä	503,0	129,0	632,0	506,0	101,0	607,0	532,5	76,5	609,0

KESKUSVIRASTO

KESKUSVIRASTO					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A110 Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 057 427	378 014	431 260	114 %	21 %
TOIMINTAKULUT	-2 926 261	-3 031 400	-3 152 886	104 %	108 %
TOIMINTAKATE	-868 834	-2 653 386	-2 721 626	103 %	313 %
A150 Tietohallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	939 108	1 675 566	1 535 227	92 %	163 %
TOIMINTAKULUT	-1 216 331	-1 672 386	-1 533 597	92 %	126 %
TOIMINTAKATE	-277 223	3 180	1 630	51 %	-1 %
A160 Talouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	39 231	53 000	25 000	47 %	64 %
TOIMINTAKULUT	-637 597	-755 839	-777 027	103 %	122 %
TOIMINTAKATE	-598 366	-702 839	-752 027	107 %	126 %
A170 Henkilöstöpalvelut					
TOIMINTATUOTOT	617 983	585 585	619 539	106 %	100 %
TOIMINTAKULUT	-1 236 173	-1 516 772	-1 633 613	108 %	132 %
TOIMINTAKATE	-618 190	-931 187	-1 014 074	109 %	164 %
A190 Sotevastuut					
TOIMINTATUOTOT	89 546	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKULUT	131 196	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKATE	220 742	0	0	0 %	0 %
A10 KESKUSVIRASTO					
TOIMINTATUOTOT	3 743 296	2 692 165	2 611 026	97 %	70 %
TOIMINTAKULUT	-5 885 167	-6 976 397	-7 097 123	102 %	121 %
TOIMINTAKATE	-2 141 871	-4 284 232	-4 486 097	105 %	209 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Keskusvirasto
<i>Tulosalue</i>	
<i>Vastuuhenkilö</i>	Jukka Vilén

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2025	HTV-vaikutus
Palkkaharmonisointi/Palkkaohjelma, varattu henkilöstöpalveluiden talousarvioon, siirretään toimialoille tarpeen mukaan	75 000	

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Vakituinen henkilökunta, hlö	503	506	533

ELINVOIMALAUTAKUNTA

ELINVOIMATOIMIALA					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A210 Hallintopalvelut elinvoima					
TOIMINTAKULUT	-83 962	-161 637	-161 637	100 %	193 %
TOIMINTAKATE	-83 962	-161 637	-161 637	100 %	193 %
A220 Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen					
TOIMINTATUOTOT	2 249 796	1 684 385	2 450 438	145 %	109 %
TOIMINTAKULUT	-7 338 285	-7 237 625	-11 498 803	159 %	157 %
TOIMINTAKATE	-5 088 490	-5 553 240	-9 048 365	163 %	178 %
A260 Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunn.					
TOIMINTATUOTOT	2 138 883	2 102 687	2 185 600	104 %	102 %
TOIMINTAKULUT	-1 686 041	-963 877	-1 035 442	107 %	61 %
TOIMINTAKATE	452 841	1 138 810	1 150 158	101 %	254 %
A20 ELINVOIMATOIMIALA					
TOIMINTATUOTOT	4 388 678	3 787 072	4 636 038	122 %	106 %
TOIMINTAKULUT	-9 108 289	-8 363 139	-12 695 882	152 %	139 %
TOIMINTAKATE	-4 719 610	-4 576 067	-8 059 844	176 %	171 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Elinvoima
<i>Tulosalue</i>	Hallinto
<i>Vastuhenkilö</i>	Kimmo Heikka

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Lautakunnan kokousten lkm			11

Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
2200 Elinkeinopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	199 975	204 000	339 000	166 %	170 %
TOIMINTAKULUT	-1 013 702	-1 092 565	-1 264 062	116 %	125 %
TOIMINTAKATE	-813 727	-888 565	-925 062	104 %	114 %
2300 Kivalo-opisto					
TOIMINTATUOTOT	565 081	564 827	567 270	100 %	100 %
TOIMINTAKULUT	-1 885 161	-1 935 797	-2 120 289	110 %	112 %
TOIMINTAKATE	-1 320 080	-1 370 970	-1 553 019	113 %	118 %
2400 Työllisyyspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	502 471	349 236	487 904	140 %	97 %
TOIMINTAKULUT	-3 953 825	-3 680 677	-7 271 726	198 %	184 %
TOIMINTAKATE	-3 451 354	-3 331 441	-6 783 822	204 %	197 %
2500 Pakolaistyö					
TOIMINTATUOTOT	982 269	566 322	1 056 264	187 %	108 %
TOIMINTAKULUT	-485 598	-528 586	-842 726	159 %	174 %
TOIMINTAKATE	496 671	37 736	213 538	566 %	43 %
A220 Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen					
TOIMINTATUOTOT	2 249 796	1 684 385	2 450 438	145 %	109 %
TOIMINTAKULUT	-7 338 285	-7 237 625	-11 498 803	159 %	157 %
TOIMINTAKATE	-5 088 490	-5 553 240	-9 048 365	163 %	178 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Elinvoima
<i>Tulosalue</i>	Yrittäjyyden ja työllisyyden edistäminen
<i>Vastuuhenkilö</i>	Riitta Hakala, Hanna Alila ja Päivi Remes

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus
Lastenkulttuurin toiminnassa tapahtuu muutos 1.1.2025 alkaen, jolloin yksi työntekijä siirtyy Kivalo-opistolle. Kivalo-opistolle siirtyvät palkkakustannukset ovat 43 000 euroa vuodessa.	Palkkakulut 43 000 €/vuosi	
Meri-Lapin työllisyysalueen käynnistyminen 1.1.2025	Henkilöstö-, toiminta-, ja palveluhankintakulut yht. 2 700 000 €	29,5 htv
Työttömyysturvan rahoitusmuutos 1.1.2025	1 011 000 €	

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Yritysneuvonnassa neuvotut yritykset (elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut ja Kemin Digipolis Oy)	Digipolis 66, Pointin yrityspalvelutiimi (ml. elinkeinopalvelut, työllisyyspalvelut, Digipolis, TE-toimisto, Lappia-Koulutus) 98 yrityskontaktia (osa neuvontaa, osa yrityskäyntejä)	120	120
Opiskelijoiden kesätyöllistäminen	58 hallintokuntiin 110 kesätyöseteliä	75	100 kesätyöseteliä 170 kesätyöhön hallintokuntiin

Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunn.

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
2600 Kaavoitus ja suunnittelu					
TOIMINTATUOTOT	67 237	9 000	9 000	100 %	13 %
TOIMINTAKULUT	-380 310	-368 849	-399 258	108 %	105 %
TOIMINTAKATE	-313 074	-359 849	-390 258	108 %	125 %
2700 Maankäyttö					
TOIMINTATUOTOT	2 071 646	2 093 687	2 176 600	104 %	105 %
TOIMINTAKULUT	-1 305 731	-595 028	-636 184	107 %	49 %
TOIMINTAKATE	765 915	1 498 659	1 540 416	103 %	201 %
A260 Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunn.					
TOIMINTATUOTOT	2 138 883	2 102 687	2 185 600	104 %	102 %
TOIMINTAKULUT	-1 686 041	-963 877	-1 035 442	107 %	61 %
TOIMINTAKATE	452 841	1 138 810	1 150 158	101 %	254 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Elinvoima
<i>Tulosalue</i>	Maankäyttö, asuminen ja kaupunkisuunnittelu
<i>Vastuhenkilö</i>	Paulus Rantajärvi

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Asemakaavat ja kaavamuutokset kpl	4	4	4
Uudet maanvuokrasopimukset	6	10	10

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

MUSIIKKITOIMEN

YHTEISLAUTAKUNTA

HYVINVOINTITOIMIALA					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A300 Hallintopalvelut hyvinvointi					
TOIMINTAKULUT	-686 900	-830 173	-783 980	94 %	114 %
TOIMINTAKATE	-686 900	-830 173	-783 980	94 %	114 %
A310 Lasten ja nuorten palvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 992 610	1 671 276	1 159 396	69 %	39 %
TOIMINTAKULUT	-32 564 567	-32 735 339	-33 087 804	101 %	102 %
TOIMINTAKATE	-29 571 956	-31 064 063	-31 928 408	103 %	108 %
A330 Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi					
TOIMINTATUOTOT	1 133 723	1 069 408	861 666	81 %	76 %
TOIMINTAKULUT	-8 031 979	-8 138 194	-8 890 118	109 %	111 %
TOIMINTAKATE	-6 898 255	-7 068 786	-8 028 452	114 %	116 %
A30 HYVINVOINTITOIMIALA					
TOIMINTATUOTOT	4 126 334	2 740 684	2 021 062	74 %	49 %
TOIMINTAKULUT	-41 283 445	-41 703 706	-42 761 902	103 %	104 %
TOIMINTAKATE	-37 157 112	-38 963 022	-40 740 840	105 %	110 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Hyvinvointi
<i>Tulosalue</i>	Hallinto
<i>Vastuhenkilö</i>	Kaisa Rauvala

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Lautakunnan kokousten lkm	11	11	11

Lasten ja nuorten palvelut					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A3100 Perusopetus/ Peruskoulut					
TOIMINTATUOTOT	1 295 927	825 080	542 200	66 %	42 %
TOIMINTAKULUT	-19 136 032	-19 467 434	-19 849 550	102 %	104 %
TOIMINTAKATE	-17 840 105	-18 642 354	-19 307 350	104 %	108 %
A3210 Kemin lyseon lukio					
TOIMINTATUOTOT	139 885	149 706	109 706	73 %	78 %
TOIMINTAKULUT	-2 456 992	-2 530 548	-2 955 818	117 %	120 %
TOIMINTAKATE	-2 317 107	-2 380 842	-2 846 112	120 %	123 %
A3230 Varhaiskasvatus					
TOIMINTATUOTOT	1 556 798	696 490	507 490	73 %	33 %
TOIMINTAKULUT	-10 971 543	-10 737 357	-10 282 436	96 %	94 %
TOIMINTAKATE	-9 414 745	-10 040 867	-9 774 946	97 %	104 %
A310 Lasten ja nuorten palvelut					
TOIMINTATUOTOT	2 992 610	1 671 276	1 159 396	69 %	39 %
TOIMINTAKULUT	-32 564 567	-32 735 339	-33 087 804	101 %	102 %
TOIMINTAKATE	-29 571 956	-31 064 063	-31 928 408	103 %	108 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Hyvinvointi
<i>Tulosalue</i>	Lasten ja nuorten palvelut
<i>Vastuuhenkilö</i>	Piia Hulkkonen ja Johanna Kälve

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus
Perusopetuksen vähimmäistuntimäärän lisääminen 2-3 vuosiviikkotunnilla	20 000	
Oppimisen tuen uudistus esi- ja perusopetukseen 1.8.2025		
Lukiokoulutuksessa enemmän oppilaita kuin aikaisemmin	230 000	

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Lapset/oppilaat, yhteensä 20.9.	2834	2803	2725
varhaiskasvatus	533	535	514
esiopetus	169	165	131
perusopetus	1881	1850	1760
lukio	251	253	320
Asiakastytyväisyyskysely	1	1	1

Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A3300 Hyvinvoinnin, terveyden ja liikunnan edist.					
TOIMINTATUOTOT	537 287	454 500	452 500	100 %	84 %
TOIMINTAKULUT	-3 049 832	-3 214 675	-3 635 605	113 %	119 %
TOIMINTAKATE	-2 512 546	-2 760 175	-3 183 105	115 %	127 %
A3310 Kulttuuripalvelut					
TOIMINTATUOTOT	57 280	22 158	22 158	100 %	39 %
TOIMINTAKULUT	-487 979	-511 915	-494 863	97 %	101 %
TOIMINTAKATE	-430 699	-489 757	-472 705	97 %	110 %
A3320 Museotoimi					
TOIMINTATUOTOT	66 151	47 300	32 300	68 %	49 %
TOIMINTAKULUT	-867 971	-850 451	-905 218	106 %	104 %
TOIMINTAKATE	-801 820	-803 151	-872 918	109 %	109 %
A3330 Kirjastotoimi					
TOIMINTATUOTOT	38 557	49 450	16 950	34 %	44 %
TOIMINTAKULUT	-1 014 283	-1 086 860	-1 114 390	103 %	110 %
TOIMINTAKATE	-975 726	-1 037 410	-1 097 440	106 %	112 %
A3340 Teatteritoiminta					
TOIMINTATUOTOT	-6 178	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKULUT	8 566	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKATE	2 388	0	0	0 %	0 %
A3380 Nuorisotoiminta					
TOIMINTATUOTOT	93 580	66 000	52 000	79 %	56 %
TOIMINTAKULUT	-689 138	-786 440	-843 605	107 %	122 %
TOIMINTAKATE	-595 558	-720 440	-791 605	110 %	133 %

Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A3390 Musiikkitoimi					
TOIMINTATUOTOT	347 047	430 000	285 758	66 %	82 %
TOIMINTAKULUT	-1 931 342	-1 687 853	-1 896 437	112 %	98 %
TOIMINTAKATE	-1 584 295	-1 257 853	-1 610 679	128 %	102 %
A330 Vapaa-aikapalv. kehitt. ja koordinointi					
TOIMINTATUOTOT	1 133 723	1 069 408	861 666	81 %	76 %
TOIMINTAKULUT	-8 031 979	-8 138 194	-8 890 118	109 %	111 %
TOIMINTAKATE	-6 898 255	-7 068 786	-8 028 452	114 %	116 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Hyvinvointi
<i>Tulosalue</i>	Vapaa-aikapalveluiden kehittäminen ja koordinointi
<i>Vastuhenkilö</i>	Marke Rautiala

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
<u>Kävijöiden lukumäärä</u>			
Museotoimi	30 334	25 000	25 000
Kirjastotoimi	141 733	140 000	140 000
Nuorisotoiminta	22 038	18 000	20 000
Musiikkitoimi	28 176	25 000	25 000
Kulttuuripalvelut	47 126	45 000	45 000
Hyvinvoinnin, terveyden ja liikunnan edistäminen	310 455	330 000	315 000
Asiakastyytyväisyyskysely, kpl	6	7	6

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

YMPÄRISTÖTOIMIALA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
A400 Hallintopalvelut ympäristö					
TOIMINTAKULUT	-132 547	-152 850	-198 687	130 %	150 %
TOIMINTAKATE	-132 547	-152 850	-198 687	130 %	150 %
A410 Yleisten alueiden palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 820 777	1 648 420	1 569 720	95 %	86 %
- josta valmistus omaan käyttöön	61 974	70 000	70 000	100 %	113 %
TOIMINTAKULUT	-5 443 282	-5 158 368	-5 478 217	106 %	101 %
TOIMINTAKATE	-3 622 506	-3 509 948	-3 908 497	111 %	108 %
A460 Kiinteistönpito					
TOIMINTATUOTOT	12 631 027	13 692 818	14 798 237	108 %	117 %
TOIMINTAKULUT	-7 598 732	-9 022 144	-10 026 272	111 %	132 %
TOIMINTAKATE	5 032 295	4 670 674	4 771 965	102 %	95 %
A470 Viranomaistoiminta ja luvitus					
TOIMINTATUOTOT	299 768	224 000	177 600	79 %	59 %
- josta valmistus omaan käyttöön	24 581	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKULUT	-699 411	-803 795	-782 552	97 %	112 %
TOIMINTAKATE	-399 642	-579 795	-604 952	104 %	151 %
A40 YMPÄRISTÖTOIMIALA					
TOIMINTATUOTOT	14 751 572	15 565 238	16 545 557	106 %	112 %
- josta valmistus omaan käyttöön	86 555	70 000	70 000	100 %	81 %
TOIMINTAKULUT	-13 873 972	-15 137 157	-16 485 728	109 %	119 %
TOIMINTAKATE	877 600	428 081	59 829	14 %	7 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Ympäristö
<i>Tulosalue</i>	Hallinto
<i>Vastuhenkilö</i>	Mika Grönvall

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kokoukset (kpl)	11	11	11

Yleisten alueiden palvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
4010 Rakennuttaminen ja suunnittelu					
TOIMINTATUOTOT	14 571	10 000	10 000	100 %	69 %
TOIMINTAKULUT	-279 532	-350 377	-357 106	102 %	128 %
TOIMINTAKATE	-264 961	-340 377	-347 106	102 %	131 %
4020 Liikenneverkkopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	97 015	91 800	83 800	91 %	86 %
TOIMINTAKULUT	-2 149 350	-2 037 821	-2 074 531	102 %	97 %
TOIMINTAKATE	-2 052 335	-1 946 021	-1 990 731	102 %	97 %
4040 Viheraluepalvelut					
TOIMINTATUOTOT	325 449	350 500	298 000	85 %	92 %
- josta valmistus omaan käyttöön	504	0	0	0 %	0 %
TOIMINTAKULUT	-725 871	-709 550	-744 498	105 %	103 %
TOIMINTAKATE	-400 422	-359 050	-446 498	124 %	112 %
4060 Ulkoliikuntapaikat ja venesata					
TOIMINTATUOTOT	107 020	93 400	75 200	81 %	70 %
TOIMINTAKULUT	-982 841	-961 617	-1 078 079	112 %	110 %
TOIMINTAKATE	-875 822	-868 217	-1 002 879	116 %	115 %
4100 Konekeskus					
TOIMINTATUOTOT	650 883	562 720	562 720	100 %	86 %
- josta valmistus omaan käyttöön	61 470	70 000	70 000	100 %	114 %
TOIMINTAKULUT	-775 937	-631 830	-631 830	100 %	81 %
TOIMINTAKATE	-125 055	-69 110	-69 110	100 %	55 %

Yleisten alueiden palvelut

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
4200 Hulevesi					
TOIMINTATUOTOT	415 839	410 000	410 000	100 %	99 %
TOIMINTAKULUT	-140 631	-142 173	-142 173	100 %	101 %
TOIMINTAKATE	275 209	267 827	267 827	100 %	97 %
4300 Joukkoliikenne					
TOIMINTATUOTOT	210 000	130 000	130 000	100 %	62 %
TOIMINTAKULUT	-389 120	-325 000	-450 000	138 %	116 %
TOIMINTAKATE	-179 120	-195 000	-320 000	164 %	179 %
A410 Yleisten alueiden palvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 820 777	1 648 420	1 569 720	95 %	86 %
- josta valmistus omaan käyttöön	61 974	70 000	70 000	100 %	113 %
TOIMINTAKULUT	-5 443 282	-5 158 368	-5 478 217	106 %	101 %
TOIMINTAKATE	-3 622 506	-3 509 948	-3 908 497	111 %	108 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Ympäristö
<i>Tulosalue</i>	Yleisten alueiden palvelut
<i>Vastuuhenkilö</i>	Mika Grönvall

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus
Tukityöllistäminen muuttuu oleellisesti aikaisemmasta ja määräaikaisten kausityövoiman tarve säilyy entisellään	200 454 €	7-8

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Venepaikkojen määrä (kpl)	591	591	591
Talvikunnossapito (m ²)	1 665 558	1 665 558	1 665 558
Raskas kalusto (kpl)	17	16	15
Raskas kalusto käyttötunnit (h)	8 800	8 500	6 800
Puistot (m ²)	800 000	800 000	800 000
Leikkipaikat (m ²)	57 000	57 000	57 000

Kiinteistönpito

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Vertailu (%) 2025/2024	Vertailu (%) 2025/2023
4400 Kiinteistönpito hallinto ja ra					
TOIMINTATUOTOT	11 010 354	12 220 340	13 261 561	109 %	120 %
TOIMINTAKULUT	-1 392 793	-2 221 663	-2 501 371	113 %	180 %
TOIMINTAKATE	9 617 560	9 998 677	10 760 190	108 %	112 %
4420 Kiinteistöjen ylläpito ja korj					
TOIMINTATUOTOT	44 617	31 000	31 200	101 %	70 %
TOIMINTAKULUT	-4 546 430	-5 190 648	-5 846 870	113 %	129 %
TOIMINTAKATE	-4 501 813	-5 159 648	-5 815 670	113 %	129 %
4430 Asiakaspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	5 717	9 367	9 367	100 %	164 %
TOIMINTAKULUT	-92 375	-187 090	-167 510	90 %	181 %
TOIMINTAKATE	-86 658	-177 723	-158 143	89 %	182 %
4440 Siivouspalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 570 338	1 432 111	1 496 109	104 %	95 %
TOIMINTAKULUT	-1 567 132	-1 422 743	-1 510 521	106 %	96 %
TOIMINTAKATE	3 206	9 368	-14 412	-154 %	-450 %
A460 Kiinteistönpito					
TOIMINTATUOTOT	12 631 027	13 692 818	14 798 237	108 %	117 %
TOIMINTAKULUT	-7 598 732	-9 022 144	-10 026 272	111 %	132 %
TOIMINTAKATE	5 032 295	4 670 674	4 771 965	102 %	95 %

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Ympäristö
<i>Tulosalue</i>	Kiinteistöjen ylläpito
<i>Vastuhenkilö</i>	Virpi Mäki-Iso

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Kerrosala k-m2	83 865	100 743	100 471
Siivousala sm2	66 499	58 484	55 780

TALOUSARVIOESITYS 2025

<i>Toimiala</i>	Ympäristö
<i>Tulosalue</i>	Viranomaistoiminta ja luvitus
<i>Vastuuhenkilö</i>	Risto Pöykiö

Lain edellyttämät muutokset / Toiminnalliset muutokset

Selvitys muutoksesta	Eurovaikutus verrattuna vuoteen 2024	HTV-vaikutus
1.1.2025 voimaan tuleva rakentamislaki (751/2023) poistaa toimenpideluvat ja alle 30 m ² :n rakennusten ja alle 50m ² :n katosten rakennusluvut. Tämä yhdessä alhaisen rakentamisen kanssa pienentää lupapäätösten määrää vuonna 2025 verrattuna vuoteen 2024 ja vähentää täten samalla myös rakennusvalvonnan tuloja arviolta 34000 euroa.	-34 000	
Rakentamislain (751/2023) ja rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (Ympäristöministeriön Ryhti-hanke) vaatimien muutosten toteuttaminen rakennusvalvonnan käyttämiin Lupapiste- ja Louhi-nimisiin ohjelmiin vuonna 2025, jolla haetaan ja annetaan rakennusluvut. Muutostyöstä aiheutuu +7000 euron lisäkustannus vuonna 2025 (Ohjelmamuutoksia tehdään myös 2026, johon pitää varata rahaa, kun vuoden 2026 talousarviota laaditaan).	+7 000	

Suoritteet/Tunnusluvut

Suorite	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Lupapäätökset	126	200	80
Vuokra-asuntojen määrä	29	30	25

9. INVESTOINNIT

9. INVESTOINNIT

Inv:n laatu	Luvut 1000 euronä Kohteen nimi	Menot				Tulot				Netto			
		2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
1	Keskusvirasto/Tietohallinto/Ohjelmistot ja digitalisaatio	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0
1	Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0
2	Elinvoima / Maan osto ja Kaidin tontti	1350	0	0	0	0	0	0	0	1350	0	0	0
2	Elinvoima/ Maan osto, purkukohteet ja huonokuntoiset kiinteistöt	480	0	0	0	0	0	0	0	480	0	0	0
2	Kiinteä omaisuus yhteensä	1830	0	0	0	0	0	0	0	1830	0	0	0
3.a	Ympäristö/Tilapalvelu/Uimahalli	200	250	7000	8000	0	0	800	0	200	250	6200	8000
3.a	Talonrakennus, uudisrakennus yhteensä	200	250	7000	8000	0	0	800	0	200	250	6200	8000
3.b	Hyvinvointi/Lasten ja nuorten palvelut/Yläkoulun hankesuunnittelu	80	0	0	0	0	0	0	0	80	0	0	0
3.B	Ympäristö/Tilapalvelu/Keskustan yläkoulu ja Melissan perusparannus	100	2000	7800	8000	0	0	0	0	100	2000	7800	8000
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Sauvosaaren urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjaus	500	500	0	0	0	0	0	0	500	500	0	0
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Kaupungintalon ikkunoiden perusparannus	250	250	0	0	0	0	0	0	250	250	0	0
3.b	Ympäristö/Tilapalvelu/Perusparannuskohteet	900	900	900	900	0	0	0	0	900	900	900	900
3.b	Talonrakennus, peruskorjaus yhteensä	1830	3650	8700	8900	0	0	0	0	1830	3650	8700	8900
4	Keskusvirasto/Tietohallinto/ konesali	110	0	0	0	0	0	0	0	110	0	0	0
4	Keskusvirasto/Tietohallinto/ verkot	110	0	0	0	0	0	0	0	110	0	0	0
4	Keskusvirasto / Kaupunkikuvalliset kohteet	200	200	200	200	0	0	0	0	200	200	200	200
4	Elinvoima / Siirtolapuutarha perusinfran rakentaminen	40	0	0	0	0	0	0	0	40	0	0	0
4	Hyvinvointi / Ulkoliikuntavälineet	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0
4	Ympäristö/Tilapalvelu/Julkisten rakennusten piha- ja ulkoalueiden perusparannus	100	100	100	100	0	0	0	0	100	100	100	100
4	Ympäristö/Tilapalvelu/Hepolan koulun piha-alueen leikkivälineet	10	0	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Kalatataman laiturit	100	0	0	0	0	0	0	0	100	0	0	0
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Rautatieaseman edusta	200	200	0	0	0	0	0	0	200	200	0	0
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Hulevesi	950	950	950	950	0	0	0	0	950	950	950	950
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Katujen asfalttipintojen perusparannus	800	800	800	800	0	0	0	0	800	800	800	800
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Satamakangas kunnallistekniikka	500	400	0	0	0	0	0	0	500	400	0	0
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Kemintulli	220	0	0	0	0	0	0	0	220	0	0	0
4	Ympäristö/Yleiset alueet/Sauvosaaren jalkapallokenttä	1200	0	0	0	360	0	0	0	840	0	0	0
4	Ympäristö / Yleiset alueet/perusinvestointikohteet	1800	1800	1800	1800	0	0	0	0	1800	1800	1800	1800
4	Julkinen käyttöomaisuus yhteensä	6440	4450	3850	3850	360	0	0	0	6080	4450	3850	3850
5	Irtain omaisuus yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1-5	YHTEENSA	10400	8350	19550	20750	360	0	800	0	10040	8350	18750	20750

10. RISKIENHALLINTA

10. RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnalla tarkoitetaan menettelytapoja, joilla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan kohdistuvia riskejä ja määritellään toimenpiteitä riskien vähentämiseksi. Tavoitteena on, että kaupungin ja konsernin toiminta voi jatkua keskeytyksettä, tehokkaasti, laadukkaasti ja asetetut tavoitteet saavuttaen. Riskienhallinnan tehostamiseksi kaupunki on hankkinut kaupungin ja konserniyhtiöiden käyttöön riskienhallintajärjestelmän. Kaupungin toimien osalta järjestelmä sisältää myös työsuojelun ja ympäristöpoikkeamien ilmoitusjärjestelmät. Järjestelmä mahdollistaa riskienhallinnan ja riskiympäristön päivittäisen seurannan. Riskienhallinnan osaaminen on mahdollistanut myös nopean reagoinnin tunnistamattomien riskien hallitsemiseksi.

Vahinkoriskit liittyvät mm. omaisuuteen, keskeytyksiin, vastuisiin ja onnettomuuksiin. Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuutuksilla. Vakuutusasioissa käytetään myös vakuutusmeklaripalveluita osana riskienhallintaa. Työtapaturmia ehkäistään työpaikkakohtaisilla työn vaarojen selvityksillä, arvioinneilla ja työterveyshuollon työpaikkaselvityksillä ja riskienhallintajärjestelmän mahdollistamalla toiminnoilla.

Hallinnon riskit liittyvät hyvään hallintotapaan ja vastuisiin. Hyvän hallintotavan varmistamisen edellytyksenä on, että viranhaltijat pitävät osaamisensa ajan tasalla, perehtyä alati muutuvaan oman alan lainsäädäntöön ja organisaation ohjeistukseen. Vähentyneen henkilöstömäärän myötä kaupungin organisaatiossa on varmistettava, että henkilöllä on riittävästi aikaa oman osaamisen kehittämiseen. Erityisesti hankintoihin, kilpailuttamiseen ja palveluiden ostoihin liittyy osaamisriskejä. Henkilöstöressurssien tulee riittää kaupungin oikeuksien valvomiseen eli sopimusvalvontaan ja reklamointiin.

Tietohallintopalveluiden luotettavuuden sekä tietojen ja infrastruktuurin turvaaminen ja suojaaminen ovat tietosuoja- ja ICT-riskejä. Sähköisten järjestelmien haavoittuvuus mm. verkkoviat ja tietojärjestelmäviat ovat aiheuttaneet riskitilanteita. Myös kyberhyökkäysryitykset yleistyvät. ICT-riskien pienentämiseksi ja palvelutuotannon varmistamiseksi tietohallintopalvelu on ulkoistettu Kuntien Tieralle. Organisaation tietosuojaosaaminen on tärkeä riskienhallinnan keino. Tietosuojaosaamista ylläpidetään kouluttamalla henkilökuntaa vuosittain.

Konserniyhtiöt vastaavat omasta riskienhallinnasta kaupungin ohjeistuksen mukaan. Konserniyhtiöiden vakaa taloudellinen asema on kaupungin toimintakyvyn kannalta oleellista. Kaupungin konserniyhtiöiden osalta tehdään jatkossakin toimenpiteitä tuloksellisuuden parantamiseksi.

Kuntatalouden merkittävän riskin aiheuttavat huoltosuhteen heikkeneminen sekä vero- ja valtionosuusjärjestelmän muutokset. Heikentyneen kuntatalouden ja muuttuneen huoltosuhteen vuoksi kaupunki on käynyt YT-neuvotteluprosessin sopeuttaakseen toimintaansa muuttuneeseen toimintaympäristöön. Varhaiskasvatuksen ja koulupuolen palveluverkon tiivistäminen aloitetaan tulevina talousarvion suunnitelmavuosina.

Valtio uudistaa sekä vero- että valtionosuusjärjestelmää. Kunnat eivät juuri voi vaikuttaa näihin muutoksiin. Rahoitusjärjestelmämuutoksiin sisältyy aina merkittävä riski, joka voi pahimmassa tapauksessa vaarantaa kunnan toiminnan ja itsenäisyyden. Hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamaa kulujen nousua ei kyetty rahoittamaan uudistuksen yhteydessä tehdyillä kuntien verotuleleikkauksilla (-12,64 %) ja valtionosuussiirroilla. Uudistusta rahoitetaan tulevina vuosina siirtämällä edelleen verotuloja ja valtionosuuksia hyvinvointialueille. Koska valtionosuudet muodostetaan laskennallisella tavalla, voi se jatkossakin johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen, kuten Kemin osalta miinusmerkkisiin valtionosuuksiin.

Rahoitusriskit voidaan jakaa likviditeetti-, luotto- ja markkinariskeihin. Lyhytaikaisen rahoituksen turvaamiseksi on solmittu kuntatodistusohjelmat viiden pankin kanssa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa käytetään investointien rahoittamiseen. Lisäksi riskejä pyritään minimoimaan mm. laina-ajan pituuden, lyhennystavan, koron (vaihtuva ja kiinteäkorkoiset, suojaukset), rahoittajan ja nostoajankohdan mukaan. Rahoitusriskin pienentämiseksi tulisi tarkastella myös kaupungin riskinsietokykyä suhteessa lainamäärään. Leasingrahoitusta käytetään lähinnä autojen ja toimistokoneiden hankinnassa. Leasingrahoitusta voidaan käyttää myös investointien rahoituksessa. Pitkät rakennusten leasing-sopimukset on suojattava korkojen nousun varalle.

Kaupungin takausvastuut ovat merkittävä luottoriski. Tytäryhteisöille myönnettyjä takauksia on noin 50,6 miljoonaa euroa, osakkuusyhteisöille noin 1,3 miljoonaa euroa ja muille noin 1,0 miljoonaa euroa eli yhteensä takauksia on 53,0 miljoonaa euroa. Ulkopuolisille annettuja takausvastuita tulee välttää. Kuntien takauskeskuksen kautta tuleva takausvastuu 161,8 miljoonaa euroa on myös otettava huomioon. Tytäryhteisöille myönnettyt luotot ovat myös osa luottoriskiä, varsinkin jos luoton saajan toiminta on tappiollista. Tytäryhteisöille myönnettyjä lainasaamisia on 3,4 miljoonaa euroa.

Ympäristöriskit liittyvät laitosten teknisiin häiriöihin (esim. juomaveden laadun turvaaminen) ja pitkäaikaisen teollisen toiminnan aiheuttamiin ympäristöriskeihin. Huomioon otettava riski on myös sään ääri-ilmiöiden ennustettu lisääntyminen. Uudessa riskienhallintajärjestelmässä on ympäristöpoikkeamien ilmoitusmahdollisuus, jonka myötä myös kuntalaiset osallistetaan ympäristöriskien hallintaan. Kuntalaisilta tulevat ilmoitukset mahdollistavat kaupungin nopean reagoimisen ympäristöpoikkeamiin.

11. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

11. OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET

Omistajapolitiikka on johtamisen väline, joka tukee strategian toteutumista. Kaupunkistrategian kehittämistavoitteet ovat omistajapolitiikan lähtökohtana. Omistajaohjaus on johdonmukaista ja mahdollisimman avointa. Kaupunkikonsernin toimintaa ohjaa kaupungin kokonaisuus. Kemin kaupunki on aktiivinen omistaja ja edellyttää yhtiöiltään aktiivista kehittämistä, tuloksellisuutta, vastuullisuutta ja konsernin kokonaisedun huomioimista päätöksenteossa.

Omistajapolitiikka tukee palvelutuotannon lisäksi myös harjoitettavaa elinkeinopolitiikkaa. Aktiivinen ja tehokas omistajapolitiikka edellyttää sitä, että kaupunki on määritellyt, mitä tavoitteita kukin omistus palvelee sekä kuinka tehokkaasti ja taloudellisesti omistusta käytetään ja kuinka hyvin omaisuuden arvo kyetään säilyttämään sekä tuottamaan lisäarvoa kaupunkikonsernille. Yhtiöiden omistus ei ole itseisarvo ja ei strategisista yhtiöistä voidaan luopua.

Tytäryhtiöiden tulee toimia osana kunnan pitkän aikavälin strategiaa, ja niiden toiminnan tulee olla linjassa kunnan kehitystavoitteiden kanssa. Tytäryhtiöiden tulee toimia vastuullisesti ja edistää kestävästä kehitystä. Jos tytäryhtiö toimii kilpailuilla markkinoilla, sen tulee toimia markkinaehtoisesti ja kilpailukykyisesti, kuitenkin kunnan asettamat strategiset tavoitteet huomioiden. Tytäryhtiön hallituksen jäseniltä vaaditaan osaamista, ja heidän tulee toimia kunnan ja kuntalaisten etujen mukaisesti.

Kemin kaupungin omistajapolitiikka sisältää periaatteet, joiden mukaan kaupunki ratkaisee:

- omistamansa kiinteän tai irtaimen omaisuuden määrän ja laadun,
- omistuksen hoidon ja valvonnan organisoiminen,
- omistukselle asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet,
- omaisuuden hankinta- ja rahoitustavat,
- omistajavallan käytön,
- omistuksen luovutuksen ja siinä noudatettavat periaatteet.
- omistuksen riskienhallinnan
- osallistutaanko tehtäviin / hankkeisiin omistajana vai sijoittajana

Peruskunnan omaisuuserien omistajapolitiittiset linjaukset on määritelty maaomaisuudelle, rakennuksille, kiinteille rakenteille ja laitteille, koneille ja laitteille sekä yhtiömuotoiselle toiminnalle.

Kaupungin omistajapolitiikan perusteista päättää kaupunginvaltuusto. Omistajapolitiikan toteutuksen vastuu on kaupunginhallituksella, kaupunginjohtajalla ja toimialojen johtajilla sekä kaupunkia eri yhteisöissä edustavilla henkilöillä.

Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluu kaupunginhallitukselle. Kaupunkikonsernin kokonaisuus ohjaa toimintaamme koko konsernissa ja omistajaohjaus on vahvaa ja aktiivista. Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Toimialat osallistuvat valmistelutyöhön. Valtuustolle annetaan vuosittain omistajapolitiittinen selonteko.

Kaupungin omistuksia ohjataan myös konserniohjeen avulla. Konserniohjeilla annetaan toimintaohjeet ja periaatteet konsernin johdolle ja siihen kuuluville tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille. Näin varmistetaan hyväksytyin omistajapolitiikan ja strategisten tavoitteiden sekä konsernin kokonaisedun mukaisten toimintaperiaatteiden toteuttaminen konsernissa.

Kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaavaan konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Omistajaohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen asiat käsitellään kaupunginhallituksessa ja valmistellaan konserni- ja suunnittelujaostossa. Kaupunginhallituksen konserni- ja suunnittelujaosto valmistelee tytäryhteisöjä koskevat omistajapolitiittiset linjaukset.

Kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille talousarviossa yleisiä omistajapolitiittisia tavoitteita sekä tytäryhtiökohtaisia toiminnallisia tavoitteita. Tavoitteet ohjaavat kaupungin edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteidensa toteutumisesta, taloudellisesta tilanteestaan ja toiminnastaan kolme kertaa vuodessa; kaksi kertaa tilikaudella ja tilinpäätöksen yhteydessä.

12. ALUEELLINEN JA SEUDULLINEN YHTEISTYÖ

12. ALUEELLINEN JA SEUDULLINEN YHTEISTYÖ

Kemi verkostoituu kaupunkilaisten, yhdistysten, yritysten, oppilaitosten ja muiden yhteisöjen kanssa. Seutukuntayhteistyön merkitys on korostunut hyvinvointialueen syntyminen myötä ja yhteistyö suuntautuu entistä voimakkaammin koko maakunnan tasolle. Kemi-Tornio seutukunnan tulee uudessa tilanteessa tiivistää entisestään yhteistä edunvalvontaansa niin maakunnan kuin valtakunnan tasoillakin.

Kehittämisen- ja koulutustoiminnassa tehdään aktiivista yhteistyötä mm. Ammattiopisto Lappian, Lapin ammattikorkeakoulun ja Lapin yliopiston kanssa. Kaupungilla on ollut em. oppilaitosten kanssa nelikantasopimus kehittämistyöstä ja sopimus on uusittu vuosille 2024-2026. Oppilaitosyhteistyötä tulee arvioida myös talousarviovuonna ja päävastuu on elinvoimatoimialan vetovastuulla.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut, musiikinopetus sekä vapaan sivistystyön palvelut tuotetaan tällä hetkellä seudullisena yhteistyönä joko kaikkien alueen kuntien tai tiettyjen kuntaryhmien toimesta. Työllisyyden hoidon palvelut siirtyvät Meri-Lapissa vastuukuntamalliin vuoden 2025 alusta TE-keskusten toiminnan siirron myötä ja se lisää seudullisen yhteistyön tarvetta. Yhteistyöllä muiden kuntien ja alueellisten toimijoiden kanssa tavoitellaan mittakaavaetuja, mikä auttaa vähentämään kustannuksia ja turvaamaan palvelutuotannon säilymistä.

Yhteistyötä Oulun yliopiston, Lapin yliopiston ja Luleå Tekniska Universitetin LTU:n kanssa toteutetaan Digipoliksessa sekä korkeakoulu-yhteistyön kehittämishankkeiden kautta. Lapin liiton kanssa yhteistyössä on tehty maakunnan kehittämistä, suunnittelua ja edunvalvontaa. Seutukaupunkiverkoston kautta valvomme pienten kaupunkien etua valtakunnan tasolla.

Kemi-Tornio seutukunta on yksi Suomen aluekeskuksista. Seutuyhteistyö on Meri-Lapin kuntien päätöksiin perustuvaa yhteistyötä alueen kehittämiseksi. Seutuyhteistyötä organisoii Meri-Lapin kehittämiskeskus. Meri-Lapin kehittämiskeskus on Kemin, Tornion ja Haaparannan kaupunkien sekä Keminmaan, Simon, Tervolan ja Ylitornion kuntien vapaaehtoinen yhteistyöelin. Alueella asuu noin yksi prosentti Suomen väestöstä, mutta alue tuottaa suhdanteesta riippuen 7-9 prosenttia koko Suomen vientituloista. Alueella on merkittävä kansantaloudellinen rooli ja suuri merkitys koko Lappia palvelevana toimijana, erityisesti teknologian, logistiikan ja koulutuksen aloilla.

Seutuyhteistyön tärkeä tavoite on koko seudun elinvoiman ja kilpailukykyyn turvaaminen kiristyvässä kilpailussa kaupunkiseutujen kesken niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Alueellisen ja seudullisen yhteistyön tavoite tulee lähtökohtaisesti olla alueen kilpailuaseman ja vetovoiman vahvistaminen, edunvalvonnan ja omistajapolitiikan tehostaminen sekä alueellisen ja

maakunnallisen palvelutuotannon laadun ja tehokkuuden parantaminen. Tulevina vuosina on erittäin tärkeää pyrkiä turvaamaan alueen liikenneyhteyksiä, kuten tietoliikenne-, lentoliikenne-, tie-, raide- ja joukkoliikennematkaisuja, jotka tukevat niin työmatkaliikennettä kuin alueen taloudellista kehitystä.

Lapin hyvinvointialueen toiminta käynnistyi 1.1.2023 osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Uudistuksen tavoitteena on turvata alueen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen muiden toimijoiden kanssa. Toimiva yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeää pelastuspalveluissa, kuten palo- ja pelastustoimissa sekä siviilivalmiudessa. Kriisitilanteissa, kuten luonnonkatastrofeissa tai terveydenhuollon hätätilanteissa, tehokas yhteistyö takaa nopean ja koordinoitun toiminnan.

13. TYTÄROSAKEYHTIÖT

Yhteisön nimi	Kemin Digipolis Oy					
Yhteisön tytäryhtiöt	NewWoodOpening Oy					
Yhteisön toiminta-ajatus	Elinvoimakehittäminen Kemin kaupunkistrategian mukaisesti					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025	☐ Pää tavoite on yritystoiminnan lisääntyminen ja työpaikkojen syntyminen Kemiin. Samalla tuetaan Kemin brändiä ja kaupungin tavoitteita. ☐ Toimintaympäristöt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Teknologia kylä, Ajos, Veitsiluoto, Kemintulli ▪ Teollisten ja logististen ympäristöjen laajentaminen ☐ BusinessKemi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yritysneuvonta kaikille kemiläisille yrityksille ▪ Yritysten aktivointi kasvuun ☐ Invest In Kemi <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sijoittumispalveluissa uusia yrityksiä (eritt. teollisuus) neuvotteluihin ja sijoittumaan Kemiin. Invest In Veitsiluoto ☐ Teollinen Vihreä Siirtymä <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uuden Bioteollisuuden ekosysteemi rakentuminen -> pk-yritysten mahdollisuuksien edistäminen -> ekosysteemin laajentuminen vaiheittain, uudet liiketoiminnot, vetovoiman kasvattaminen ▪ Teollinen Kiertotalous, pilotit, uusi liiketoiminta, Kemin brändi, vetovoiman kasvattaminen ; toimija Kiertotalouskeskus ▪ Kiihdyskaista, biohiili ja synteettiset polttoaineet -hankkeet saadaan liikkeelle ▪ Uudet puutuotteet osana bioteollisuuden ekosysteemiä ☐ Kokeilut ja uudet avaukset <ul style="list-style-type: none"> ▪ Älykäs saavutettavuus -innovaatiotoiminta ▪ Digiratkaisuja logistiikkaan ☐ Koulutus-, tutkimus- ja kehittämissyhteistyö <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaikilla pääpainopistealoilla uusia tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeita ▪ Tuetaan yritystoiminnan käynnistämistä koulutusympäristöissä Tuetaan uusien koulutuksien käynnistämistä					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Liiketoiminnan tuotot	1781	1550	1500			
Liiketoiminnan kulut	-1754	-1572	-1450			
-josta poistot	-2	-2	-2			
Liikevoitto/-tappio	27	-22	50			
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-43	-2	-2			
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-16	-24	48			
Tilikauden voitto/tappio	-21	-24	48			
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2024-2027	☐ Pää tavoite on yritystoiminnan lisääntyminen ja työpaikkojen syntyminen Kemiin. Samalla tuetaan Kemin brändiä ja kaupungin tavoitteita.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2024- 2027	Ei investointeja					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Peruspääoma/osakepääoma	35	35	35			
Edellisten tilikausien voitto/tappio	321	301	277			
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)						

Kemin kaupungin omistusosuus	62,5	62,5	62,5			
Henkilöstömäärä keskimäärin	14	13	13			
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2024						
Lainan lyhennys kaupungille	200	200	200			
Lainan korko kaupungille	1	1	1			
Takausprovisio kaupungille						
Osingonmaksu						

Yhteisön nimi	Kiinteistö Oy Itätuuli					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus	Asumispalveluiden tuottaminen kemiläisille ja tänne muuttaville					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025	Uudistetaan ja kehitetään yhtiön toimintatapoja sekä tasapainotetaan yhtiön taloutta. Tiivistetään vuokra-asumista, karsitaan kuluja ja tehostetaan toimintoja. Lisätään näkyvyyttä ja asuntojen markkinointia.					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Liiketoiminnan tuotot	5188	3803	4395			
Liiketoiminnan kulut	-5980	-4498	-4888			
-josta poistot	-1736	-900	-900			
Liikevoitto/-tappio	-792	-695	-493			
Rahoitustuotot ja kulut/netto	206	-88	-168			
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-586	-783	-661			
Tilikauden voitto/tappio	-586	-783	-661			
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2024-2027	Talouden tasapainottaminen					
Tärkeimmät investoinnit v. 2024- 2027	Pieniä peruskorjausinvestointeja					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Peruspääoma/osakepääoma	6506	6506	6506			
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-1560	-2146	-2929			
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	9988	9077	8199			
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	100			
Henkilöstömäärä keskimäärin	6	6	6			
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2024	Tytäryhtiöt Ritikan Lämpö Oy lakkautettu ja Kiinteistö Oy Merilänkulma sulautettu Kiinteistö Oy Itätuuleen					
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	0			
Lainan korko kaupungille	0	0	0			
Takausprovisio kaupungille	0	0	0			
Osingonmaksu	0	0	0			

Yhteisön nimi	Tietotalo Oy, Kemi					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus	Vuokrata liiketaloudellisesti toimien tiloja kaupunkiin sijoittuville yrityksille ja yhteisöille					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025	Vuokrausasteen säilyttäminen ja sen mahdollistamat/vaatimat kunnostustyöt kiinteistössä.					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Liiketoiminnan tuotot	313	310	310	310	310	310
Liiketoiminnan kulut	-245	-280	-280	-280	-280	-280
-josta poistot	-29	-29	-29	-29	-29	-29
Liikevoitto/-tappio	20	30	30	30	30	30
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-8	-8	-8	-8	0	0
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	11	20	25	25	25	25
Tilikauden voitto/tappio	9	15	20	20	20	20
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2024-2027	Vuokrausasteen (100 %) säilyttäminen ja sen mahdollistamat/vaatimat kunnostustyöt kiinteistössä.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2024- 2027	Mahdollinen vesikatkon korjaus 100 000 €, julkisivun parannus 20 000 €, Ilmanvaihdon ja lämmityksen saneerausta 20000 €.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Peruspääoma/osakepääoma	67	67	67	67	67	67
Edellisten tilikausien voitto/tappio	371	380	400	420	440	460
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	119	77	35	0	0	0
Kemin kaupungin omistusosuus	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%	60,00%
Henkilöstömäärä keskimäärin	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2024						
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	0	0	0	0
Lainan korko kaupungille	0	0	0	0	0	0
Takausprovisio kaupungille	0		0	0	0	0
Osingonmaksu	0	0	0	0	0	0

Yhteisön nimi	Kemin Satama Oy					
Yhteisön tytäryhtiöt	Kemin Vapaavarasto Oy					
Yhteisön toiminta-ajatus	Kemin Satama Oy tuottaa elinkeinoelämälle toimintavarmat ja ajanmukaiset logistiikkapalvelut					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025	<ul style="list-style-type: none"> * Täyteen tuotantoon kasvavan Metsä Fibren biotehtaan viennin hoitaminen * Digitalisaation parannustoimet valmistuvat * CEF-tuetun maasähköhankkeen n.5 M€ kilpailutus ja toteutuksen aloitus * Strategia2030:n tehostustoimet käytössä, arjen työturvallisuus keskiöön 					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Liiketoiminnan tuotot	5 419	7 050	7 475	7 650	7 850	7 900
Liiketoiminnan kulut	-6 161	-6 400	-7 300	-7 150	-7 100	-7 100
-josta poistot	-1 997	-2 600	-2 600	-2 550	-2 450	-2 400
Liikevoitto/-tappio	-742	650	175	500	750	800
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-1 664	-850	-650	-1 100	-1 050	-1 000
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-2 406	-200	-475	-600	-300	-200
Tilikauden voitto/tappio	-2 406	-200	-475	-600	-300	-200
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025-2028	<ul style="list-style-type: none"> * Täysimääräiset poistot ja rahoituskulut sataman laajennusinvestoinnista * Tuloutus omistajalle 500 t€ takausprovisiolla ja kiinteistöverona * Väylän 12m ja uuden alueen 20 ha markkinointi * Sopimusten uusintaan 2025 valmistautuminen * Organisaation toiminnan tehostaminen * Turvallisuuden tehostaminen pääpainona arjen työturvallisuus 					
Tärkeimmät investoinnit v. 2025-2028	<ul style="list-style-type: none"> * Maasähköhanke CEF-tuella toteutetaan 2025-2027 * Investointitauko vuoteen 2028 (poikkeuksina maasähkö ja palovesi) 					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Peruspääoma/osakepääoma	3	3	3	3	3	3
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-1 100	-1 300	-1 775	-2 375	-2 675	-2 975
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	43 800	41 300	38 800	36 300	33 900	31 500
Kemin kaupungin omistusosuus	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Henkilöstömäärä keskimäärin	22	22	22	22	22	22
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2025	<ul style="list-style-type: none"> * Biotuotetehtaan tuotanto ja vienti täysimääräiset v.2025 lopussa * Öljysataman palovesijärjestelmän uudistamisen käynnistys * Laiturin 6 uudistamisen suunnittelu 					
Lainan lyhennys kaupungille	0	0	0	0	0	0
Lainan korko kaupungille	0	0	0	0	0	0
Takausprovisio kaupungille	-344	-330	-310	-290	-270	-250
Osingonmaksu	0	0	0	0	0	0

HOT 30.10.2024

Kemin Satama Oy:n hallitus 14.11.2024

Yhteisön nimi	Kemin Teollisuuskylä Oy					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus	rakennuttaa, isännöidä ja vuokrata toimitiloja sekä tarjota niihin liittyviä palveluita					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025	<ul style="list-style-type: none"> - säilyttää olemassa oleva vuokraustilanne 99 % - tarjota asiakkaille tarkoituksenmukaisia, kustannustehokkaita ratkaisuja Teknologia kylässä - pyrkiä palvelemaan Digipoliksien kokousasiakkaita mahdollisimman hyvin käytettävissä olevilla resursseilla - tasapainottaa yhtiön taloustilanne 					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Liiketoiminnan tuotot	2116	2105	2213			
Liiketoiminnan kulut	-1883	-1925	-2012			
-josta poistot	-507	-510	-510			
Liikevoitto/-tappio	233	180	201			
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-314	-300	-260			
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-81	-120	-59			
Tilikauden voitto/tappio	-81	-120	-59			
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2024-2027	Talouden tasapainottaminen.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2024- 2027	Pieniä peruskorjausinvestointeja sekä vuokralaisten toimistomuutoksia.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Peruspääoma/osakepääoma	7849	7849	7849			
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-3323	-3404	-3524			
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	8648	6977	6513			
Kemin kaupungin omistusosuus	100	100	100			
Henkilöstömäärä keskimäärin	2	2	1,5			
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2024						
Lainan lyhennys kaupungille	20	45	70			
Lainan korko kaupungille	18	25	18			
Takausprovisio kaupungille	0	0	0			
Osingonmaksu	0	0	0			

Yhteisön nimi	Kemin Liikuntapaikat Oy					
Yhteisön tytäryhtiöt						
Yhteisön toiminta-ajatus	Kemin Liikuntapaikat Oy toimii osana Kemin kaupunkikonsernia ylläpitäen liikuntapaikkoja ja tuottaen liikuntapalveluita kuntalaisille. Tavoitteena on ihmisten fyysinen, henkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja niitä kehitetään yhteistyössä kolmannen sektorin ja yksittäisten käyttäjien kanssa. Liikuntapalveluiden hinnat pyritään pitämään kohtuullisina ja mahdolliset ylijäämät käytetään liikuntapaikkojen ja palveluiden kehittämiseen.					
Yhteisön tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2025	Kemi Areenan toiminnan vakiinnuttaminen ja Perämeren jäähallin toiminnan kehittäminen.					
Yhteisön tuloslaskelma-arvio €	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Liiketoiminnan tuotot	-	620	1553	1584	1590	1600
Liiketoiminnan kulut	-	-600	-1484	-1490	-1500	-1520
-josta poistot	-	-25,5	-25,5	-22	-20	-18
Liikevoitto/-tappio	-	20	69	94	90	80
Rahoitustuotot ja kulut/netto	-	-20	-20	-20	-18	-18
Tilikauden voitto/tappio (ennen tilinpäätössiirtoja)	-					
Tilikauden voitto/tappio	-	0	49	74	72	62
Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet v. 2024-2027	Kemi Areenan toiminnan käynnistäminen ja toiminnan vakiinnuttaminen.					
Tärkeimmät investoinnit v. 2024- 2027	Jäähallin valaistuksen uudistaminen led-valaistukseksi kesällä 2024. Investointisuunnitelman tekeminen Jäähallin kiinteistöön vuonna 2025.					
Yhteisöä ja sen toimintaa kuvaavia tietoja	TP 2023 1000 €	TP 2024 Ennuste 1000 €	TA 2025 1000 €	TS 2026 1000 €	TS 2027 1000 €	TS 2028 1000 €
Peruspääoma/osakepääoma	-	90	90	139	213	285
Edellisten tilikausien voitto/tappio	-	0	0	49	123	195
Pitkäaikainen vieras pääoma (sis. lyhennysosuudet)	-	-292	-247	-202	-157	-112
Kemin kaupungin omistusosuus	-	100	100	100	100	100
Henkilöstömäärä keskimäärin	-	4	4	4	4	4
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat 2024	Yhtiö aloittanut toimintansa kesäkuun alusta 2024.					
Lainan lyhennys kaupungille	-	0	0	0	0	0
Lainan korko kaupungille	-	0	0	0	0	0
Takausprovisio kaupungille	-	0	0	0	0	0
Osingonmaksu	-	0	0	0	0	0

Kemin Matkailu Oy:n tietoja ei ole saatu. Tiedot toimitetaan valtuuston kokoukseen.